

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Ilyefalvi templomkazetta

Huszonnegyedik évfolyam
2013. március

3

Tartalom

A püspökszentelésen elhangzott prédikáció

Kolozsvár, 2013. február 1.

Kató Béla: Mégis! Lukács 5,1–11	99
---------------------------------------	----

Vasárnapi prédikációk

Bíró Halmágyi Sándor: A tévelygés ellen. Jakab 1,16–18	103
Csomay Árpád: Ti pedig kinek mondotok engem? Máté 16,13–18; Márk 8,27	105
Raab Vilmos: József magánya. 1Mózes 37,23–25; 39,19–23	109

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor: Jézus példázatai. Légy jóakarója a te ellenségednek. Máté 5,25–26	113
--	-----

Prédikáció virágvasárnapra

Visky János: Örülj, Sion leánya! Zakariás 2,10–12	118
---	-----

Prédikációk húsvét nagyhetére

Lőrincz István: Jézus szenvedésének tárgyai	
A kakas. Márk 14,72	122
A bilincsek. Máté 27,2	123
A fényes ruha. Lukács 23,11	125
Az ostor. János 19,1	127
A kízóoszlop. János 19,1	128
A töviskorona. Máté 27,29	129

Prédikációk nagypéntekre

Szász Zoltán: Bolondság vagy erő? 1Korinthus 1,18	131
Visky János: Jobb nekünk Nélküle? János 11,47–53	132

Prédikációk húsvét ünnepére

Bustya Dezső: Húsvét öröme és parancsa. Lukács 24,46–47	136
Gyenge János: Mindenkor az Úrral leszünk. 1Thesszalonika 4,13–18	138
Pataki Levente: A tőlem telhető szeretettel. János 21,15–17	142
Surányiné Réti Katalin: Asszony, miért sírsz? Kit keresel? János 20,16	144
Visky János: Feltámadás és élet. János 11,25–26	146

Prédikáció a nemzetközi homiletikai irodalomból

Jürg Birnstiel: Temetési prédikációk. Fordította: dr. Pótor Imre Megajándékozott élet. (Missziós jelkületű, beteg ember halálára – hú gyermeke temeti) Róma 6,23	150
--	-----

A Genezáret partján

Gyökössy Endre: Isten iskolája. II. Mérlegen – a céljaink. Célok – élet nélkül?	152
--	-----

Alkalmi prédikációk

<i>Igehirdetés úrvacsoraosztásra</i>	
Sógor Gyula: „...az Úr Jézus azon az éjszakán, melyen elárultaték...” 1Korinthus 11,23b	155
<i>Temetési igehirdetés</i>	
Székely Csilla Imola: Elveszített fullánk. 1Korinthus 15,54–57	156

A címlapon az illyefalvi református templom egyik kazettája.
Tervezte és festette dr. Kovács Kázmér. Elkészült 1992-ben.

A hátlapon Füle Lajos *Feltámadott az Úr!* című verse.

A püspökszentelésen elhangzott prédikáció

Kató Béla
Kolozsvár

Mégis!

Alapige: Lukács 5,1-11

Ünneplő gyülekezet, kedves atyámfiai!

Bizonyára sokan ismerjük ezt a történetet, amelyet most felolvastam, hiszen arról a Simonról szól, akiből később Péter lett, és akit minden római pápa elődjének vall. De mi is úgy tekintünk rá, mint Jézus vezető tanítványára. A Péterről szóló minden történet azért olyan megkapó mindannyiunk számára, mert ő annyira emberi, magatartásával, indulataival, érzelmeivel annyira közel jön hozzánk, hogy úgy érezzük: rólunk van szó.

Ez az Ige most, amikor Erdély 46. református püspökének beiktatására kerül sor, nagyon sok ígéretet és biztatást tartalmaz. Segít megfogalmazni azt a programot, amit mindenki joggal vár el az új püspöktől.

Az elénk táruló kép nagyon lehangelő. Alig hajnalodik. A parton három halászt látunk, amint kihúzták bárkáikat a partra, és mossák a hálójukat. A látvány azért is szomorú, mert itt nem horgászokat szemlélünk, akik kedvtelésből jöttek ki éjszakai halászatra, hanem ez a foglalkozásuk, létük és megélhetésük függ ettől. Azért szomorúak, mert üres a hajó, üres a háló, üres a gyomruk, de talán még a szívük is.

Ez a történet azért is fontos számunkra, mert sokan érzik ma úgy magukat ebben az országban, hogy bizonytalan a holnapuk, mert bizonytalan a munkahelyük. Bizonytalan a jövőjük is szülőföldjükön, ahol minden örökséget megkaphatnának, minden az övék lehetne, de ők mégis arra kényszerülnek, hogy elmenjenek. Ma nagyon sok családban szól arról a beszélgetés, hogy mi lesz holnap, hiszen majdnem olyan kétséges az egész élet, mint amilyen ezeké a halászoké volt.

Ez a kép sötét is, mert azt látjuk, hogy az egész éjszakán át tartó munka, vesződés következtében ezek az emberek nagyon elfáradtak, és immár reggel van, amikor következhetne a pihenés, azonban az eredménytelen halfogás miatt érthetően válik kétségessé még a pihenés is. Ekkor jelenik meg Jézus, akit olyan nagy sokaság követ, hogy már tanítani, beszélni sem tud, mert mindenki közelebb szeretne kerülni hozzá. Mindenki részt kíván belőle. Mindenki szeretné érinteni, szeretné elmondani neki panaszát, szeretne gyógyírt találni bajaira. Jézus, hogy szólni tudjon a tömeghez, elkéri Péter egyik csónakját, és a parttól eltávolodva, abból tanítja a sokaságot. Kinek jutott volna valaha eszébe az, hogy a bárkából lehet szószék is, ki gondolta volna, hogy Istennek eszköze lehet egy egyszerű halászcsonak? Ez egy csodálatos ígéret mindannyiunk számára, különösen akkor, amikor nagyon sok templom megüresedik, és sokan úgy gondolják, hogy ez az egyház eltűnését jelenti, mivel csak az istentiszteleti események templomhoz kötött alkalmi nevezhető kultikus cselekménynek. Nincs az életnek egyetlen egy területe sem, amelyhez Istennek ne lenne köze. Hiszen egyetlenegy emberi valóság létezik, – az, amely Isten uralma alatt áll! Így elveszíti értelmét minden különbségtétel a szakrális és a profán szféra között. Ilyenformán nagyon gyakran ölthet istentiszteleti jelleget a mindennapi tevékenység, amelyet végzünk.

Jézus itt a hajóban elkezdi prédikálni. Hogy pontosan miről, azt nem tudjuk, de amit a Máté evangéliuma 6. részében olvasunk, az időben ezt az eseményt követi. Jézus ott beszél arról a hallgatóságnak, hogy ne féljenek, mert Istennek gondja van reájuk. Ő táplálja az ég madarait, öltözteti a mező liliomait, és ha ezeket megteszi, akkor mennyivel inkább gondja van azokra, akik az övéi – az emberekre.

A sokasághoz szóló Jézus mögött ott ül a csónakban a fáradt és elkeseredett Péter, és szinte hallom, gondolom, hogy halljátok ti is testvéreim, amikor arra, hogy Istennek gondja van reá – Péter magában felkiált: „de én nem fogtam semmit...!” Amikor Jézus azt mondja, hogy Isten öltözteti a mező liliomait, Péter magában felsír –, hogy megy ő most haza így, üres kézzel, hiszen semmit se fogott... Amikor azt hallja Jézustól, hogy Isten a madarokról is gondoskodik, Péter kétségbeesetten állapítja meg magában, hogy ő feleségéről, gyermekeiről sem tud gondoskodni, hiszen semmit sem fogott.

Olyasmi történik itt, amire nagyon oda kell figyelnünk. Jézus, amikor befejezi a tanítást, odafordul Péterhez, mivel tudja és érzi, hogy mi van az ő lelkében. Tudja, hogy mi a halászok igazi bánata. Tudja és érzi, hogy amit elmondott, nem elégséges számukra. Péternek kétségbeesésében bizonyosságra lenne szüksége. Jézus arra kéri Pétert és a többieket, hogy ismét vessék ki hálójukat, és újból kezdjenek el halászni.

Kedves atyámfiai, ezt éreztem egész eddigi lelkipásztori munkám során. Ezt éreztem Cőfalván, ezt éreztem Illyefalván. Akkor, amikor a templom szószerének magasságából hirdetem vasárnaponként Isten Igéjét a reménységről, a kirtartásról, Isten szeretetéről, mind azt hallottam, azt láttam, hogy már a templom padjaiban, aztán a hétköznapiakban, az emberek azt kérdik: mi lesz velem, velünk? Bajaim nincsenek megoldva, kérdéseimre nincs válasz. Kétségbeesettem várom valakitől a segítséget. Istentől is elvárnám, hogy életem konkrét helyzeteiben tegyen bizonyossá engem az Ő jelenlétéről, szeretetéről.

Fordulópontot jelent az, amikor Jézus Krisztus odafordul Péterhez, és azt mondja: – igen, ismerem a te bajodat, ismerem a te gondjaidat, nemcsak fejed fölött elhangzó beszéddel, hanem konkrét cselekedetekkel fogom tanúsítani azt, hogy én veled vagyok! Te csak higgyél énbennem és indulj el! Vesd ki újból hálójodat. Nagyon emberi a Péter akkori válasza is: – Mester, amit most kérsz tőlem, azt egész éjjel csináltam: halásztam egész éjjel, és semmit sem fogtam. Ez a *semmi* az, ami most betölti Pétert és a vele lévőket, ez a *semmi*, ami leginkább jellemző a mi nemzedékünkre is. Latinul is ismerjük ezt a szót, *semmi*, hogy *nihi*. Van ennek a kifejezésnek „izmusa” is, hiszen a nihilizmus azt jelenti e felfogás szerint, hogy az élet semmit sem ér, az emberi élet a semmibe van belehajítva, a semmi veszi körül. Sokszor megfogalmazódik, hogy az életnek nincs semmi értelme. Nem érdemes küzdeni és harcolni.

Amikor kutatni kezdjük, hogyan jutott ide az emberiség, akkor el kell ismernünk, hogy a keresztyénséget, és benne a mi egyházunkat is felelősség terheli. Igen, felelősek vagyunk, mert válogatás nélkül isteninek minősítettünk minden rendet, minden törvényt, a királyok trónját, a gazdagok tőkéjét, a szegénységet, a fegyvereket, amikor azok távolról sem voltak Istentől valók. Ekkor az egyes ember gondolkodni, majd harcolni kezdett, mert jogosan állapította meg, hogy mindez nem helyénvaló. Megnyílt szemű vizsgálódása során rádöbbsent arra, hogy az uralkodó, a gazdasági, a társadalmi rend, a politika mögött csak emberek, nagyon is bűnös és gyarló emberek állnak. Állítani kezdte azt, amit mi tagadásra szoktunk használni: *a semmi van!*

Harminc, talán negyven évvel ezelőtt finnországi testvéreink egy adott pillanatban azzal szembesültek, hogy egykori tagjai tömegesen hagyják el az egyházat. A jelenség okát kutatva, rádöbbsentek, hogy mivel az egyház nem emelte fel szavát a társadalmi igazságtalanságok láttán, az emberek kiábrándultak a vasárnap prédikáló, de hétköznapi

tétlen egyházból és nem érezték többé a magukénak. Az emberi rend embertelenné tette a szent eszmét és a szent hitet. Ezért csalódottságukban sokan otthagyták a liturgiát, a ceremóniát, a harang szavát.

Péter sok-sok küzdelem után mondja ki, hogy: Megtettem mindent, amire kérsz, és mégis az eredmény semmi.

Ilyen a mi nemzedékünk is, hiszen sokszor végigkínlódnak egy életet, sok mindent megpróbáltunk, mindent bevetettünk, és mégis úgy érezzük, hogy teljesen eredménytelenül. Az Erdélyi Református Egyház az elmúlt 23 esztendőben elvesztette a lélekszámának egyharmadát, fiataljaink többnyire külföldön szeretnének dolgozni, nem sikerült visszaalakítani eredeti formájukban iskoláinkat, ingatlanjaink egyharmadát sem kaptuk vissza, most pedig azért imádkozunk, hogy el ne vegyék újból azokat is, amelyeket már visszaadtak. Gyülekezeteinknek több mint fele alig tudja fenntartani a lelkeszi állását, a szórványosodás egyre nagyobb méreteket ölt, öregjeink gondozása erőnket meghaladó feladat. Történik mindez annak ellenére, hogy folyik a lelkipásztorképzés és nincsenek lelkész nélküli gyülekezeteink. Folyik az iskolai vallásoktatás, folyamatosan perlekedünk javainkért és nagyon sok támogatást kaptunk magyarországi és nyugati testvéreinktől.

És mégis, ma nagyon sokan úgy érzik, hogy nem fogtunk semmit.

A baj ma már az, hogy nemcsak a mi nemzedékünk érez így, hanem ezt örökítjük át a mi fiataljainknak is. Nincs annál szomorúbb látvány, mint amikor egy fiatal veszíti el a reménységét, állapítja meg, hogy semmi értelme nincs az életnek, a küzdelemnek. Teszi ezt anélkül, hogy mindent kipróbált volna. Nincs tragikusabb, mint azt látni, hogy a fiatalok nem is keresik a kiutat, csak átveszik a semmit. Még szinte el se indultak az életben, de már ott vannak az aluljárókban, elmerülnek a kábítószer világában, mert földi életüknek nem látják értelmét.

Ennek a történetnek az a vigasztalása, hogy Jézus éppen a *semmi* mögött jelenik meg. Ő nem akkor jön, amikor dagad a mellünk a büszkeségtől. Amikor semmi sem sikerül, Ő akkor van velünk, Ő akkor van mellettünk. Azt mondja Péternek: Itt, most a semmi kellős közepén, itt próbáld meg újra. Ott biztat, ahol az ember kimondja: Én már mindent kipróbáltam, én már semmire sem jutok. Ekkor szól: „Evezz a mélyre!” Vagyis folytasd! Én veled vagyok a hajóban!

Ez az igazi jézusi evangélium: a semmi közben odaáll mellénk, és ígéri a csodát. Péter mondatának első része így hangzott: „Mester, egész éjszaka fáradtunk, de semmit sem fogtunk”. A mondat második felében ez a hangsúlyos szó: „A Te szavadra **mégis.**”

Amikor a püspöki szolgálatot elvállaltam, sokan mondták: te nem látod, hogy a semmi tetején ülsz, hogy megoldatlan problémák sokasága vesz körül. Én semmi másral nem tudok érre válaszolni, csak a Péter szavaival: „Ha te mondd, akkor **mégis...**”

Ha ő mondja, akkor el kell indulnunk a „Holt-tengerbe”, el kell indulnunk Erdély minden tájára, azokra a helyekre is, amelyekről már lemondtak, ahol már a *semmi* történik, ahol már csak a halál vár az ott tartózkodókra. Én hiszek abban, hogy mások lehetnek és megújulhatnak az emberi kapcsolatok, megújulhat a mi népünk, újjászülethet a mi magyar református Anyaszentegyházunk!

Svájci testvéreink az elmúlt 23 évben mindig arra tanítottak, hogy nem halat kell adni az embereknek, hanem hálót a halfogáshoz. Én ma úgy gondolom, hogy egyházunk feladata az, hogy elsősorban nem halat, sem hálót, hanem hitet kell adni ahhoz, hogy minden ember merjen és akarjon élni, és merje újrakezdeni az életét, merjen cselekedni.

Péterék hatalmas zsákmánnyal térnek vissza a halászatból. De Péter nem dicsekszik vele. Inkább odaroskad Jézus lábai elé, és azt mondja: „Menj el tőlem, mert bűnös em-

ber vagyok, Uram!” Félelem szállta meg őt, mert megérzi, hogy itt egy hatalmas valaki áll előtte, s általa egy valami egészen új kezdődhet el az ő életében.

Én is tudom, testvéreim, hogy „Nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörtülő Istené.” (Róm 9,16) De együtt kell elindulnunk, együtt kell futnunk és együtt kell akarnunk.

Amikor azt kérdezitek, hogy mi az én programom az elkövetkezendő hat évben, a válasz egyetlenegy szóban rejlik: „**mégis**”! Mégis kivetem a hálót. Nem hagylak békén benneteket, testvéreim, amíg együtt mégis ki nem vetjük ezt a hálót. Nem egymás nyakába, hanem azért, hogy megtörténhessen az a csoda, amelyre mindnyájan várunk. A következő hat évben mindannyiunk vezérigéje ez legyen. Mindenek ellenére válaszunk mindig ez legyen: „**Ha Te mondod, Uram, mégis...!**”

Segíts, Urunk, hogy hinni tudjunk, mégis! Ámen.

(Kolozsvár, 2013. február 1.)

Vasárnapi prédikációk

Bíró Halmágyi Sámuel

Alsó-felsőszentmihály

A tévelygés ellen

Alapige: Jakab 1,16–18

Bibliaviasítás: Jakab 1,1–8

Isten gondviselése egy nagyon összetett világba helyezte az ember rövid életét. Ebben a keretben vannak rögzített adottságok és vannak olyanok, amelyek az ember döntésétől, választásától függenek. Az utóbbi időben megszoktuk azt, hogy mindent és mindenkit szabad bírálni: a világot, a társadalmat, az egyházat, vezetőinket, feletteseinket, csak önmagunkat felejtjük ki a sorból. A világ önmagában nem rossz, csak az ember rosszasága miatt lesz azzá. Jó lenne a tényeket helyesen megállapítani: van eltévelyítés és van eltévelyedés, tehát tévelygés. És van diverzió- és pánikkeltés. Bőséges választékos kínálat, tetszetős csomagolás és minden ellenállást kiiktató rábeszélés. És van csábítás, törbeccsalás, pusztulás és szomorúság. Semmi sem új a Nap alatt. Ezt a költő is felismerte, mikor leírta emlékezetes sorait (1843): „S csak midőn a tömkelegbe lépünk, Venni észre gyászos tévedésünk.” Világunknak és mindennapi életünknek szomorú jelenségei úgy állnak előttünk, mint az ördög mesterkedésének az eredménye. Mert az Isten ellen és az ember ellen történnek. „Azért jelent meg az Istennek Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa.” Isten tehát jó világot teremtett és azt jó világként akarja megtartani. (1Jn 3,8b) Jézus Krisztus is ezt kéri az Atyától: „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket e világból, hanem, hogy őrizd meg őket a gonosztól.” (Jn 17,15) Az alapige első mondata ébresztő hatással van ránk. Isten gyermekei vagyunk és egymásnak testvérei. Életünk, életvitelünk nem lehet akármilyen: „Ne tévelyegjetelek...!” (imperatívusz) A tévedéseket, tévelygésünket fel kell ismerni és be kell ismerni. Isten és egymás előtt nincs helye a mentegetőzésnek vagy a szégyenérzésnek. Amint vagyok, csak úgy állhatok meg Istenem előtt. De egyszer meg kell állni! Az emberi élet vissza kell kerüljön arra a vonalra, amelyet a bűnbánat, a bűjt és a megtérés fémjeleznek. A tékozló fiú is döbbenetesen állt meg a tévelygés eredménye, az idegenség és kiszolgáltatottság vályúja előtt. Döntött és elindult hazafelé. Az Istenhez vezető út ma is járható. Ezt az utat kell idejében keresnünk. Meg kell érezni, hogy ez a mi utunk és a mi szeretett testvéreink útja.

Nem a véletlen eredménye az, hogy Isten nevét a mi nyelvünkben gyakran megelőzi a jó jelző. Az arámi és sémi nyelvekben a jó jelző egyedül Istent illeti meg. A jótól vagy jóból csak jó származhat. Isten nem tagadja meg önmagát. A jó adomány és tökéletes ajándék az emberre nézve jelentik mind a képességet, mind annak elfogadását. Isten kiválasztó és elhívó kegyelme és az emberi engedelmség hozza létre az iránta való elkötelezettséget, a felelősségteljes hitéletet. Ő ezt őszintén adja, mert világosság Atyja, az ember pedig képmutatás nélkül fogadja el, mert aki a világosságra jutott, nem térhet vissza a sötétségbe. A gyertyának, a fényforrásnak rendeltetése van, éppen így az elhívott hívó egyháztagnak is. Ez a rendeltetés pedig nem más, mint a mi atyámfiaiainak őszinte tanítása, vezetése, segítése, oltalmazása. A Kis Hercegről is azt olvassuk, hogy felelősséget hordozott rózsája iránt! Azért kell mindezeket kiemelten elmondani, mert mostani világunkban ezek a dolgok nem így vannak. A sok önbecsülés, önértékelés és önmotogatózás már túl nagy méreteket ölt. Vagyunk már annyira bátrak, hogy ki merjük

mondani, túl nagyok az embereket elválasztó szakadékok. Egyik oldalon ott vannak az *elitek*, a másikon pedig a *mellőzöttek*. A mindenkori tömegbázis. Nagyon helyesen fogalmazott valaki a közelmúltban egy politikai rendezvényt kapcsolatosan: „szükség van a töltelékre!” Ezekre a dolgainkra is oda kellene figyelni, mert a Passió időszaka nem azért van, hogy Krisztus szenvedései mellé saját magunk által okozott szenvedéseket halmozzunk. Hisszük vagy hinni akarjuk, hogy a világosság Atyja mást akar: *a hívő ember boldogságát*. (jó = jóságos, jótékony, üdvös. K. S. Újszöv. Szótár) Az Istentől alászállt üdvözítő ajándék képessé tesz arra, hogy ne tévelyegjünk. Az őszinteség jegyében képesek leszünk vigyázni arra, hogy szeretett atyánkfiai közül senki se essék a tévelygés csapdájába. Csábításokkal, kísértésekkel teletűzdelt világunkban ez nem könnyű feladat, de a világosságok Atyjától alászálló elhívás és megbízatás kötelez. Hisszük, hogy a világosság Atyjának legnagyobb és legjobb ajándéka az ő szent Fia, Jézus Krisztus, akinek akarata az volt, az ma is és az is marad, hogy az Ővéi boldogok legyenek, hogy örömük teljes legyen. És tudjuk, hogy Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz. (Zsid 13,8) A Zsidókhoz írt levél szép mondata megerősít valamennyiünket a megbízatás öntudatos vállalásában. És jönnek az Igék az Ige mellé: tudom, kinek hittem. Nem vagyunk a meghátrálás emberei, hogy elveszünk, hanem a hitéi, hogy életet nyerjünk. Jó dolog ezeket ismerni, olvasni, hallani és újra hallani! És jó dolog érezni, hogy Isten kegyelmével erősítettik meg a szív. Isten féltő szeretete mutatkozik meg ebben a megerősítésben is.

Az alapigében benne van a *változás* kifejezés is. Maga a szó Istenre vonatkozik. A szó hallatára felbukkan a jelen egyházi életünknek egy érdekes törekvése. Ez pedig abban áll, hogy sok mindent meg kell, kellene változtatni. Szükséges lenne a nagyobb méretű alkalmazkodás az egyház részéről. Vannak, akik csak felvetik a kérdést, vannak, akik ezen igénnyel lépnek fel és vannak (már), akik követelőznek. Az igaz, hogy az egyház szolgáló egyház. Viszont az is igaz, hogy az egyház annak a tulajdona, akinél nincs változás vagy változásnak árnyéka, aki tegnap és ma és mindörökké ugyanaz. Vigyázni kell arra, hogy az egyház maradjon meg szolgáló egyházként és ne váljon kiszolgáló egyházzá. A kiszolgáló egyházból könnyen lehet kiszolgáltató egyház! Az egyház ne engedje, hogy egyes önkényes akarnokok lefokozzák, hanem szívvel-lélekkel szolgáljon, hogy az ilyenek is elérjék az Isten rendelése szerinti szintet. Ennek a szolgáltatásnak a feltétele az lenne, hogy az ember megváltozzon. Álljon meg őszintén Istene előtt, hagyja el a rossz szokásait, tudjon megválni kényelmétől, tudjon lemondani önös érdekeiről, tudjon egy kicsit túrni és egy kissé többet vállalni (mert nagyon sokan vannak, akik a jelenben az egyházi életben nem vállalnak semmit).

Az Isten akarata által vagyunk amik és akik vagyunk. Mert Őbenne élünk, mozgunk és vagyunk. (ApCsel 17,28) Az Isten gondolata, szándéka, célja ma velünk is az, ami volt a mi eleinkkel: hogy az Ő teremtményeinek valami zsengeje legyünk. A zsenge szavunk az első termést jelenti, de a nem mindennapos minőséget, jóságot is. Volt, van és lehet, az igazság Igéje által.

Bízzunk Istenben, hogy lehet! Ámen.

Ti pedig kinek mondotok engem?

Alapige: Máté 16,13–18; Márk 8,27
Bibliailvasás: Lukács 12,1–9

Márk evangéliumából csak ennyit olvasok, mert most azt szeretném kiemelni Isten Lelke által megvilágosítva, hogy Jézus **útközben** kérdi meg az ő tanítványait. Ez fontos, mert mindannyian úton vagyunk. A fogantatásunk pillanatától, megszületésünk által egészen a koporsóig és még az után is.

De Jézussal vándorolunk-e útközben?

Olyan sok a magányos vándor!

Olyan sok az elcsüggedt vándor! (Emmauszi tanítványok.)

Olyan sok a gyászoló vándor! (A naini özvegy és a gyászmenetben levő emberek.)

És vannak, akik örvendeznek! (Kánai menyegző.)

Olyan jó tanítványként Jézussal **együtt** vándorolni, mert ilyenkor lehet Vele beszélgetni. Most, az Ige szerint Ő kezdeményezi a beszélgetést. Ő kérdez. Hiszem, hogy most is együtt vagyunk Jézussal és most bennünket is megkérdez, mint egykoron a tanítványait: **Kinek mondanak engem az emberek?**

Egy kicsit érdekesnek tartom Jézusnak ezt a kérdését! Elmondom, miért. Azért, mert Jézus mindenben az Atyára figyelt. Vele beszélte meg a dolgokat, imádkozva. Nem az embereket kérdezte. Nem az volt fontos Neki, hogy mit mondanak az emberek, hanem, hogy mit mond az Atya!

Mi, emberek, sokat adunk arra, hogy társaink hogyan vélekednek rólunk. Kíváncsiak vagyunk arra is, hogy mit mondanak a hátunk mögött. Mi az embereknek akarunk tetszeni, mi az emberek előtt akarunk nagyok lenni.

Jézus nem így élt. Ő mindig az Atyára figyelt, az Atyát kérdezte és nem az embereket!

És most az emberek véleményére kíváncsi! Miért?

Jézus kérdése a mi szempontunkból fontos: kinek mondják Őt az emberek és kinek mondják őt a tanítványok?

Az emberek először azt mondják, hogy Jézus nem más, mint Keresztelő János. Jézus azt mondja róla, hogy a legnagyobb ember volt. *Bizony mondom néktek: az asszonyoktól születtek között nem támadott nagyobb Keresztelő Jánosnál.* (Mt 11,11a) Nagy ember volt, aki megtérésre hívta az embereket. Sokan mentek hallgatni őt. Ébredésre hívta az egész országot. (olvasd Mt 3-at).

Mások azt mondják, hogy Jézus nem más, mint Illés próféta. Illés az Ószövetség legbátrabb embere volt, aki a királlyal és a Baál papokkal is felvette a harcot. Egymaga harcolt 450 Baál pappal szemben. De vele volt az Úr. Nem volt sem Keresztelő János, sem Illés megalkuvó, nem voltak gyávák, hanem bátor emberek, akik bizonyosságot tettek arról, hogy Isten az Úr és Hozzá kell térni!

Ismét mások úgy tekintettek Jézusra, mint egy prófétára. A próféta kijelentette a nép számára Isten akaratát.

Aztán Jézus megkérdezi a tanítványait: *Ti pedig kinek mondotok engem?* Ez már egy személyes kérdés. Lehet Jézusról úgy is vélekedni, hogy „azt mondják az emberek...”, s közben a magunk véleményét beleszójuk a többi ember vélekedésébe. De itt Jézus egyenesen nekik szegezi a kérdést: Ti kinek mondotok, ..., te kinek mondasz engem?

Péter felel: *Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia.* Krisztus az Úr, a felkent Próféta, Főpap és Király!

Te tőle tudakozódsz-e? Kíváncsi vagy-e prófétai tanácsaira? Elfogadod-e az egyetlen Főpap áldozatát? Vagy magad akard betornászni jócselekedeteiddel magad a mennybe? Úrnak vallod-e Őt? Meghódolsz-e előtte?

Most ne a száddal felelj ezekre a kérdésekre, inkább az életedet vizsgáld meg. Mit mond az életed?

Olyan sok családban békétlenség van, mert nem Jézus az Úr, hanem a férj, vagy a feleség, vagy pedig a gyermeket „istenítik”. Nincs ez így jól!

Péter azt mondja: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia!”

Ma Jézus megkérdez bennünket is. „Ti pedig kinek mondotok engem?”

Tényleg ki is Ő? Ki az élő Istennek Fia?

Induljunk el egy kicsit messzebből:

Az elefántemberről színdarab készült, majd film is (David Lynch).

Az elefántember valóságos személy volt, John Merricknek hívták, és Angliában élt a 19. században. Huszonhét évesen, 1890-ben halt meg.

Ashley Montagu ezt írja könyvében: *Mi is az emberi élet? Az örökkévalóság szívverésének egy üteme? Egy kiáltás, mely a születéssel kezdődik, s a halállal halkul el? Röpké, viharos utazás a sivatár parton, ahol valójában sem öröm, sem szeretet, sem világosság, sem bizonyosság, sem békesség, sem a fájdalomra való gyógyír nem található? Vagy mégis, mégis több ennél?*

Montagunak nem kis fejtörést okozott az elefántember. John Merrick talán a legcsúnyább emberi lény volt. Gyermekkorában megkapta a neurofibromatózis nevű betegséget, aminek következtében deformálódott a külseje. Anyja elhagyta, amikor John négy éves volt és tizenegy évesen egy cirkuszhoz került, ahol pénzért mutogatták a rémisztő külsejű fiatalembert. A kíváncsiskodók egy fülkébe belépve bámulhatták meg a szerencsétlent, aki bizonyos szögöböl nézve ormányos, vastag bőrű elefántra emlékeztetett.

Egy nap Frederick Treves londoni szívsebész is megnézte. Treves részletesen leírja ennek az elefántembernek a torzulásait: *Szemöldökéből kiálló csonttömeg; szivacsos, megbarnult karfiolra emlékeztető, repedezett, többretegű bőrkitüremkedés a hátán; hatalmas, mellkasnyi körfogatú deformálódott fej; nyáladzó, alakatlan nyílás a száj helyén; az orr helyén fityegő bőrdarab; a gyík nyakára emlékeztető, lebernyegszerű kinövés a mellkason. A jobb karja kétszeresére nőtt, és tömpe, használhatatlan ujjakban végződött. Az egyik hónaljából evező formájú bőrnyúlványok lógtak, és a lábain csak úgy tudott megállni, ha közben egy székben kapaszkodott.*

Treves elintézte, hogy kórházba szállíthassa. Mivel szájának torzulásai miatt csak érthetetlen zagyvaságok jöttek ki a torkán, az orvos gyengeelméjűnek hitte. Egy névjegyet a kezébe nyomott és visszaküldte a cirkuszba. Belgiumba is eljutott a cirkusszal, de miután ott betiltották az utcai mutatványosok tevékenységét, visszaküldték Londonba.

A hajón, az utazás során kénytelen volt elviselni a többi utas kínzásait, akik köpenye szélét emelgetve ámultak és bámultak torz alakján. A londoni pályaudvaron a rendőrség letartóztatta s ekkor találták meg nála Treves orvos névjegykártyáját. Kórházba került, ahol a kórház alkalmazottai kezdték megszokni nem mindennapos külsejét. Naponta megfürdették. Egyre jobban kezdték érteni, hogy artikulátlanul is mit akar mondani. Az orvos meglepődött, hogy Merrick nem gyengeelméjű, sőt: tud írni, olvasni, és falja a könyveket. Ismerte a Bibliát és tudott imádkozni. Shakespeare-t is olvasta.

Treves így ír róla: *Szenvedései nemesebbé tették. Kedves, érzelemgazdag, szeretetreméltó teremtménynek ismertük meg... nem volt benne keserűség, egy rossz szava sem*

volt senkihez. Egyszer sem hallottam panaszkodni. Egyszer sem hallottam, hogy félresikerült életét siratta volna, vagy haragudott volna a kegyetlen bánásmód miatt, amiben része volt. Életútja nem volt más, mint egyfajta *via dolorosa*, rögös, meredek út. Most, hogy a legsötétebb éjszaka borult rá, és a legmeredekebb hegyhez ért, végre egy barát-ságos fogadóra lelt, ahol világosság és szeretet fogadta.

Nem volt gyermekkorra, állatként bántak vele, kihasználták. Nem volt egy kellemes emléke sem. Merricket először a vakok osztályán akarta elhelyezni a kórházban, mert azok nem láthatták volna ronda külsejét.

E történetből megtanulhatjuk, hogy nekünk a gyengét, a csúnyát nem megvetnünk kell, hanem szeretnünk. Nem véletlen, hogy Isten Fia is velük azonosul.

Ti kinek mondotok engem? – kérdezi Jézus. S jön Péter felelete: Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia.

Igen, Jézus az az élő Isten Fia, Aki azért jött, hogy az „elefántembereket” felkarolja. Ő nekik is szerepet szánt.

Jézus hallgatósága gazdag pátriárkák, hatalmas királyok, diadalmas hősök története-in nevelkedtek, de Ő olyan embereket állított eléjük példaképpen, akik a világ szemében nem számítottak.

Ő az élő Isten Fia, Aki a szegényeket, a szelídeket, az üldözötteket, a gyászolókat, a társadalom kivetettjeit, az éhezőket, a szomjazókat pártfogásába vette. Isten Fia pozitív hősként szól a tékozló fiúról és nem úgy az apa birtokán dolgozó fivérééről. Jézus, az élő Isten Fia elismeréssel szól az irgalmas samaritanusról, a jó zsidót pedig úgy ábrázolja, mint aki elkerüli a bajba jutottat.

Jézus, az élő Isten Fia, nem a gazdag embert dicséri, hanem Lázárról mondja, hogy mennybe került. Kedvesebb Jézusnak, az Isten Fiának a bűnbánó vámszedő, mint a farizeus, aki nagyra tartja magát, vallásosságát.

Az angol prédikátor, Charles Spurgeon mondja Jézusról: „Az volt az Ő dicsősége, hogy lemondott dicsőségéről, az egyház dicsősége pedig az, amikor lemond a tisztelet-ről és a méltóságról, és azt tartja dicsőségnek, ha egybegyűjtheti a kivetetteket.”

Pál apostol is erről beszél, csak másképpen: „nem sokan vannak köztetek, akik emberi megítélés szerint bölcsek, hatalmasok vagy előkelők. Sőt azokat választotta ki az Isten, akik a világ szemében bolondok, hogy megszegyenítse a bölcseket, és azokat választotta ki az Isten, akik a világ szemében erőtlenekek, hogy megszegyenítse az erőseket: és azokat választotta ki az Isten, akik a világ szemében nem előkelők, sőt lenézettek; és a semmiket, hogy semmikké tegye a valamiket; hogy egyetlen ember se dicsekedjék az Isten színe előtt.” (1Kor 1,26–29)

Jézus, az élő Isten Fia, aki nem a külsőt nézi, hanem az emberi szív belsejét, és nem e világ kincseit értékeli, hanem a mennyei, lelki kincseket. Sajnos, hogy e világ kincseit az ember többre értékeli, mint a mennyei kincseket. Ez viszont nem meglepő. Jézus után három évszázaddal, amikor a keresztyénység az egész Római Birodalomban elterjedt, Aranyszájú Szent János így panaszkodott: *Mi is ugyanúgy imádjuk a gazdagságot, mint ők (vagyis a nem keresztyének), sőt, még jobban. Ugyanúgy félünk a haláltól, ugyanúgy rettegünk a szegénységtől, ugyanolyan türelmetlenek vagyunk a betegséggel szemben; éppúgy kedveljük a dicsőséget és a hatalmat... Akkor hogyan tudnának hinni?*

Jézus, az élő Istennek a Fia azért jött, hogy megtanítsa bennünket: „Keressétek először Istennek országát és az Ő igazságát és minden megadatik néktek.” (Mt 6,32) Pál apostol is azt mondja: „Az odafennvalókkal törődjete, ne a földiekkel.” (Kol 3,2)

Az élő Isten Fia, Jézus tudta, hogy mi hajlamosak vagyunk földi dolgokkal megtölteni az elménket. Ám az igazság, ha suttogva is, de azért itt-ott hallatja szavát. A média a pénzzel, a testfelépítéssel, a szépségideálokkal foglalkozik. De ezek mind mulandók.

A temetéseken a rokonok, a barátok nem az elhunyt bankszámlájáról, szépségéről beszélgetnek, hanem az illető nemes jelleméről, kedvességéről, nagylelkűségéről, család-szeretetéről. Igaz, sokszor felnagyítva. De ez mégis azt mutatja, hogy ezek az értékek mégis csak számítanak. Nem hiába jött hát e földre az élő Isten Fia és nem hiába hívta fel ezekre a lelki kincsekre a figyelmünket.

Péter tudta, hogy Jézusban az élő Isten Fia van jelen a földön. Hiszen hallotta Jézus „Hegyi Beszédét”, látta gyógyításait, csodáit, azt, hogy életre keltette a halottakat... stb.

Kinek mondom Jézust? Hát én is Isten Fiának, Aki megtanított, hogy ne azokat keressem, akik felpumpálhatják az önbecsülésemet, hanem azokat, akiknek jól jön némi bátorítás. Nem a nagy, fontos embereket kell keresnem, hanem az elesetteket. Nem az erőseket, hanem a gyengéket, nem az egészségeseket, hanem a betegeket.

És Jézus, az élő Isten Fia az, Aki megtanít békességet munkálni, szeretetet gyakorolni. *Felismerni az Úr hangját, arcát, érintését mindazokban akikkel találkozunk* – mondta Henri Nouwen egy dél-amerikai szegénynegyedben szerzett élményei során.

Dr. Frederick Treves is így vélekedik az elefántemberről: *Mint az emberi faj egyik egyedé, Merrick hitvány és visszataszító volt; a Lelke azonban, ha testet ölthetne, egy délceg férfié lenne, akinek egyenes és tiszta tekintete tántoríthatatlan jellemről és bátorságról tanúskodik.*

Amerikában a Dél-Mississippi Egyetemen egy közel kétméteres, hórihorgas fiatal-ember egy apró termetű diáklányt vezetett, annak kezét fogva. Ez a fiú óvatosan fel-emelte a kicsi leányt, megpuszította és beküldte az órára. A dékán elmesélte, hogy ez a fiú az egyetem egyik legjobb kosárlabdázója. A szülei még gyerekkorában meghaltak, s vállalta, hogy felneveli a húgát. Jobbnál jobb egyetemek ajánlatai között válogathatott volna, de a húga mellett maradt. Amikor megkérdezték, miért teszi ezt, azt felelte egy vállrándítás után: *Nekünk, akiket Isten 196 centisnek teremtett, kötelességünk gondoskodni azokról, akik 100 centisek.*

Nos, ilyen egyszerű! Vagy mégse? Ám Jézus, Isten Fia ezért jött, hogy Ő, a Szent, a hatalmas, „gondoskodjon” rólunk, a kicsikről, mondhatnám úgy is: rólunk, a törpe-lelkűekről.

Már csak egy érdekes idézet Frederick Buechnertől: *Ha a világ normális, akkor Jézus tébolyult, az utolsó vacsora pedig egyenesen flúgosok összejövetele. A világ azt mondja: törődj csak a magad dolgával. Jézus szerint viszont olyan nem létezik. A világ azt mondja: válaszd a legokosabb utat, és légy sikeres, de Jézus azt mondja: kövess engem és vedd fel a keresztet! A világ azt mondja: óvatosan vezess, hiszen így saját életedet mentheted meg. Jézus azonban azt mondja: aki megtartja az életét, elveszíti, és aki elveszíti az életét értem, az megmenti. A világ azt mondja: törvény és rend. Jézus azt mondja: szeretet. A világ azt mondja: szerezd meg! Jézus azt mondja: add oda! Abból a szempontból, hogy a világ mit tart normálisnak, Jézus megveszekedett örült, és aki azt gondolja, hogy anélkül követheti Őt, hogy maga is kissé bolonddá válna, az nem annyira a keresztet cipeli, mint inkább saját téveszméjét. „Bolondok vagyunk Krisztusért” – mondja Pál, mondja a hit – az a hit, amely szerint Isten bolondsága végső soron bölcsőbb, mint az emberek bölcsessége, és Jézus örültsége józanabb, mint a világ kiméletlen józansága.*

Hát ez nekem Jézus!

Aztán Jézus az ingatag Péternek mondja – akire nem lehet számítani, hiszen tudja, hogy meg fogja tagadni a főpap udvarában –: „Te Péter vagy, és ezen a kősziklán építem fel az én anyaszentegyházamat, és a pokol kapui sem vesznek rajta diadalmat.” Ez azonban nem azt jelenti, hogy Péteren építi fel Jézus az Anyaszentegyházat, hanem éppen ellenkezőleg... Péter azt mondja Jézus kérdésére: *Te vagy a Krisztus, az élő Isten-*

nek Fia! Ezen a bizonyágtételen és nem Péteren épül fel az Anyaszentegyház. Hiszen Pétert nemsokára így rója meg: „Távozz tőlem Sátán, mert nem gondolsz az Isten dolgaira, hanem az emberi dolgokra.” (Mk 8,33) Isten nem emberre épít. Péter csak eszköz. Egy köszilánk. A köszikla Jézus Krisztus (ahogy a görög petros és petra jelenti, vagyis petros csak egy kis szilánk a petra-ból, Jézus Krisztusból). Az igazi fundamentum Jézus Krisztus (1Kor 3,11), aki kereszthalála és feltámadása által alapot vetett az Anyaszentegyháznak. S ezen a pokol kapui sem vehetnek diadalt.

Az ember két kapu között él: a mennyország és a pokol kapui között. Valamelyiken be kell lépnünk. Ha az üdvösség kapuját választjuk, a Sátán egész életünkben támad, de diadalmaskodunk Jézus által. Ha a Sátán támad, kérjük Jézus segítségét. Luther is azt mondta, amikor a Sátán támadta: „Meg vagyok keresztelve!” Jézus halálára utalt, aki a Golgotán legyőzte a Sátánt, s ezért rajtunk sem győzhet.

A 19. vers – „És neked adom a mennyek országának kulcsait; és amit megkötsz a földön, a mennyekben is kötve lesz, és amit megoldasz a földön, a mennyekben is oldva lesz” – jelentése: Amikor Jézus feltámadt és találkozott a tanítványaival, reájuk lehelt és azt mondta: „Vegyetek Szent Lelket!” Aztán így folytatta: „Akinek bűneit megbocsátjátok, megbocsátatnak azoknak; akikéit megtartjátok, megtartatnak.” (Jn 20,22b–23) Magyarul: nem ember bocsát meg, hanem a Szent Lélek Isten. Ha igazán ott az életben Jézus, akkor Jézus az, aki megbocsát. A szabadulást az ember hirdeti a prédikálás és egyéb által, de Isten az, Aki az én akaratomra ígert mond. Ezért sír Jézus Jeruzsálem felett, akiket össze akart gyűjteni, de ők nem akarták. (Mt 23,37)

S tényleg, hányszor akart már kegyelmet osztani, bűnt megbocsátani!... Akartad-e te is?!

Ti pedig kinek mondotok engem? – kérdi Jézus. Én azt felelem: Ő az élő Istennek Fia, aki az én bűnömet is megbocsátotta és új életet adott nekem. Áldott legyen az Ő neve. Ámen.

Raab Vilmos
Siklód

József magánya

Alapige: 1Mózes 37,23–25; 39,19–23
Bibliailvasás: Zsoltárok 30

A József története annyira szívhez szóló történet, hogy magával ragadja lelkeinket. Minél többször halljuk ezt a történetet, a József személyébe mintha saját személyünket ismernénk fel. De az is lehet, hogy az „elhanyagolt testvérekben” ismertünk magunkra. Nagyon sok a közös vonás. Azért mégis van valami – egy tényező –, ami megragadja figyelmünket, valami közöttük és közöttünk, ami mint egy sűrűn lebegő köd, körbeleng minket. Ez a *magány* fura, fájdalmas érzése. Ez a különleges érzés, mely nyomasztó hatásával óriási súlyként telepedik nemcsak a történet szereplőire, de annál inkább a mi lelkünkre.

Mennyire volt magányos József?

Magányos – bármennyire furcsán hangzik –, mikor testvéreinek dolgozni kell, József egyedül érzi magát. Jákób kényezteti, cifra ruhákban járhatja, mentesíti minden nehéz fizikai munkától. Mindezek ellenére József nem érti hidegségüket, megvető, gonosz mosolyukat, mely nem sok jót ígér. *Ezt súlyosbitja „az álomlátás”, melyet mikor elmond, dicsekvésnek veszik és ez maga után vonja a gyűlöletüket is.*

Apja elküldi Józsefet testvéreihez, „hogy hírt vigyen róluk”. Az úton „magányosan” bolyong, mikor keresi testvéreit. *Az is lehet, hogy egyedül fél a pusztában?* Milyen szépen írja a 1Móz 37,15 versében: *Előtalálá pedig őt egy ember, mikor a mezőben bolyong vala.* Mennyi magányt, egyedüllétet lehet kiérezni e szavakból!

Milyen magányosan kuporodik össze a kút fenekén, amikor ruháitól, becsületétől megfosztottan ül és várja sorsának alakulását. Itt még árvábbnak, még elhagyatottabbnak érzi magát. Miért fordultak a testvérei ilyen nagy gorombasággal, durvasággal ellene? Miért akarják őt megölni? – hiszen ő csak az álmait mondta el. Ez nem más, mint Istentől való üzenet. Miért nem értik meg? Ő a szeretet jegyében, mint igaz testvér és szerető gyermek mondta el látomásait. Miért nem örülnek, hogy az Atya álmában őt figyelmezteti és általa az egész családot? Miért fordulnak ilyen óriási gyűlölettel ellene? Ezért van nagy nyomorúságban, egyedüllétben, megaláztatásban, mert nem tudja fel fogni, megérteni testvérei gyűlöletét!

Ő – József – a maga módján szereti őket. Nem haragszik rájuk. József a testvéreitől csak ferde tekintetet érdemel, gyűlöletet, végül képesek még a testvérgyilkosságra is. Ez az érzés mélyről tör elő, a lelkük mélyéről. Nekik nem kell az ilyen testvér.

Magányosak azonban a testvérei is, hiszen nem jót gondolnak, végül nem jót cselekszenek. Egy igaz emberhez méltatlan úton indulnak el. A feszültség ott van a levegőben és megragadák őt és beleveték a kútba... azután leülének kenyerezni... Milyen keserű lehetett az a kenyér, mert ez a durva gesztusuk nem hozott lelküknek semmi enyhülést vagy elégtételt.

Magányának a mélypontján van, amikor megbéklyózva, mint egy állat, megy az izmaeliták tevéinek nyomában. Rádöbben, most már tényleg tudja, hogy ez nem tréfa volt, hanem kegyetlen valóság. Reménytelenség vesz erőt rajta. Most már nincs vele apjának féltő szeretete. Ő most már egyedül csak Isten hatalmas kezében van. Mindezen teteje, hogy még szülőházáját is el kell, hagyja. Vérző szívvel, könnyes szemmel vánszorog a karavánnal. Keserűség, csalódás, kiábrándultság dül szívében, de főleg az, hogy nem láthatja viszont öreg, mindig érte aggódó apját.

Még nagyobb a magánya, egyedülléte az egyiptomi Pótifár házában, a fáraó első emberénél. Ott is csak egy eszköz. Nem érti nyelvüket, azok sem értik az övét. Az egyedüli, amit értenek, értékelnek, az a szorgalmas munkája. A munka az, ami feledteti vele a csalódások sorozatát, fájdalmát, *ezt az egész egyedüllétet.*

Mennyire ismerős számunkra ez az érzés? Körülöttünk is naponként zajlik az élet, csak éppen annak zaja vagy visszhangja nem jut el tudatunkig. Monotóniától átitatva, fásultan, mint valamilyen robotoló gépek, végezzük munkánkat. Óriási szürkeség, közömbösség tölt el. Más nem érdekel senki és semmi. Nem értjük mások örömet, boldogságát. Morcosan kérdezzük oly gyakran: *minek ez a nagy öröm, ez a nagy hű-hó?*

Már-már úgy tűnik, hogy végre Józsefre is rámosolyog a szerencse, mikor újból a hamisságnak, az ármánynak az áldozatává válik. Rabszolgatársai szeretik, amit nagyon értékelnek, az a szorgalma és a tudása. A hatalmas Pótifár is megbízik benne, hiszen egész háza vezetését rábízta. Mert nem enged a gonosz asszonynak – mert nem tér a gonosz útra –, ezért ismét fizetnie kell. Újból kezdődik az egyedüllét, kezdődik a magány, kezdődik a fájdalom. Isten – itt is, mint eddig – gondját viseli, hatalmas tenyerén hordozza. A ház ura mint rabszolgát nem öli meg, ahogy szokás volt abban a korban, hanem börtönbe zárhatja. *Egy újabb megaláztatás, egy újabb fájdalom, egy újabb nagy lépés a fájdalmasabb magány sűrű hínárjába.*

Ki vagy mi az oka, hogy József ebbe a lelkiállapotba kerül?

Az édesapja, aki elkényeztette, cifra ruhában járatta. József nem volt köteles dolgozni, mint testvérei. Egész nap csak a ház körül ténfergett, mikor nem volt az apjával. Nem kellett őrizze a juhokat, nem a pusztá földön hált, nem ezt a munkát végezte. *Ő volt a kivételezett, ezért a testvérei nem szerették.*

Mikor elmondja az álmokat, melyeket látott, nem csak irigykednek rá, de meg is gyűlölnek. Ezért lesz része ilyen kegyetlen eljárásban.

Még apja is felhőrdül, mikor hallja a József álmát: *Micsoda álom ez, amelyet álmodtál? Avagy elmegyünk-e, én és a te anyád és atyádfiai, hogy meghajtsuk magunkat te előtted a földig?*

Pótifár felesége, aki az élvezeteinek él, a szép, mutatós zsidó fiút látja Józsefben. Hiába kerüli József az asszonyt, hiába menekül előle. Hiába marad becületes! Úton-útfélen rádöbben, hogy a környezete – ez az egész világ – hamisságon alapszik. *Nem enged a kísértőnek és ezért marad egyedül.*

Igaz, milyen ismerős sokunk számára ez az érzés?

Nyomasztó érzésként nehezedik az emberre az egyedüllét, a magány. Úgy a gyerekek, mint a felnőttek közt vannak, akik úgy járnak, úgy élnek, beszélnek, cselekednek, *mint a kizártak.* Mindig félrevonultan, egyedül töltik napjaikat. *Nem kell nekik a sok hamis barát; akiknek a barátsága csak addig tart, míg van terített asztal, van nagy eszem-iszom.* Nem barátkoznak senkivel, akik a barátság álarca alatt próbálnak közelíteni hozzájuk. *Végzik irgalmas szamaritánusi munkájukat, hiszen az az ő küldetésük, másoknak örömet szerezni. Akkorát üthetnek rajtunk, amekkorát akarnak. Isten nem engedi, hogy hatása legyen ennek az ütésnek.*

Vannak emberek, kik félrevonultan élnek – lehet egy állandó lelki rettegésben –, ha nincs lelkükben Isten áldása és kegyelme. Idővel – minden isteni segítség ellenére – még a hozzájuk bizalmasan közeledő egyének lelki nyíltságát is gyanakodva fogadják, hiszen emberek, gyarlók és esendők. Ezért próbálják kerülni a barátkozást. Mikor már úgy érzik, hogy nem bírják ezt a magányt, az őket körülvevő csufondáros világot, a megaláztatások sorozatát, a semmibe vételt, a megvetést, egyszerűen próbálnak véget vetni életüknek. De ekkor Isten már nincs a szívükben, életükben. Ez a különbség József és közöttük. József hitt Istenben és Isten sokszor hozta számára a menedéket a gonosz karmából való menekülésre.

Nemcsak a társadalom által kismimizettek lesznek magányossá.

Az egyedüllét okozói mi magunk is lehetünk. *Mikor és hogyan szakad ki valaki a társadalmi közös életből?*

Vannak, akik „elvesztik szerelmük tárgyait” – amint azt az énekünkben is szoktuk énekelni. Nem tudják elviselni, eltűrni ezt a vereséget. Nem tudják az életüket az Úr hatalmas kezébe helyezni, inkább az emberi létformához ragaszkodnak. Nem tudnak elválni a gyásznak az érzésétől, de az is lehet, hogy sok esetben ott forrong bennük, szívük mélyén a lelkiismeret-furdalás, ezért nem tudnak elválni a sírhanttól.

Vannak, akikre a sikertelenség nehéz súlya mint egy óriási kolonc nehezedik. A vereség tudata nem ad nyugtot, és ez az idő teltevel mind nehezebb és nehezebb lesz. A baj ott van, hogy sokan úgy akarják alakítani életüket, hogy Istentől nem kérdik, hogy ez helyes, avagy sem. Ezért bolyongnak sokan a lelkiek kietlen mezején, mint József. Sokan vannak egyedül a gyülekezetben, a családban, a munkahelyen, a társadalomban.

Nehéz iskolát járt ki József

József sok mindent látott, sok mindent átélt és még többet megtanult. Nem volt könnyű, de ebben a kegyetlen küzdelemben a kegyelmes Isten hatalmas kezével támo-

gatja. József áldássá válik, anélkül, hogy ő tudta volna. Gerincesen végzi dolgát, amit rábízunk. Tudja, hogy Isten gondját viseli, akár jól legyen sora, akár nem.

Úgy tesz minket Isten áldássá, hogy észre sem vesszük. Mi is a sokrétű hivatásunkban szeretettel kell végezzük a ránk bízott dolgokat. Természetesen ebben a szolgálatban ott van az elégtétel, de még gyakrabban ott van a sikertelenség és a fájdalom. Sok a buktató, sok a fájdalom, sok a kérdés; de mennyire könnyebb, ha ott van Istennek hatalmas keze, áldása és békessége. *Istennek tervei vannak velünk, erősekkel és gyengékkel, férfiakkal és asszonyokkal egyaránt!*

Amint Józsefet nem tudja elpusztítani a megpróbáltatások sorozata, úgy minket sem, mert őriz Istennek hatalmas keze, kegyelme, szeretete. Minél nagyobbat ütnek rajtunk, annál magasabbra emel az Úr segítő ereje. Akkorát ütnek rajtunk, amekkorát akarnak, *mert Isten nem engedi, hogy hatása legyen az ütésnek.* Ahogy József áldássá válik, anélkül, hogy ő tudná – úgy tesz Isten áldássá minket is, hogy mi észre sem vesszük. Nem kell és nem szabad siránkozással, jajgatással, sopánkodással felhívni magunkra a figyelmet. Tudja fájdalmainkat, megválaszolatlan kérdéseinket a mi Urunk, de felfigyel arra a család, a környezetünk, barátok, munkatársak, embertársak. Meg tudunk bocsátani, sok mindent tudunk feledni, ha sérelmeink megoldását Isten véghetetlen bölcsességére bízunk.

Nem bírjuk az óriási megterhelést? Úgy érezzük, hogy mindenki elhagyott, megaláztatott, magányosan vánszorgunk előre? Jusson eszünkbe József. József, kinek nem volt Mestere, nem volt Krisztusa. Ő is minden fájdalmában, megaláztatásában bízott Isten megtartó erejében, megbocsátó, erőt adó szeretetében. *Vigyázat, az egyedüllét nem a magány!* Akinek van Krisztusa, akit naponként hív a Mester, az nem érezheti magányosnak, elhagyatottnak magát. Minden gondotokat Ő reá vessétek, aki győzedelmeskedett a poklokon és aki szüntelen közbenjárásával az Atya Isten fényes orcája előtt számunkra az örök életet megszerezte. Ámen!

Lectio continua

Id. Fazakas Sándor

Derecske, Magyarország

Légy jóakarója a te ellenségednek

Alapige: Máté 5,25–26

Az Ige megértéséhez

isthe eunoéo = jóindulatúnak, barátságosnak lenni. Lukács a 12,58–59-ben nem ezt, hanem az ergosia kifejezést használja, melynek jelentése fáradság, munka, azaz igyekezet és törekvés. Textusunkban „légy jóakarója”, Lukácsnál az „igyekezzél” felszólítást olvassuk. Jézus tanítása szerint az antidikossal, azaz az ellenséggel, ellenféllel, vádlóval szemben is barátságosnak, jóindulatúnak kell lenni. Luther willfährig-gel fordítja, azaz légy szolgálatkész, készséges ellenséged iránt.

tachu = gyorsan, hamar. Az első keresztyén gyülekezet eszkatalógiai váradalmainak alapszava, mely Jézus ígéreteiben vigasztalásként tér vissza: „Hamar eljövök.” Ez azt jelenti, hogy van egy „túl késő” is.

eós otou ei (praes.) = amíg (úton = odos) vagy vele. Ennek az útnak hamar vége lehet, nem tart sokáig. Az út végén az örök Bíró vár, aki ítéletet hirdet. Ez az ítélet üdvösség vagy kárhozat.

amén legó soi = bizony mondom néktek. A fordulat mintegy ráerősítésként arra utal, hogy ha az úton elmarad a kiegyezés, s emiatt az adós börtönbe kerül, akkor már késő lesz, s az adósnak tartozását az utolsó fillérig vissza kell fizetnie. Az amén legó soi azt is jelenti, hogy itt sokkal többről van szó, mint törvénykezésről, mint amennyit első olvasatra megértünk. A példázat bírója az örök Bíróra, ítélete pedig az ítélet napján elhangzó ítéletre mutat.

lepton = fillér. Az eredeti szövegből hiányzik a lepton kifejezés, Lukácsnál viszont jelen van. A lepton a legkisebb pénzegység, mely a római quadran pénzermével, a szegény özvegyasszony fillérjével azonos értékű (Mk 12,42). Példázatunkban ez utóbbi arám változata, a kodrantes olvasható.

Prédikáció

Légy jóakarója a te ellenségednek

Bajorország egyik parányi falusi templomának barokk korból származó kazettás mennyezetén, egy gyönyörű képen Jézus látható a kereszten, vele szemben az ördög, aki egy hosszú adóslevelet lebegtet a kezében, rajta az emberek bűneivel. Mintha ezt mondaná az ördög: „Látod, milyen gonoszak az emberek? Itt vannak felsorolva adósságaik, bűneik. Ezek az emberek már mind-mind az enyéme!” De a kép másik oldalán éppen egy angyal érkezik, kezében Jézus vérébe mártott szivaccsal, hogy kitörölje az adóslevélben felsoroltak neveit és bűneit. A kazetta üzenete egyértelmű: Jézus az ő kereszthalálával, éretted kiontott vérével eltörölte Istennel és emberrel szembeni adósságaidat, engesztelő áldozatával megbékéltette Istenedet. Kiengesztelte mennyei hiteleződet, akinél annyira eladósodtál, hogy reményed sem lehetne vele szembeni adósságaidat visszafizetni. Jézus megtette helyetted. De példázatunk szerint valamit te is tehetsz há-

lából, köszönetből: addig, míg útban vagy ellenségeddel, *békélj meg* vele, *engeszteld ki*, *légy barátságos* és *jóindulatú* iránta, *tarts bűnbánatot*, hogy elengedje tartozásaidat, megbocsássa vétkeidet, megbékéljen veled. Imádkozzál, hogy adósságaid miatt, Isten és ember ellen elkövetett bűneid miatt kárhozatra ne ítéljen az örök Bíró, hanem megkegyelmezzon, és örök életet adjon.

Mi a *közömbös* és mi a *fontos* ebben a példázatban? A vita oka közömbös. Ezért nem nevezi meg Jézus, hogy ki a panaszos és ki a vádló, ki a hitelező és ki az adós, ki a nézeteltérés okozója és szenvedője. Mindez másodlagos. Ami elsődleges és fontos: „Légy jóakarója a te ellenségednek.” Ez az Ige központi üzenete. Ez nem csupán egy hasznos megoldás, melynek következtében megóvhatod magad a végső rossztól, az ítélettől, hanem éppen az ama napra való tudatos, felelősségteljes kitekintés *következménye*, hogy jó akarattal vagy ellenséged iránt, itt és most. Ez a következmény, ez a „jó akarattal lenni” nem más, mint az Isten országában való reménység és annak várása. Az pedig az örök béke birodalma, ahol nincs többé ellenség, ahol minden vitának vége. Ezért Isten tőled is, ha hozzá akarsz tartozni, *megbékélést és jóakaratot követel*. Csak így juthatsz célba. Ha pedig elmarad a megbékélés és a jóakarát, örök kárhozat, azaz példázatunk tömlőce vár rád.

Teljesen *reménytelen helyzet*? Ha reménytelennek tekinted a helyzetedet, keresd a hiteleződdel való megegyezést! Isten népének, benne neked és nekem tudnunk kell, hogy Istennel és embertársunkkal szemben reménytelenül eladósodtunk.

Teljesen *kényszerhelyzet*? Péládatunk rólad beszél, aki teljesen eladósodtál, s az adóslevelet lebegtető ördög, a nagy hitelező egyben ellenségeddé is lett. Ha az ügy Isten elé kerül, nincs menekvés, börtön, azaz örök kárhozat vár a fizetéképtelen adósra. Eből a kényszerhelyzetből menekülni és a fenyegető ítélettől megszabadulni csak egyféleképpen lehet: törekedj arra, hogy ellenségedtől békés úton szabadulj meg. Erre inti Jézus azokat, akik még együtt vannak az úton hitelezőikkel. Vigyázz, hogy a tartozásodból támadó viták ne kerüljenek Isten színe elé. Az Isten ítéletétől csak az egymással megbékéltek szabadulnak meg.

Mit jelent, hogy légy jóakarója a te ellenségednek?

1. *Békélj meg vele, békítsd ki őt*. Mindenekelőtt szögezzük le, hogy ez a megbékélés Istentől van, ő ad rá lehetőséget, és nem is egyfélé. A megbékélés nem a te érdemed. Másodsor, hogy nem csak az emberek iránt, de mindenekelőtt Istennel szemben is végtelenül eladósodtál. Jézus nem csak *kezességet vállalt* eladósodottságodért, bűneidért, de a Golgota hegyén meg is fizetett helyetted. A te megbékélésed tehát csupán a hála és a köszönet jele. Adósleveledet Jézus törölte el. És mégis érvényes a parancs: „Ha lehetséges, amennyire rajtatok áll, minden emberrel békességesen éljetek” (Róm 12,18). Ha azt akarod, hogy a te istentiszteleted igaz istentisztelet legyen, békélj meg testvéreddel, békélj meg ellenségeddel. Ha békétlen szívvel járulsz a szent asztalhoz, ítéletet eszel és iszol önmagadnak. Az, hogy megbékélhetsz testvéreddel, ellenségeddel, Isten kegyelme. A testvéred és ellenséged pusztá léte számodra nem kötelező törvény, hanem maga a kézzel fogható, testet öltött kegyelem. Kegyelem az a valaki, akin jóvátetheted még útközben azt, amit elköveltél ellene. Jézus az Isten kegyelme, a te testvéredben pedig ő maga, azaz Jézus áll előtted. Ő maga mondja: „...amennyiben megcselekedtétek eggyel emez én legkisebb atyámfiai közül, én velem cselekedtétek meg” (Mt 25,40).

2. *Szolgálj* a nálad kisebbnek, gyengébbnek. Ez az igazi istentisztelet. Tekints Jézusra, aki azért szállt alá a menny magaslatából, hogy kibékítse Istent és szolgáljon övéinek. Amikor önmagát adta a keresztre, az egyetlen, igaz istentiszteletet mutatta be. Azóta a „földön békesség és az emberekhez jóakarát”, miként az angyalok is énekeltek.

3. *Nyújts kezet neki, békejobbot.* Ha pedig visszautasítja feléje kinyújtott kezedet, ha minden megbékélésre irányuló kísérleted kudarcot vall, még mindig van egy utolsó lehetőség. Ha a legőszintébb és legkomolyabb szándékod ellenére sem sikerül jó akarral lenned iránta, azaz kibékíteni, akkor *hagyd a dolgot pihenni, bíz Istenre!* Csendben várj, míg maga Isten oldja meg ezt az ügyet. *Hagyd az ügyet érni.* Engedj teret Istennek! Ne hivatkozz a magad igazára, kerülöd a dühkitörést. Ha nem békélsz meg testvéreddel, Isten sem békél meg veled. Amit másokkal cselekszel, Isten is akként cselekszik veled (Lk 6,27–38).

4. *Egyezzel ki vele.* Adósként bizonyára nagyon is jól tudod, mert okos ember vagy, hogy ítélet vár rád, ha nem egyezel meg vele. Adósságod törlesztésének elutasítása fizetésképtelenséged bizonyítéka. Ezért kell vele megegyezned. Ha pedig erre képtelen vagy, vagy nem akarsz, akkor Isten az ő ítélete szerint be fogja hajtani rajtad teljes adósságodat.

5. *Tedd tisztába ügyedet.* Életed egyik legfontosabb feladata az legyen, hogy Istennel és emberrel szembeni viszonyodat tisztába teszed. Igaz istentiszteleted feltétele e viszony tisztába tétele. Mások iránti magatartásod Isten iránti magatartásod következménye.

6. *Tedd jóvá* azt az igazságtalanságot, amit testvéred ellen elkövettél. Ne háruljon ez a feladat az ítélet napján az örök Bíróra!

7. *Tarts bűnbánatot!* A „légy jóakarója a te ellenségednek” van egy ilyen kicsengése: mivel Isten országa közel van, tarts bűnbánatot! Míg a bűnbánatra való felhívás Istenhez való *megtérést* jelent, addig az ellenség iránti jóakarát az ellenséghez való odafordulást.

8. *Tedd barátoddá* ellenségedet. Ne harcolj ellene, simulj melléje, szereld le harci kedvét, idomulj hozzá. Lehet, hogy horrorisztikus a kép, de sokatmondó. Óriáskígyóval viaskodik egy bennszülött. Úgy véli, hogy számára nincs más kiút, mint a végsőkig kitartó harc. Amikor a kígyó egyre inkább felülkerekedik, menekülni próbál, de a kígyó üldözi, s a harc újból kezdődik. Ereje egyre alábbhagy, s érzi, hogy mindennek vége. Ekkor a falu bölcse, aki éppen arra járt, így szólt hozzá: „Ne menekülj előle, se ne harcolj ellene, hanem feküdj melléje, simulj hozzá, mintha barátoknál vele, és többé nem fog támadni.” És így lett.

Te se szitkozódj, ne hergeld és ne dühítsd fel ellenségedet, hiteleződet. Győzd meg, hogy jó akarója vagy, hogy *élni hagyjon*, hogy rá ne menjen az életed, az otthonod, a családod, hosszú évtizedek alatt kiépített egzisztenciád. Magyarországon az utóbbi évtizedben milliók adósodtak el svájci frankban és forintban, és képtelének törleszteni az árfolyam-ugrás következményeit. Egyetlen kiút maradt: meggyőzni a pénzügyezteteket a kiegyezés lehetőségéről. A kölcsönös jóakarát, engedékenység, egyezkedés, a barátkozás, az egymáshoz idomulás eredménye, hogy egyre kevesebb a bírói intézkedés, az otthonok elárverezése. A hitelező bankok adósaik ellenségei lettek. Poroszlók kezébe akarták adni őket, hogy tömlőcbe kerüljenek. A magyar állam és az adósok számára egyetlen járható út maradt: a kölcsönös kiegyezésnek, az egymás iránti jóakarátnak az útja. Ma százezrek járnak ezen az úton.

Hamar...

Élj a pillanat adta lehetőséggel, *használd ki az időt*, míg el nem jön az örök Bíró ítélni élőket és holtakat. Addig törleszd Istennel és emberrel szembeni adósságodat, *amíg lehet*. Addig békélj meg, *míg nem túl késő*, még mielőtt ellenséged vádlóként lépne fel ellened az örök Bíró előtt. Még mielőtt *ott* találkoznál vele, *itt* békélj meg vele. Ez a szó, hogy hamar, azt szemlélteti, hogy *jövevények* (1Pt 1,1; 2,11), *vándorok* vagyunk,

hogy nincs itt maradandó városunk (Zsid 13,14). Ez a szó azt jelenti, hogy *légy résen*, különben Isten színe előtt ama napon a te vádlód veled együtt jelenik meg (12,41 skk.), aki kárhozthatni fog téged (Róm 2,27). Hasonlóképpen azok is megjelennek, akik mind melletted és éretted szólnak majd (Lk 16,9; Mt 25,35 skk.). A hamar azt jelenti, hogy „...intsétek egymást minden napon, *míg tart a ma*” (Zsid 3,13). Azt jelenti, hogy *idejében térj le* a törvényszékre vezető útról. Bizonyára ismered az éneket:

Siessetek, hamar lejár, Kegyelme már régóta vár;
Ma még lehet, ma még szabad: Borulj le a kereszt alatt!

Ha elkésel, mi lesz veled? Hogy mented meg a lelkedet?
Lezárul a kegyelmi út, Lelked örök halálba jut.

Elszáll a perc, az életed: Ma, még ha jössz, elérheted.
Ne késs tovább, ne várj tovább: Ma kérd Atyád bocsánatát!” (MRÉ 474)

Ma még lehet, ma még van lehetőség a szabadulásra, ma még útban vagy, de ez az út rövid, az ítélet bármikor bekövetkezhet. *Még tart* a kegyelmi idő, még ott áll melletted az úton a testvéred, még útban vagy vele. Még jóváteheted a gonoszt, még bocsánatot kérhetsz, még megfizetheted adósságodat Istennek és embernek. Mert eljöhét az óra, amikor a Bíró kezére kerülsz, és akkor már túl késő lesz. *Nem tűr az ügyed halasztást*. Még mindig van lehetőség. Isten türelme nem csak az elkövetett jogtalanságra, de annak felszámolására is lehetőséget nyújt, nem csak bűnre, de bűnbánatra is. Türelmével vissza ne élj! Igaz, hogy Isten szeretete hosszútűrő, de ez nem jelenti azt, hogy egyszer vége ne szakadna ennek a türelemnek.

Amíg az úton vagy vele

Éppen azon az úton légy jóakarója a te ellenségednek, melyen a te hiteleződ a törvényszékre citál, hogy ott majd a poroszló kezébe adjon, és tömlőcbe vessenek. Nem könnyű egy ilyen úton járni. Ez nagyon nehéz út, és Jézus mégis ezt ajánlja.

Ez az út az *alázatosság*nak az útja, melyen nincs helye annak, hogy vitatkozzál a testvéreddel, meggondolatlan kijelentéseket tegyél, és tovább dühítsd őt akadémikuskodással.

Ez az út a *szégyenkezés*nek az útja. Mennyi jogtalanságot és jogsértést követtél el egy életen át. És mindezt azért nem akarod bevallani, mert az annyira megalázó, annyira szégyellni való lenne. Nagyon is jól tudod, hogy mi a helyes és mi lenne a legjobb ezen az úton, de hiányzik belőled a kellő bátorság, mert félsz a megtéréssel járó fájdalomtól.

Ez az út a *kegyelem* útja. Azért a kegyelem útja, mert Jézushoz és az Atyához vezet.

Ez az út az *önmegtagadás* útja, a *keresztthordozás* útja. Ha Jézust követed, vedd fel az ő keresztjét, és vele együtt imádkozzál ellenségeidért: „Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, hogy mit cselekszenek.”

Ez az út a *szolgálat* útja. Szolgálj a testvérednek, hogy aztán készséges legyen irántad, és élni hagyjon. Mert: „Nincs senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért.” (Jn 15,13)

Ez az út a *lehetőség*, talán az utolsó lehetőség útja, hogy megszabadulj az örök kárhózzától.

Ez az út egy *új út*. Arról az útról, melynek végén ítélet vár rád, időben térj le. Hagyd el a törvényszékre vezető utat, járj új úton.

Ez az út a *megbocsátás* és a *bűnbánat* útja. A gyűlölet gyökere csak így hal ki belőled.

A törvénykezés útja sehová sem vezet, de a szeretet törvénye, melyet Isten Lelke ír a szívedbe, hozzá vezet. Az Ótestamentum az ember életét egy *visszatérés nélküli úthoz* hasonlítja: „Mert a kiszabott esztendők letelnek, és én útra kelek és nem térek vissza.” (Jób 16,22) Ha nincs megbékélés, nincs visszatérés, nincs kegyelem, nincs örök élet. Azért amíg az úton veled vagy, légy jóakarója a te ellenségednek, hogy a bíró kezébe ne adjon, és a bíró oda ne adjon a poroszló kezébe, és tömlöcbe ne vessen téged! Ámen.

Ajánlott irodalom

- BONHOEFFER, D.: *Nachfolge*. Gütersloher Verlagshaus, Gütersloh 2008, 125–126.
- GRUNDMANN, W.: *Das Evangelium nach Lukas*. Evangelische Verlagsanstalt, Berlin 1974, 273–274.
- JEREMIAS, J.: *Die Gleichnisse Jesu*. Vandenhoeck-Ruprecht Verlag, Göttingen 1962, 39–41; 179–181.
- IWAND, H. J. In: Eichholz G.: *Herr, tue meine Lippen auf*. 1. Emil Müller Verlag, Wuppertal–Barmen 1962, 235–237.
- LOHMEYER, E.: *Das Evangelium des Matthäus*. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen, 1956, 123–125.
- RENGSTORF, K. H.: *Das Evangelium nach Lukas*. NTD 3. Vandenhoeck-Ruprecht, Göttingen 1958, 168.
- RIENECKER, F.: *Das Evangelium des Matthäus*. R. Brockhaus Verlag, Wuppertal 1994, 59.
- RIENECKER, F.: *Das Evangelium des Lukas*. R. Brockhaus Verlag, Wuppertal 1994, 326–327.
- SCHLATTER, A.: *Das Evangelium nach Matthäus*. Calwer Verlag, Stuttgart 1995, 70–71.
- SCHNIEWIND, J.: *Das Evangelium nach Matthäus*. NTD 2. Vandenhoeck-Ruprecht Verlag, Göttingen 1950, 61–62.
- VARGA, ZS.: *Máté evangéliumának magyarázata*. Jubileumi Kommentár, A Szentírás magyarázata, Budapest 1969, 9.
- VARGA ZS.: *Lukács evangéliumának magyarázata*. Jubileumi Kommentár, A Szentírás magyarázata, Budapest 1969, 83.

Prédikáció virágvasárnapra

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

Örülj, Sion leánya!

Alapige: Zakariás 2,10–12
Bibliaolvasás: János 12,12–19
(Károli fordításban)

Immár másodízben halljuk ma ezt a felszólítást: „Ujjongj, örülj!” Kérdezhetnénk: lehet-e valakit csak egyszerűen örvendezésre felszólítani? Ha ugyanis hiányzik a belső ok az örömről, akkor kívülről hiába serkent engem erre valaki, az úgysem működik. Olyan valaki kellene hát mondja ma nekünk ezt a felszólítást, aki képes bennünk belül megteremteni az örvendezésünk okát. Olyan valaki, akinek van hatalma maradandó örömforrást fakasztani bennünk, amit aztán nem tud kiszikkasztani sem a hétköznapi szorongás, sem a gazdasági válság, sem az ifjúság kilátástalan jövője, sem a gyász, sem a veszteség fájdalma. Egyáltalán van-e ilyen öröm a világon, vagy merő illúzió, elérhetetlen álom csupán az ilyesmi?

Talán olyan érzés van benned, testvérem, hogy ez a templomi világ, a papi szöveggel és ósdi bibliai üzenettel, légből kapott, irreális, távolinak tűnő, elérhetetlen dolog, s neked, hétköznapiak poremberének, aki sokszor vesztésként, vérző szívvel kényszerülsz elhagyni a mindennapok csatamezejét – ehhez az irreális virágvasárnapi felszólításhoz semmi közöd. Nyilván, ha csak magunkra nézünk, s egyre romló környezetünkre és a bizonytalan világhelyzetre, s maroknyi népünk zsugorodó életlehetőségeire – azt mondhatjuk: semmi okunk az örömről.

Mi nem tudnánk beállni a virágvasárnapi menetbe. Én nem tudnám hozsánázva fogadni Krisztust. Voltak már a világban próbálkozások arra, hogy a bukott emberiség rossz irányba menetelését valamiképpen megváltoztassák, nem sikerült ez sem a prófétáknak, sem a nagy népvézéreknek, ma sem sikerül államelnököknek, világhatalmaknak, hiába van a háborús erőfeszítés, úgysem lesz megnyugtató rend ebben a káoszban kavargó világban. Ezért ez a virágvasárnapi felszólítás hangozhat ugyan a fejünk fölött, eljuthat a fülünkig is talán, de bizonyára nem lesz tőle több reménységem, nem lesz több okom az örömről, mint eddig. S akkor végérvényesen kimaradhatok az egész virágvasárnapi ünneplésből. Ezek szerint kár is volt ma reggel a templomba igyekezni, ha ilyen beállítottsággal fogadom ezt a mai igei felszólítást.

Ha jól utánanéznünk azoknak a körülményeknek, amelyek közepette elhangzott ez a zakariási prófécia, akkor kiderül: ott sem volt rózsásabb a helyzet. A babiloni fogság végén, idegen földön sínylődött az a nép. Pogány uralom alatt nyögött, rabszolgasorsban, rég a fűzfákra akasztották Babilon vizei mellett a lantjaikat. Arany Jánossal együtt mondhatták: *Leteszem a lantot, nyugodjék; / tőlem ne várjon senki dalt. / Nem az vagyok, ki voltam egykor, / belőlem a jobb rész kihalt. A tűz nem melegít, nem él, / csak mint reves fág, világa. / Hová lettél, hová levél, / óh, lelkem ifjúsága?*

Talán ugyanezt kérdezhetné sok-sok csüggedt lélek ma, virágvasárnap reggelén. Tőlem ne várjon többé senki dalt. Nincs okom dalolni. Gyászban vagyok, nem látod? Mi okom lehet az örömről? Alig van betevő falatom, nem látod? Mi okom lehet a virágvasárnapi hallelujázásra? Nincs munkahelyem, vagy a kis fizetés alig jut egyik hónapról a másikra. Mi okom még egyáltalán arra, hogy én beálljak a virágvasárnapi hozsánázók közé?

Elsilányul a világ – mondja Vajda János, aki Arany János korában élt. Mindketten a magyar szabadságharc bukása után fogalmaztak ilyen lehangolón. Úgy tűnt, veszve a nemzet sorsa. Nincs okuk többé lantolni, nem tudják már a költők sem a népet biztatni. *Elsilányul a világ* – bizony sok szempontból ma is igaz ez a megállapítás. Olyan silány már az élet. Nem csoda, ha föladjá a harcot az olyan ember, aki nem tud fölfelé nézni, csak mindig a földet látja.

Hemingway, a múlt századi neves amerikai író azt mondta: *Utam a sehová sem vezető út, és újra meg újra a sehová vezető út.* Nem csoda, hogy végül golyót röpített a fejébe.

Egy neves német drámaíró, Beckett mondja a *Godotra várva* c. színdarabjában, ahol olyan embereket ábrázol, akik mindig várnak valamire, hogy az a valami nem jön. Nem jön semmi, hiába várunk valamire – mondják ezek a várakozó emberek. Nem jön abszolút semmi, az egyedüli, ami jön, a keserű csalódás.

Testvérek, ilyen helyzetben volt Izráel népe Kr. e. a 6. században, amikor a babiloni fogságban szenvedett. *Elsilányult az élete: külsőleg, fizikai értelemben, de gazdasági, nemzeti értelemben, és lelki téren is.* Nem volt temploma, papsága, nem volt közösség. Semmi oka nem volt az ünnepre. Egy rabszolgának mi oka lehet az ünnepre? Nem véletlenül kérte azt Mózes által Isten a fáraótól: *Bocsásd el az én népemet, hadd ünnepeljen.* Egyiptom rabszolgaságában sem lehetett ünnepelni.

Én nem is csodálkozom, testvérem, ha azt mondod: nincs okod az ünnepre. Amíg a szabadító Istent nem ismered meg közelről, amíg nem élted át a bűn szorításából való szabadításodat, nem tudsz teljes szívből örülni. Amíg nem hallod meg Isten leállító szavát: elég az alkoholizmus rabságából, elég a pénz utáni hajszából, ami a lelkedet kizsigerelem, rendezd át normálisabban az életedet, akkor is, ha pénzt kell keresni, meg kenyeret kell tenni az asztalra, s elég az önzésből, a kapzsiságból, a fősvénységéből, az irigységéből, s minden egyébből, ami ehhez a bűnös pénzszerzéshez kapcsolódik, addig nem lesz okod az öröme.

Azt mondja: *Örülj és örvendezz, Sion leánya! Ujjongj, Sion!, mert jövök már és itt fogok lakni nálad.* Közötted akarok letelepedni. *Jövök már! Tudja Isten, hogy az Ő hiányát semmivel nem lehet betölteni. Semmivel nem lehet pótolni. Jövök már! Tudom, végre megérett a helyzeted arra, hogy fogadj engem. Nos, tényleg megérett a helyzet Izráel életében a babiloni fogság végén arra, hogy fogadja a szabadítást.*

Melyik rab nem mondaná a börtönében: megérett már a helyzet arra, hogy kinyíljon a börtönajtó előtte? Akkor is, ha 10-20 évre volt elítélve, már három hónap után is azt mondaná: elég volt a rabságból. Lehet, hogy már tíz vagy húsz éve élsz egy bizonyos bűn fogságában, és még mindig nem látod, hogy elég volt ennek a rabságból. Ezért nincs örömed, ezért sír a feleséged otthon, ezért remeg a gyermeked, amikor hallja a családi háborút, s még mindig nem érzed, hogy elég ebből az életből. Ezért nincs igazi ujjongás, és nem vagy még a virágvasárnapi hozsannázó gyülekezet tagja.

Pedig ideje már, hogy eljőjjön. Mert azt mondja: *jövök! De, ki mondja ezt? Ha egy bankár mondaná: jövök, s hozok neked tízezer dollárt, talán azt mondanád: nagyszerű, ezzel minden anyagi gondom egy csapásra megoldódik. Ha beteg vagy, s azt mondja az orvos: jövök már, s hozom azt a gyógyszert, ami téged néhány nap alatt talpra állít, azt mondanád, milyen jó, hogy jön. Ha a makrancos gyermekedre vonatkozóan mondaná valaki: jövök már, s megtanítom móresre azt a kölyköt, bizonyára örvidenél neki. Ha azt mondaná valaki: jövök már, s feloldom magányodat, meglásd, nem érzed magad többé egyedül, lesz kivel szót válts, akkor is örülnél.*

Csakhogy aki ezt mondja itt: *jövök már, az nem egy bankár, nem egy csodadoktor, nem egy társasági szórakoztató partner vagy éppen mutatványos bohóc, hanem a sza-*

márháton érkező Messiás. Semmivel nem rendelkezik, a köztünk élő legszegényebbnél is szegényebb, aki kölcsönkér egy szamarat, majd egy vacsoráló termet, ahol megünnepelhesse a páskabarány estéjét tanítványaival. Ünnepelni tud halála küszöbén is, pedig tudja, hogy már ácsolják neki a keresztet. Mert az ő szíve az Atyán csüng, a mennyre figyel, nem a földre. Föléje emelkedik az ellene szőtt ármánykodásnak, nem sokat törődik azzal, hogy Kajafás és Pilátus mit készítenek neki. Jézus ünnepelni tud, mert birtokában van a mennyi békességnek és isteni nyugalomnak. Így töri meg az úrvacsora kenyerét, adja körbe a megbékélés poharát, fogyasztja el az ószövetségi ünnep jegyében a páskabarányt a tanítványaival. Tudja ugyan, hogy azon az éjszakán egy közülük elárulja őt, a másik megtagadja, a többiek pedig gyáván szertefutnak. Ő mégis ünnepel. Azért képes erre, mert a szíve nyugalma nem a külső dolgoktól függ, nem az emberekhez igazodik. Az ő szíve az Atyához igazodik, mennyei ritmusra dobban itt ezen a földön. Ezért nem tudja ez a föld a maga istengyilkos szándékával sem kiborítani őt nyugalmából.

Ennek a nyugalomnak a birtokában lép előre a Gecsemáné-kertben és jelentkezik az elfogatására érkező fegyveresek előtt. Megkérdezi: kit kerestek? Én vagyok az! Ha engem kerestek, a többieket bocsássátok el. Akkor se magára van gondja, hanem az övéire. Őket engedjétek szabadon. Ez a Krisztus mondja: elmegyek, hogy közötted lakozzam. No, de, Uram, én nem erre gondoltam. Igaz, ugyan, virágvasárnaphoz illően én megyek el a templomba, esetleg, ha te is eljössz az Ige, a Szentlélek által a templomig, ott talán lehet valamiféle találkozásunk.

De Ő azt mondja: én elmegyek hozzád haza, hogy nálad lakozzam. Elmegyek a munkahelyedre, ahol sokszor összeférhetetlenség uralkodik a munkatársaddal. Elmegyek oda, ahol nem talál a szó szülő és gyermek között. Elmegyek oda, ahol annyi elenségeskedés van körülötted. Elmegyek oda, ahol a betegágyon reménytelenségben vergődsz. Elmegyek oda, ahol érzed a bűn szorítását, de nincs erőd nemet mondani neki. Elmegyek oda, ahol életed romjain már csak sírni tudsz. Nos, kell-e neked az ilyen Krisztus, aki nemcsak a templomig akar eljönni ünnepi keretben, hanem el akar menni oda, ahol a te hétköznapjaidban nem tudsz örülni?

Hogyan várod a virágvasárnap királyt?

Egy múlt századi evangélista, egy német prédikátor mondta el egyik gyermekkori élményét. Volt egy nővére, s több öccse. Amikor a nővére menyasszony lett, gyakran kapott levelet a vőlegényétől, amiben jelezte, mikor érkezik. A menyasszonyt az öccsei gyakran bosszantották, nem egyszer kiborult emiatt a nővér, de amikor a levélben a fiú érkezéséről volt szó, a leány minduntalan elővette a levelet, úgy belefeledkezett annak olvasásába, hogy nem is észlelte már az őt hergelő fivéreit. Ekkor abba hagyták a bosszantását, mert rájöttek, hogy olyan világban lebeg, amit a hergelés már nem ér föl. Ő most a vőlegény várásában él, ezért a földi dolgok fölött áll.

Testvérek, így kellene nekünk várnunk azt, Aki így szól: Íme, elmegyek, hogy közötted lakozzam! Jövök már! Nekünk is írt szerelmes levelet ez a Vőlegény. Itt van a Szentírás. Ez az, amin keresztül üzen: Jövök már! Mennyire tudsz belefeledkezni ennek az isteni szerelmes levélnek az olvasásába? Bele tudsz annyira feledkezni naponta, hogy föléje emeltessél a hétköznapi csetepatéknak, az intrikáknak, a könyökléseknek, az irigykedéseknek, a hergeléseknek? Vajon föléje tudsz-e emelkedni a kis családi háborúskodásoknak? Hidd el, ha többször belefeledkeznél a mennyi szerelmes levél olvasásába, akkor föléje tudnál emelkedni mindezeknek, mert nem érne fel hozzád a hétköznapok sok kis csetepatéja. Több lenne a békéd, a nyugalmad, az erőd vinni a keresztet. Több lenne az örömöd. Tudnál még ujjongani is. Lenne igazi ünneped, nemcsak évente egyszer talán, hanem valahányszor engednéd, hogy közötted lakozzon úgy, hogy naponta átvizsgálja életedet, belenézzen akár titkos dolgaidba is. Engedd, hogy rád szól-

jon, amikor a mámor pohara után nyúlsz, hogy ne tedd többé, vagy köhögő, rongyos tüdődnék ne árts többé, lemondva az újabb rágyújtásról.

Meglásd, ne tedd, mondaná sokszor, ha lenne kinek mondja az, aki közötted, nálad kíván lakni.

Azon a napon, amikor megtörténik az Ő közöttünk lakozása, ha elfoglalja végre az Őt megillető helyet, akkor a többi nép is csatlakozik majd az Úrhoz. Azon a napon! Akkor lesz ujjongó öröm, amikor csatlakozol végre az Úrhoz.

Ágoston egyházatya, aki ifjúságának nagy részét elherdálta, egyszer azt olvasta a Róma 13-ból: vessük le a sötétség cselekedeteit és öltözzük fel a világosság fegyvereit. Ideje már ezt megtenni! Azon a napon ez a 32 éves ifjú teljesen odaadta az életét Krisztusnak. Rádöbbsent, hogy elég volt a fertőből, a pogány életvitelből. Elég volt az istenkáromló életből. Megtért. Megtérése után egyszer összefutott az utcán egy könnyűvérű nővel, akivel korábban kapcsolata volt. Messziről megpillantva őt, Ágoston kitért előle, átmenve az utca túlsó oldalára. A nő utána futott: Ágoston, nem ismersz meg, én vagyok az? Ágoston megfordulva ezt mondta határozottan: de én már nem vagyok az, aki voltam. Otthagyva a leányt, sietett tovább. Ilyen radikálisan szakított a bűnnel, a Krisztus nélküli életmóddal.

Vajon kimondtad-e már, kedves testvérem, Krisztus által: én már nem vagyok az? Azon a napon felragyoghat fölötted az ég. Én már nem vagyok az, aki régen voltam. Amikor ezt kimondod, akkor fakad fel az igazi öröm a szívedben.

Azon a napon a pogányok is csatlakoznak az Úrhoz – mondja a prófécia. Népeimmé lesznek, s megtudod, hogy a Seregek Ura küldött engem hozzád. Azon a napon már nem is a próféta személye a fontos. Azon a napon, amikor fölragyog Isten szabadító arca, amikor végre új rend kezd kialakulni korábbi zűrzavaros életedben, amikor imára nyílik végre az ajkad, amikor barátokként szólítod meg a virágvasárnapi Királyt, azon a napon megtudod, hogy kicsoda, aki azt mondja neked: Örülj, ujjongj, Sionnak leánya! Jövök, hogy gyalázatodból kiszedjelek, jövök, Sion leánya, hogy visszaadjam eredeti tisztaságodat, jövök, te meggyalázott lélek, hogy új, nemes isteni vonásokkal ruházzalak fel.

A záró vers azt mondja: „Birtokba veszi az Úr Júdát, mint az ő tulajdonát a szent földön, és újra magáévá fogadja Jeruzsálemet”, vagy az új fordítás szerint: továbbra is Jeruzsálem marad a választottja. Birtokába veszi tulajdon népét. Kinek a birtokában vagy, kinek a tulajdona vagy? Ó, mondjuk a Káté szavaival minden vasárnap: Jézus Krisztus tulajdona vagyok. Bárcsak igaz lenne ez! Ha hitelesen hangzana ez minden ajakról ma, akkor itt ma minden szív ujjongva menne haza. Az Ő tulajdona vagyok. Engeded-e, hogy végérvényesen birtokába vegye az életedet? Mert ha nem, akkor más tulajdona leszel. Ady Endre így fogalmazta meg minden szív sóvárgó vágyát: „szeretném, ha szeretnének, s lennék valakié, lennék valakié!” Birtokviszonyra vágyik. Ha leigázna valaki tiszta szerelmével, ha átölelne végleg Isten, akkor lenne boldog az ember. Ezt ígéri a virágvasárnapi Király: jövök, hogy tulajdonommá tegyelek, hogy birtokba vegyelek.

Továbbra is Jeruzsálem a választottja. Hidd el, Istennek nincs más választottja, csak az ember. Krisztusnak, a mennyei vőlegénynek te vagy a választottja. Kell neked ez a Vőlegény? Mondj már végre igent az ő kiválasztó szándékának! Nem ti választottatok engem – mondta Jézus a tanítványainak. Én választottalak titeket! Micsoda szerelmi vallomás, milyen elkötelezése ez Istennek az ember irányába. Ó, ha ez egyszer szíven ütne, ha ez egyszer fölrázna végleg a bűn álmából, akkor olyan eljegyzési ujjongás venne erőt rajtad, mint a szerelmes menyasszonyon, aki végre a vőlegénye karjaiban van. Akkor valóban beállhatnál a virágvasárnapi tömegbe, ujjongó szívvel kiáltva: Áldott a Király, aki eljött hozzám is Isten nevében. Ámen.

Prédikációk húsvét nagyhetére

Lőrincz István
Marosvásárhely

Jézus szenvedésének tárgyai

A kakas

Alapige: Márk 14,72

Harmadik éve szól hozzánk ezeken az áldott húsvéti nagyheteken az Ige Jézus szenvedéseinek tárgyairól. Isten Igéje valóban kimeríthetetlen gazdagsággal bír, s ezt most is láthatjuk.

Egy 15. században élt németalföldi festő röviddel a halála előtt festett egy képet az utolsó ítéletről. Krisztus ott áll a kárhozottak és üdvözültek lelkei felett. Angyalok veszik körül, és minden angyalnál egy olyan tárgy van, ami Jézus szenvedésével áll kapcsolatban. Ez a kép is azt akarja kifejezni, hogy Jézus mennyi mindentől szenvedett, milyen gazdag az ő szenvedésének tárháza. Ma egy olyan valamiről beszélünk, ami tulajdonképpen nem is tárgy, hanem egy állat, de szervesen beletartozik Jézus szenvedéseinek eszköztárába. Ez pedig a kakas, ami nagypéntek hajnalán megszólalt.

A kakas elég nevetséges állat. Amikor a kakasra gondolunk, mindig az önhittség, a büszkeség, a gőg, az elbizakodottság, az agresszivitás jut eszünkbe. Arra az emberre szoktunk a kakassal kapcsolatban gondolni, aki nagyra van magával, teljesítményeivel, büszke adottságaira, de az igazság az, hogy alig képes valamire. Hisz a kakas még tojást sem tud tojni. De nemcsak a büszke és önhitt ember jut a kakasról eszünkbe, hanem az ösztön-ember is. Hisz a kakas egyebet sem csinál egész nap, mint szaladgál a tyúkok után. Sok ember így szalad az ösztönei, testi vágyai kielégítése után. Ezek után különösnek tűnik, hogy egy ilyen nevetséges, megvetett, kigúnyolt állat nem kis szerepet játszik a szenvedés-történetben. Annyira fontos ez a szerep, hogy szerte a nagyvilágon nagyon sok protestáns templomnak a tornyán nem kereszt és nem csillag található, hanem egy fémből készült kakas. Kolozsváron két ilyen templom is van. Az egyiket „Kakassal templom”-nak is hívják. Ez a Monostor úton levő templom, amit egyházunk áldott emlékezetű főgondnoka, Kós Károly tervezett. Ha jól tudom, akkor ő ezt a motívumot annyira szerette, hogy nemcsak a toronyra tervezett kakast, hanem az oszlopfőkönt és a csillárokon is ez a motívum található.

Hogy került a kakas a szenvedéstörténetbe? Hisz valójában semmi keresnivalója nincs abban. A történelemből tudjuk, hogy Jeruzsálemnek ebben a részében, ahol a templom is állt, nem volt szabad tyúkokat tartani. Ennek megvolt a zsidó törvények szerinti magyarázata. A tyúk nem számított tisztátalan állatnak, de kapirgálásával a földből sok ilyen állatot, gilisztákat, férgeket hoz a felszínre, s ezért tiltotta a törvény, hogy a templom és más szent helyek környékén tyúkokat tartsanak. Most mégis azt olvassuk, hogy a főpap palotájának a közelében egy kakas kukorékol. Ez csak az Antónia-erődben lehetett, ahol a megszálló római hadsereg székelt. A rómaiak nyilván nem törődtek a zsidó előírásokkal, törvényekkel, ők egyszerűen szerették a tyúkhúst és a tojást, s a feljegyzések szerint ezért előszeretettel tartottak tyúkokat, és persze kakast is. Itt a tyúkok is, a kakas is azt hirdették, hogy Izráel ebben az időben idegen elnyomás alatt élt. A kakas kukorékolása Izráel népének fájdmáról, szenvedéséről és elnyomatásáról beszélt. Mi ezt valahogy könnyebben megértjük, hisz a mi népünk is sokszor

nyögte idegen népek, török, tatár igáját, országunk szétdaraboltatott a történelem viharában, sokszor élt és él idegen hatalmak uralma alatt. De most nem erről szeretnék beszélni, hanem arról, hogy ennek van egy lelki jelentése is a mi számunkra. A keresztyén ember, akit Krisztus a saját vérére megvásárolt, bizony kerülhet ilyen idegen hatalmak, indulatok, bűnök uralma alá. Hány ilyen leigázó uralom lehet az életünkben: emberektől való félelem, vad ösztönök, az önzés, a Mammon hatalma, irigység, széthúzás. A Káténk ezt így foglalja össze: a Sátán, a világ és a mi tulajdon testünk. Hányszor lesz igaz az ének szava: ha rajtam erőt vesznek, és rabszolgává tesznek, a megvesztett indulatok úgy, hogy velük nem bírhatok.

A második üzenete a kakasnak, hogy Isten még őt is felhasználhatja. Mert hogy is kerül a kakas a szenvedéstörténetbe? Úgy, hogy Jézus beszél róla nem is olyan sok idővel a szenvedése előtt. Jézus egy adott ponton elmondja, hogy majd abban az órában mindnyájan meg fognak botránkozni, mind el fogják hagyni. Péter azonban nagy magabiztosan kijelenti: ha mindenki el is hagy téged, rám biztosan számíthatsz. Jézus ekkor mondja: mielőtt a kakas másodszor megszólal, háromszor megtagadsz engem. Ez aztán be is következett, hisz Jézust a Gecsemáné-kertben elfogják, letartóztatják, a főpap udvarába viszik, majd a palotában kihallgatják. Péter titokban követi Mesterét, de kinn marad. Elvegyül a katonák és szolgálók között. Melegszik a hűvös éjszakában a tűz mellett. Ekkor a szolgálók háromszor is felismerik, meg is mondják neki, hogy ő is Jézussal volt. De Péter mindháromszor egymás után megtagadja Jézust. A harmadik tagadás után azonnal megszólal a kakas. Ez a kakasszó kijózanítja Pétert. Összeomlik lélekben, belátja, hogy milyen gyarló ember is ő önmagában, ő, aki előbb egy hősnek gondolta magát. De ahhoz, hogy ezt meglássa és belássa, szükség volt a kakasra. Mi azt gondolnánk, hogy Isten csak egy prófétai erejű igehirdetésen, vagy egy megrázó bizonyágtételen keresztül tud megérinteni, megragadni, hogy csak egy komoly prédikáció vagy egy mély beszélgetés tud valakit bűnbánatra, megtérésre vezetni. De íme, itt most azt látjuk, hogy ezt a szolgálatot még egy ilyen nevetséges állat is el tudja végezni. Áldott legyen Isten az ilyen „kakasokért”, amelyeket Ő a mi életünkben is felhasználhatott, hogy bűnbánatra juttasson, hitre vezessen.

Végül a kakas minket mindig arra figyelmeztet, hogy jön a nappal. A kakas ugyanis az éjszaka végén, a hajnal közeledtekor kezd kukorékolni és jelzi, hogy a nappal már közel van. Azon az emlékezetes hajnalon ez az emlékezetes kakas is azt hirdette, hogy jön a világtörténelem nagy napja, Jézus kereszthalálának a napja, s ez a nap azóta is azt hirdeti minden embernek, hogy békességet lehet találni Istennél. A halandó ember Jézus áldozata által örök üdvösségre juthat. S ezt a mai napon is el lehet fogadni. Ma, amikor lélekben halljuk a kakas kukorékolását, meg ne keményítsük a szívünket, tartsunk bűnbánatot, kérjük az Ő kegyelmét! Ámen.

A bilincsek

Alapige: Máté 27,2

Sokan tudják a mi gyülekezetünkben, hogy Isten úgy vezette az életem útját, hogy 16 év óta járom a börtönöket. Hat ország több mint negyven börtönében járhattam. A börtönökben sok megrázó élményben lehet része az embernek. De számomra mindig a legmegrázóbb az, amikor megbilincselve látok embereket. Mindig lelkeim mélyéig megráz, hiszen mélyen embertelennek és megalázónak tartom. Persze kivételes esetekben ez is szükséges, hogy veszélyes bűnözőket ártalmatlanná tegyenek, „imobilizáljanak” –

ahogy azt a szaknyelven mondani szokták. Más esetekben én mindig csak arra gondolok, hogy ez a mélységes megaláztatás jele.

Jézust is bilincsbe verték, még akkor is, ha ez a bilincs nem úgy nézett ki, mint a mai bilincs. A legvalószínűbb, hogy ez egy durva kötél volt, de a jelentés szempontjából ez most egy teljességgel lényegtelen kérdés. A lényeg az, hogy ezek a bilincsek ma nekünk egy megrázó prédikációt tartanak. Próbáljunk most ennek tüzenetére figyelni.

Az első tüzenetet így fogalmazhatnánk meg: milyen rettenetes is az a világ, amiben mi élünk. Hisz ha nem is járunk börtönökbe, a tévé képernyőjén naponta láthatunk olyan embereket, akiket megbilincselve vezetnek a bíróság elé. Amikor egy-egy ilyen megbilincselte embert látunk, akkor mindig az kell eszünkbe jusson, hogy mennyire megrontotta a bűn ezt a világot. Mennyire mélyre süllyedt az Isten képére és hasonlóságára teremtett ember. Milyen szörnyű bűnök, indulatok tombolnak az ember szívében, hogy ilyen szörnyű cselekedetekre képes, amelyek miatt bilincsbe kellett őket venni. Nemrég hallottam a „kék fény” adásában, hogy egy férfi megskalpolta feleségét. Pár évvel ezelőtt interneten járta be a világot az a hír, hogy Törökországban valami iszonyatos kegyetlenséggel, több órán át tartó csonkításokkal végeztek ki iszlám fundamentalisták három keresztyén misszionáriust. Igen, el vagyunk borzadva, hogy mik történnek ebben a világban, sokszor nem is messze tőlünk, néha a saját szemünk előtt. Micsoda mélységei a bűnnek, gonoszságnak, romlottságnak! Bilincseket látva mindig gondoljunk arra, hogy egy bukott, romlott világban élünk!

De Jézus bilincsei még megrázóbbak! Mert az, hogy gyilkosok, rablók kezén bilincseket látunk, egy normális, igazságos és szükséges dolog. De a Jézus kezén? Hát Ő nem volt gyilkos, nem volt gonosztevő. Ő egyszer azt kérdezte a körülötte állóktól: kicsoda bizonyíthat rám bűnt? És erre senki sem tudott válaszolni, hisz Ő ártatlan volt. Igen, a megdöbbenő itt, hogy a bilincs egy ártatlan embernek a kezére kerül. Innen is láthatjuk, hogy mennyire megzavarodott ez a világ, hisz sokszor gonosztevők szabadon szaladgálnak, azt tesznek, amit akarnak, az igaznak pedig kötve van a keze. Akik börtönben kellene legyenek, azok a szabadok, akiknek pedig szabadoknak kellene lenniük, azok börtönben ülnek. Ezek a bilincsek a világ megzavarodott, összekuszálódott, sátáni voltát mutatják. Mi pedig még mindig egy ilyen világot szeretünk. Nem kellene ez a történet is kijózanítson minket, és végre meg kellene értenünk, amit az Ige olyan sokszor mond, hogy ne szeressük ezt a világot.

A Jézus bilincsei azonban valami szépet is mondanak, és pedig azt, hogy ez is értünk történet. A Biblia olyan sokszor és sokféleképpen beszél erről. Ő szegénnyé lett, hogy mi az ő szegénysége által meggazdagodjunk, vállalta a halált, hogy mi élhessünk, megsebesített, hogy mi meggyógyulhassunk. És most erre is igaz, hogy Ő megkötöztetett, hogy mi a Sátán bilincseiből megszabadulhassunk. Mennyi ilyen bilincs van! Hány embert kötöznek meg például a káros szenvedélyek: az alkohol, a nikotin. De vannak újabb szenvedélyek is, mint a játék, a tévézés, az internet. Hány embert kötöznek meg aztán az úgynevezett okkult bűnök, a babonák, a varázslás, a jóslásokban való hit. Jézus azért kötöztetett meg, hogy mi mindezekről szabadok lehessünk.

A bilincsek arról is beszélnek, hogy ez egy értelmetlen dolog. Hát azt az embert kötözik meg, aki kinyújtotta a kezét, hogy a tengert lecsendesítse, azt a kezet kötözik meg, amit ő a betegekre tett és azok meggyógyultak, azokat a kezeket kötözik meg, ami ötezer embernek kenyeret osztott? Mert itt az ember végső soron azt a lehetetlenséget próbálja meg, hogy megkösse az Isten kezét. Az Ószövetségben olvasunk egy emberről, Sámsonról, akit szintén megkötözték, de amikor az ellenség már örömrivalgásban tört ki, akkor az erős kötelek mint valami cérnaszálak hullottak le a testéről. Hát Jézus gyengébb lenne Sámsonnál? A Jézus kezére helyezett bilincsek is mutatják, hogy meny-

nyire nincs tisztában az ember Isten hatalmával. De itt Jézus engedi magát megkötözni. Miért? Hát irántunk való szeretetből. Érted és értem engedi magát megkötözni. Jézus eltűri a bilincseket, mert előtte ott áll már a kereszt. És Ő a keresztre akar menni értünk. Vállalta a bilincseket és a keresztet is értünk, hogy mi megváltott emberek lehessünk.

Végül ezek a bilincsek azért olyan szépek számunkra, mert azt mutatják, hogy Jézus mennyire kötődik hozzánk, mennyire szeret minket. A katonák azért kötötték meg Jézust, hogy ne tudjon elszökni tőlük. Nekünk is azt kell akarnunk, hogy Jézus ne menjen el tőlünk. De most mi az a kötelék, ami minket Jézushoz köt? Hát a megtört és bűnbánó szív. Közel van az Úr a megtört szívűekhez, és megsegíti a sebhedt lelkeket, mondja már a zsoltóros is. Péter akkor volt közel Jézushoz, amikor kiment és keservesen sírt. Jézus egy bűnbánó szívet sohasem tud elhagyni. A tiédet sem. Ámen.

A fényes ruha

Alapige: Lukács 23,11

Egyik professzorom mondta egyszer: az ember semmiben se volt olyan találékony, mint amikor a másik embert kínozni akarta. Ezt a Jézus szenvedésének története illusztrálja a legjobban. Nagypéntek reggelén a főpapok Jézust Pilátushoz viszik, mivel csak neki volt joga mint római helytartónak a halálos ítéletet kimondani. De ez a gyakorlott római hivatalnok most teljes zavarban van. Ilyen vádlottal még nem találkozott, és bevallja: Jézussal nem tud mit kezdeni. Ezért gondol egyet és továbbküldi Heródeshez, a királyhoz, hátha ő kibogozza ezt a dolgot. S ekkor zajlik le az a jelenet, amiről itt az Ige tudósít, hogy Heródes Jézust semminek állítván (az új fordítás szerint: megvetően bánt vele) és kicsúfolván őt, minekutána felöltöztette őt fényes ruhába, visszaküldte Pilátushoz. Mintha hallanánk Heródes gúnyos kacagását, miközben ilyeneket mond Jézusnak: hát ilyen király vagy te? Hát neked már csak a királyi ruha hiányzik. No, ne is búsulj, én majd gondoskodom erről. És ezzel int is egy katonának, hogy a királyi ruhatárából hozzon egy fényes ruhát, s azt helyezze Jézus vállára. Jézus szenvedéstörténetében különös szerepe van a ruháknak, az öltöztetéseknek, illetve vetkőztetéseknek. Hisz rövid pár óra leforgása alatt Jézus négyféle öltözetet is viselt Amíg a Golgotára ment, addig a saját ruhája volt rajta, Pilátus udvarában a katonák bíbor-palástot terítenek rá, itt Heródes fényes ruhát terített rá, a kereszten pedig minden valószínűség szerint meztelen volt, vagy pedig, ahogy a feszületeken ábrázolják, egy derékkötőt meghagytak rajta. Mennyire igaz a mi közmondásunk, hogy nem a ruha teszi az embert. Az igaz, hogy másképp nézünk ki egy szép kosztümben, mint a hétköznapi munkaruhánkban, de mégis ugyanazok az emberek vagyunk, és egyáltalán nem jó, hogy a ruha határozza meg a viselkedésünket. Mi fürdőruhában se mondhatunk sikamlós vicceket, éppúgy, mint a legszebb vasárnapi ruhánkban sem. Jézust se tudták a ruhák megváltoztatni. Ő mindig ugyanaz maradt. Maradjunk mi is mindig, bármilyen helyzetben is lennénk, bármilyen ruhát is hordanánk, ugyanazok: Isten tiszta és szeplőtelen gyermekei.

De térjünk vissza a jelenethez. Jézus, az Isten Fia ott áll Heródes előtt a fényes öltözetben, amit csúfságból adtak rá. Elgondolkoztató már az a tény is, hogy Jézust mindig is csúfolták s csúfolni is fogják, amíg ember lesz a földön. Talán senki se kapott annyi csúfolást és gúnyt ebben a világban, mint éppen Jézus. Hány olyan könyvet írtak, hány olyan filmet forgattak, hány szórakoztató műsort mutattak be, aminek egyetlen célja volt: Jézus és a Biblia kicsúfolása. Hány ember üz ma is előszeretettel gúnyt Jézusból, egyházból, hitből! Mert ez a fényes ruha Heródes részéről egy csúfolódó ajándék volt.

Érdemes most ennek a csúfolódásnak az értelmi szerzőjét egy kicsit szemügyre venni. Amikor Heródeshez megérkezik a hír, hogy Jézust hozzá fogják küldeni, akkor ő megőrült ennek. Volt benne egyfajta nyitottság Jézus felé. De Jézus nem hajlandó szóba állni Heródesseel. Bármit is mond neki, bármi áron is próbálja őt szóra bírni, ez nem sikerül. Heródes ekkor felháborodik azon, hogy Jézus nem szól hozzá, és ekkor kezdi el csúfolódó akcióját. Vajon miért nem szól Jézus, miért nem veszi őt számba? Minden valószínűség szerint azért, mert Heródesnek volt már dolga Istennek egy áldott emberével, küldöttével, és ez nem más, mint Keresztelő János. Heródes tisztelte Jánost, sok mindenben szívesen hallgatott rá, de amikor János kerek-perec megmondta neki, hogy nem szabad sógornőjével parázna kapcsolatban élnie, akkor elfogatta és bebörtönözte Jánost. Valószínű, hogy fogsága alatt néhányszor fel is kereste őt, elbeszélgetett vele, s ezekben a beszélgetésekben egy dolog a Napnál is világosabb lett: hogy Heródesnek el kell hagynia a bűnt, meg kell térnie. De ő erre nem volt hajlandó, semmit se változtatott életformáján s végül egy könnyelmű ígérete után le is kellett fejeztesse Jánost, ahogy azt az evangélium el is mondja. Heródes tipikus példája annak az embernek, aki nincs messze az Isten országától, akik vágyakoznak is Isten után, valami jobb és szent után, de aztán mégsem történik semmi az életükben. S most, amikor ott áll Jézus előtt, számára a kegyelmi idő már lejárt. Döbbenetes dolog ez, de mégis van ilyen, Isten hosszan tűr, de nem határtalanul. Egyetlen dolog talán még segíthetett volna rajta: ha leborul Jézus előtt, megvallja bűnét, romlottságát és kéri, hogy könyörüljön rajta. Ha azt mondta volna: Uram, én eddig megvettem a kegyelmet, de most meg akarom ragadni azt. De Heródes ide nem jutott el. Ahelyett a csúfolódásba menekült és meghalt bűneiben. Heródes példája megrázó figyelmeztetés minden hozzá hasonló ember számára, akik hallottak Jézusról, de nem vették komolyan a bűnt. Mert nagyon igaz, amit már a próféta hirdet: keressétek az Urat, amíg megtalálható. Aki nem keresi, míg megtalálható, később lehet, hogy már hiába keresi, mert soha nem fogja megtalálni.

De szóljunk végül néhány szót magáról a ruháról. A hagyomány szerint ez egy fehér ruha volt. S a fehér ruha a Szentírásban nagyon sokatmondó, súlyos üzenete van, hisz az Isten előtti igazságnak, a megigazulásnak, a megszentelődésnek a jele. A Jelenések könyvében gyönyörűséges ígéretek szólnak a győzedelmesekhez, hogy ők majd fehér ruhákba öltöznek. Ez a ruha azt hirdeti, hogy Ő volt az egyetlen igaz, ártatlan, bűntelen ember, és most azért hal meg értünk, azért megy a keresztre, hogy az ő drága érdemének hófehér ruháját, a megigazulást nekünk adhassa. Milyen balga és okatlan is ez a Heródes! Ő akar Jézusnak fehér ruhát adni, holott ő kellene Jézustól elfogadja a fehér ruhát. S végül az utolsó gondolat: Jézust nem zavarta a fehér ruha. Méltósággal viselte a gyalázatnak, a csúfságnak, a gúnynak ezt a ruháját, örök példát hagyva reánk, hogy az Ő nyomdokain járva, mi is fogadjuk el azt. Legyünk készek ebben a világban az Ő gyalázatát hordozni, legyünk felkészülve arra, hogy minket is ki fognak gúnyolni, nevetségessé próbálnak tenni az emberek. Ne féljünk ettől, ez is hozzátartozik keresztyénységünkhöz, kereszthordozásunkhoz. Bárcsak tudnánk ezt a szenvedést mi is úgy hordozni Érte, ahogy azt Ő hordozta értünk. Ámen.

Az ostor

Alapige: János 19,1

A mai estén Jézus szenvedéseinek tárgyai közül az ostorral fogunk foglalkozni. Egy félelmetes, elborzasztó kép az, ami itt most élénk tárul. Jézust látjuk lelki szemeink előtt felhúzott karokkal, egy kínzóoszlophoz kötve, amiről holnap este fogunk bővebben szólni. S egy adott ponton egy durva katona elkezd suhogtatni az ostort. A Római Birodalomban használt ostor több bőrszíjból készült, amibe vas- és csontszilánkokat fontak be. Ez gyakorlatilag azt jelentette, hogy néhány ostorcsapás után a megostorozott ember háta csupa seb volt, ömlött belőle a vér, sok helyen a hús le is szakadt és látszóttak a bordák, illetve a gerincoszlop. Nagyon sok esetben a szerencsétlen elítéltek már ebbe is belehaltak. Megdöbbenő az, hogy ezt az ostorozást a művelt és kulturált Pilátus rendeli el, és a nagyiszteletű főpapok pedig jóváhagyják. Mennyire mutatja ez is azt, hogy a műveltség, a formális vallásosság még semmit se jelent. Kultúrnépek is követtek el borzalmakat és vallásos emberek is hihetetlen kegyetlenségekre voltak képesek, lásd az inkvizíció. De nem kell itt csak Pilátusról és a főpapokról beszélni, hanem azt mondhatjuk el, hogy az ember képes ilyen szörnyűséget elkövetni. Ez a kép megcáfol minden szép és idealisztikus elméletet, ami az ember jóságáról, nemességéről szaval. Ha valaki még mindig ilyenekben ringatja magát, az nézze csak meg ezt a jelenetet. Ez a jelenet drámai betekintést enged az ember romlott, kegyetlen szívébe. Micsoda átalakuláson kell átmennie az ember szívének, hogy mássá legyen. Jézus épp ezt a lehetetlennek tűnő, de mégse lehetetlen feladatot vállalta fel. Igen, ebben a jelenetben lelepleződik nemcsak az ember keménysége, szívtelensége, hanem mindenekelőtt istentelensége is. Egyszer egy istentelen ember így káromkodott: ha egyszer az Isten az én kezembe kerülne! Nos, most ez megtörténik. Az Isten Fia az emberek kezében van. És most kiderül, hogy a Káté megállapítása egyáltalán nem túlzás, amikor azt mondja, hogy az ember hajlamos Isten és felebarátja gyűlölésére. Hisz mit mond el ez a történet? Azt, hogy Isten az Ő Fiában, Jézus Krisztusban eljött hozzánk erre a földre. Isten az ember kezébe adta magát. És mit tesz az ember az emberré lett Istennel? Hát ostort ragad, és rettenetesen megkínozza. Ez az ostor bevilágít az ember szívébe, és megmutatja, hogy az ember Isten akar lenni, hogy az ember Isten nélkül akar élni. Rettenetes még kimondani is, de mégis igaz: az ember meg akarja ölni Istent. Félelmetes módon leplezi le az ostor az emberi szívet!

Van még ennek a megostorozásnak egy üzenete. Miért is került sor erre? Hát azért, mert Pilátus megpróbált egy középutat választani. Fel kellett volna mentenie Jézust, de ehhez gyáva volt, mert a nép ordította, hogy „feszítsd meg”. Ő ekkor a középutat választja, megostoroztatja Jézust, és reméli, hogy ez a kompromisszumos megoldás, ez a megalkuvás segíteni fog. A nép szíve csak megesik Jézuson, s akkor lezárhatja végre ezt a kínos ügyet. Így az ostor egy kétfelé sántikáló szívet mutat, egy olyan szívet, ami vonzódik Jézushoz, de ami a világgal se tud szakítani, ami a világra is hallgat. Nagyon sok ember hasonlít ebben Pilátushoz. A Jelenések könyvében a laodiceai gyülekezet volt ilyen, se hideg, se hév, hanem langymeleg, és Isten ezért azzal fenyegeti, hogy kiveti szájából, szívéből. Pilátus esete mutatja, hogy a legnagyobb állapot a félig-meddig keresztyénség, a döntenem tudó keresztyén.

Jézus vállalja az ostort is, elfogadja azt is Atyja kezéből az emberek közvetítésével. Mert neki áldozattá kellett válnia, Ő az Isten Báránya kellett legyen, aki elveszi a világ bűneit. Ő elégtétel kellett legyen, ami által megbékélhet az ember Istennel. Van itt még egy súlyos kérdés: miért engedte meg Isten, hogy Fiát ilyen kegyetlen bánásmódban részesítsék, ilyen borzalmasan megostorozzák? Azért, mert a próféciaíáknak be kellett

teljesedniük, amelyek arról szóltak, hogy Ő, az Úr szenvedő szolgája, akit kínoznak majd, száját nem nyitja meg. Mint juh az ő nyírója előtt néma marad. Igen, csodálatos a mi Megváltónk viselkedése ebben a helyzetben. Gondoljunk csak bele: mit tettünk volna mi? Hát lázadoztunk volna az igazságtalan ítélet ellen, vagy próbáltuk volna könyörgőre fogni a dolgot, vagy nehéz még kimondani is: sok ember káromkodni kezdene. S mit tesz Jézus? Örök példát ad nekünk, hogy ha szenvednünk is kell, akkor tudjunk úgy szenvedni, ahogy ő szenvedett értünk. Ne mondjunk semmit, maradjunk némák. Ne sírjunk, ne panaszkodjunk, és soha ne káromkodjunk.

Végül az ostor leleplezi a megváltás titkát. Nézzétek Jézust, ahogy véresen és megalázva elszenvedi a megostorozás kínját. Ő, aki a menny dicsőségében élt, Ő, aki hatalmas Úr volt a halál felett, Ő, aki elől kitértek a gonosz lelkek is, Ő most a legrettentesebb módon megaláztatik. Ő az ember útját járja, aki ott a paradicsomban dicsőségre, szent életre teremtett, de tudatos engedetlenség által így megaláztatott. Jézus azért szenved el a korbácsolást, hogy minket már ne korbácsoljon, ne rontson meg a bűn, hogy mi a bűn által megalázott állapotunkból mennyei magasságba emeltesünk. Mert az ostoroztatásra, mint Jézus minden szenvedésére igaz: ez is érettünk történt. Ő azért szállt le ebbe a pokoli kínba, hogy mi a pokol kínját sohase kelljen elszenvedjünk. Legyen drága számunkra az ostorcsapások alatt szenvedő és vérző Jézus!

Egyszer Jézus is ostort font. De nem azért, hogy megalázza az embert, hanem hogy megtisztítsa a templomot. Az emberek kezében az ostor mindig a megaláztatás eszköze, Jézus kezében pedig a megtisztítás eszköze. Ha sokszor próbáinkat ostornak érezzük, jusson eszünkbe: Ő ezzel minket tisztítani akar. Ámen.

A kínozóoszlop

Alapige: János 19,1

Minden római bíróság épületében, illetve udvarán volt egy kínozóoszlop. Ehhez kötötték a szerencsétlen elítélteket, hogy megkorbácsolják őket. A jeruzsálemi Pretóriumban is volt egy ilyen oszlop. Mi e köré gyűlünk most össze. Érdekes, hisz erről az oszlopról a Szentírás nem tesz említést, de a korabeli leírásokból tudjuk, hogy ez létezett, s hogy Jézust is egy ilyen oszlophoz kötötték, amikor a korbácsolás történt. De mi köztünk van nekünk egy ilyen oszlophoz, mit üzenhet ez nekünk ma? Ahogy a Jézus szenvedésének többi tárgya is prédikál, úgy ez az oszlop is. Hallgassuk most ezt a drámai prédikációt.

Ez az oszlop először is azt hirdeti, hogy ebben a világban sok rettenetes dolog van. Rettenetes az, hogy kellett legyen egy ilyen oszlop, ahová azért vezették, s kötötték, sokszor láncolták az embereket, hogy őket ott megkínózzák, megalázzák, megszegyenítsék. S ne gondoljuk, hogy ilyen oszlopok ma már nincsenek. Nálunk nincsenek már, hála Istennek, de például a muzulmán országokban van ma is ilyen oszlop, ahova oda-kötözve megkorbácsolják az embereket. De most Jézust kötik ehhez az oszlophoz. Próbáljuk magunk elé idézni a jelenetet! Jézus oda van kötözve az oszlophoz és körülötte egy csomó ember. Hát ez nem egy egyszerű kép, hisz Jézus ott van a közepén és az emberek körülötte vannak? Hát nem ilyen minden templom, minden keresztyén közösség? De vajon sokszor nincs-e Jézus odakötte a templomhoz, a szószékhez, a padokhoz? Mert amikor kimegyünk a templomból, Jézust nem vesszük magunkkal, hanem ott marad a templomban. Nem tud kijönni velünk, hogy belépjen a családi, társadalmi, üzleti életünkbe, a mi magánéletünkbe. Mert ott mi szabjuk meg a dolgokat. Ott a mi akaratunk és tervünk érvényesül. Ő, testvéreim, a mi keresztyén életünk sokszor hasonlít a

jeruzsálemi Pretóriumhoz. Jézus meg van kötözve, az ember szabadon vétkezik és Jézus szenved. De beszéljünk most magunkról. Mert a mi bensőnk is lehet egy ilyen hely, ahol Jézus meg van kötözve, s ahol a mi vágyaink, ösztöneink, szenvedélyeink garázdálkodnak. Bizony, testvéreim, úgy kell látnunk, hogy megkötöztük Jézust, és épp itt az ideje, hogy szabadon engedjük, elbocsássuk, hogy tegye szabaddá az életünket, hogy ő kötözhesse meg indulatainkat, bűneinket. Amikor Pilátus Jézust ahhoz az oszlophoz kötöztette, akkor ez számára egy szálnalmas kompromisszum volt. Hisz lelkiismerete világosan szólt: ez az ember ártatlan, engedd szabadon. De a tömeg őrvöngött és ordította: feszítsd meg! Mit tegyen a szorongatott helyzetben levő Pilátus? Megalkudott. Megint, mint a korbácsolásnál, a középutat választotta a halálra ítéelés és a szabadon bocsátás között. De Jézus nem ismeri a megalkuvást. Az Újszövetségben sok olyan történetet olvashatunk, amiben Jézus ezt elutasítja. Egyszer jött hozzá valaki és azt mondta: akarlak követni, valahová mégy, de engedd meg, hogy előbb eltemessem apámat. Mit mond Jézus? Temessék el a halottak az ő halottjaikat. Vagy mit mond Jakab? Aki a világ barátja akar lenni, az Isten ellenségévé lesz. A Szentírás nem az is-is, hanem a vagy-vagy pártján áll. Nagyon vigyázzunk a megalkuvásokra! Vannak dolgok és helyzetek, amikor bizonyos engedményeket kell tenni. De az üdvösség dolgában nem lehet! Ha valaki azt mondja, hogy nem Jézus Krisztus keresztye által igazulunk meg, ott nem lehet megalkudni, vagy ha azt mondaná valaki, hogy Jézus nem az Isten Fia, akkor ebben se lehet megalkudni.

Végül ez az oszlop mégis csodálatos. Az Ószövetség idején a templom udvarán is volt egy oszlop, amihez az áldozati állatot kötötték, mielőtt feláldozták volna. Most Jézust is készítik az áldozatra, amikor az oszlophoz kötözik. Ez is megaláztatás volt, hisz római állampolgárt csak akkor lehetett megkötözni, ha komoly bűnt követett el. A római polgárokat megostorozni pedig egyenesen tilos volt. De Jézus vállalta ezt a megaláztatást. Minden ember azt szereti, ha minél jobban felmagasztalják, minden ember a másik fölé akar kerülni. Micsoda pénzek forognak a sportban, amit az mozgat, hogy ki tudja legyőzni a másikat. Jézus pedig a megaláztatásba megy. Ne keressük a világi dicsőséget, maradjunk alázatosak, tudjunk alázatban szolgálni! Erre tanít ez az oszlop is! Ámen.

A töviskorona

Alapige: Máté 27,29

A mai napon egy koronázásról fogunk beszélgetni. Azokban az országokban, ahol alkotmányos monarchia van, óriási érdeklődés van azon esemény iránt, amikor a herceget, a trónörököszt megkoronázzák, és a királyi tisztbe beiktatják. A tévé képernyőin milliók nézik s a helyszínre is több százezren érkeznek, akik szemtanúi akarnak lenni ennek az eseménynek. A koronázásoknak ma is nagy jelentősége van.

Ma itt, most egy egészen más koronázásról van szó. De nagyon remélem, hogy ez most minket jobban fog érdekelni, mint bármely más koronázás. Ez a koronázás egészen más körülmények között ment végbe. Semmi ünnepélyesség, semmi formalitás. Egy pár durva, röhögő, csúfolódó katona végezte azt el Jézuson. De erről a koronázásról mégis kétezer év óta szüntelenül beszélünk. Azt nem tudom, hogy az angol, holland és más királyok vagy királynők koronázására meddig fognak emlékezni, de amíg világ lesz, Jézus koronázásáról mindig emlékezni fognak.

Ezek után lássuk Jézus koronáját. Először is ez egy szörnyű korona volt. Nálunk is terem ez a fajta akác, amit Krisztus-tövisnek nevezünk. Nekünk is volt egy ilyen koro-

nánk, egy kedves barátunk fonta, s elmondása szerint, míg megfonta, csupa vér lett a keze. Ahányszor ránéztem, mindig arra gondoltam, milyen rettenetesen szúrhatta Jézus fejét és homlokát az a töviskorona. Hogy sajoghatott az egész feje, hogy csoroghatott a vér az arcán. Itt is elmondhatjuk, amit már sokszor elmondtunk, hogy ez is azt mutatja: milyen mélyre zuhan az ember. Hogy milyen találékony akkor, amikor a másik embert kínozni kell. Mert azt még elfogadnánk, hogy egy papírból koronát készítettek, ahogy azt a gyermekek szokták, de hogy egy tövisből font koronát készítenek, s azt erőltetik a fejére, az már több a soknál. Igen, a bűnös, megromlott emberi természet erre is képes, ezt is meg tudja tenni. De ez a töviskorona kedves is a mi számunkra. Az igaz, hogy a látvány borzalmas. Jézus számára is rettenetes lehetett az a pillanat. Néhány perccel azelőtt Jézus még Pilátus előtt áll, aki csodálkozva kérdezte: király vagy-é te? Jézus válaszolt: igen, te mondád, király vagyok. Bizonyára a katonák hallották ezt a beszélgetést, s most ezért csúfoltak Jézussal. Na hát, ha király vagy, akkor itt a korona. És ebben a pillanatban felteszik fejére a töviskoronát.

De mi azt kell meglássuk, hogy Jézus mégis király, mégpedig egészen más király, mint a földi királyok. Az Ő országa egészen más, mint a világ országai. Az Ő országa az Isten szeretetének az országa. És Ő most foglalja el helyét ennek a trónján. Már beszéltem arról a 15. századi festőről, aki lefestette Jézust szenvedésének tárgyaival. A töviskoronánál az a különös, hogy Jézus meghajtja fejét, hogy a katona még könnyekben rátehesse a töviskoronát. A kérdés az, hogy mi be akarunk-e menni ebbe az országba? Ide nem vonattal vagy autóval érkezünk, hanem a benső szobánkból, amikor csendben megnyitjuk a szívünket előtte. Az útlevel oda egyszerűen az alázatos és bűnbánó szív. Ez egy csodálatos ország! Ennek az országnak az Ura, Jézus Krisztus, minden egyes alattvalóját számon tartja, és minden alattvaló közvetlenül beszélhet a királlyal. Egyszer megkérdeztem holland barátaimat, hogy lehetne-e ott a királynővel találkozni, ha valaki minden áron szeretne személyesen találkozni vele. Hát az egy igen bonyolult folyamat, többféle engedély kell hozzá, és hónapokig is eltarthat az engedélyezés folyamata. Jézushoz azonban minden bürokrácia nélkül el lehet jutni, és ez a király mindig segít. Földi királyok nem tudnak mindig és mindenben segíteni, főleg bűnbocsánatot és örök életet nem tudnak adni, de Jézus tud, mert Ő a Megváltó.

Az utolsó üzenet az, hogy egyszer minden korona lehull, de Jézus koronája, s amit Ő ad az övéinek, az nem hull le soha. Ő koronát ígér azoknak, akik diadalmaskodnak, az élet koronáját. Ámen.

(A sorozat Wilhelm Busch gondolatainak felhasználásával készült.)

Prédikációk nagypéntekre

Szász Zoltán

Pankota

Bolondság vagy erő?

Alapige: 1Korinthus 1,18

Bibliaalvasás: Galata 6,11–16

Egy skót misszionárius kb. 100 évvel ezelőtt Mexikóban járt, majd hazaérve Skóciába, beszámolt missziói útjáról. Elmondta azt, hogy nem volt nap, amikor meg ne dobálták volna kővel. De rendületlenül hirdette tovább az evangéliumot. Aztán egyszer egy városba érkezett és látja, hogy ott rengeteg keresztet, feszületet árultak és az egész városban hallható volt az árusok kiáltása: „Olcso keresztet vegyenek! Olcso keresztet vegyenek!” Azt mondta, hogy a mai napig a fülébe cseng, nem tud szabadulni ettől. Bárcsak ott csengene a mi fülünkben is, nehogy olcso keresztet hirdessünk, nehogy olcso kegyelmet hirdessen az, amit teszünk és ahogy szolgálunk keresztyénként.

Ez az igevers olyan gyülekezetnek íródott, amely igen leértékelt a keresztet azáltal, hogy Krisztushoz nem méltó életet folytatott, noha keresztyénnek tartotta magát. Tételen nem tagadták Krisztust, de az életfolytatásuk teljesen ellentmondott a krisztusi tanításnak. Pál apostol e hozzájuk intézett levelét könnyek között írta, értésükre adva, hogy mennyire fáj neki a Jézus Krisztushoz méltatlan viselkedésük, életfolytatásuk. A keresztyénség elfogadása megtörtént az életükben, de sajnós, az életvitelükben Krisztus követése nem valósult meg.

Emlékszem, mennyire megijedtem, amikor a katonaságban az egyik katonatiszt a kezembe nyomott egy igazi kézigránátot. Hamar elmúlt a félelem, amikor ez a tiszt megnyugtatót afelől, hogy a kézigránátból hiányzik a robbanótöltet és így egyáltalán nem veszélyes. Noha kinézetre és súlyra meghasonlásig olyan, mint egy éles kézigránát, amelyik bármelyik pillanatban felrobbanhat, ám mégis veszélytelen, mert hiányzik belőle az a robbanótöltet, ami fegyverré teszi a gránátot. Kinézetre gránát, de lényegét tekintve nem az, mert ártalmatlan gyakorlóeszköz. Valami hasonló történt a korinthusi keresztyénekkal is. Kívülről keresztyénnek tűnhettek, de a legfontosabb, ami igazán keresztyénné tette volna őket, vagyis Jézus Krisztus keresztyének az ereje, hiányzott életükből. Ezért utálatos sokszor a kívülállók szemében a keresztyénség, amely egyet mond, de mást csinál. Ebben a világban, amelyben élünk, nem csoda, hogy sokszor nincs hitele a krisztusi tanításnak. Azért nem csoda, mert éppen azok járatják le, teszik erőtlenné, akik amúgy keresztyénnek nevezik önmagukat.

Amit Pál ebben az egy mondatban elmond, az nagyon élesen elválasztja egymástól a kereszthez különböző módon viszonyuló embereket. Mindazoknak, akiknek bolondság a keresztről való beszéd, azokat elveszetteknek tekinti, azokat pedig, akik Isten erejének tartják a keresztet, megtartottaknak nevezi.

1. Bolondságnak tartott kereszt

Sokan ma is bolondságnak tartják a keresztről való beszédet. Az eredeti szöveg szerint ez a kifejezés valami olyasmit rejt magában, amiben benne van a lenézés, megvetés, az érdeklődés teljes hiánya vagy egyenesen a közömbösség. A legjobban ideillő kifejezés mégis az, hogy ízetlen. Valami, aminek nincs íze, mert elveszítette. Volt, de valamilyen módon megizetlenült. Amikor Jézus a Hegyi Beszédben arról beszélt, hogy a tanítványok a föld sója, akkor így folytatja: *Ha pedig a só megizetlenül, mivel lehetne ízét visszaadni? Semmire sem való már, csak arra, hogy kidobják és eltáposák az emberek.*

(Mt 5,13) Éppen arról beszél itt Jézus, hogy milyen könnyen megízetlenülhet a keresztyén élet és könnyen lehet haszontalan bolondsággá, mert azzá teszik azok, akik nem élnek meg a keresztyén valóságát, hanem csak beszélnek róla. Korinthusban bolondsággá tették a keresztről való örömtüzenetet a Krisztushoz méltatlan életvitellel. Ma vajon nem ez történik, amikor tömegek mondják keresztyéennek magukat, de életvitelükben ízetlenné, bolondsággá teszik Isten Jézus Krisztusban adott drága örömtüzenetét? Az ilyen és ehhez hasonló, hiteltelen példák teszik nem vonzóvá, hanem egyenesen taszítóvá a keresztyén valóságát. Vajon az én életem mit mutat másoknak a keresztyén valóságából? A 19. századi nagy istentagadó filozófus, Friedrich Nietzsche súlyos váddal illette a keresztyéneket, amikor azt vetette a szemükre, hogy: *Azért nem hiszek a Megváltóban, mert még nem láttam megváltottat. A keresztyénekkal pedig csak egy bajom van, hogy nem azok.* El kellene minket, mai keresztyéneket, gondolkoltasson ez a vád, és igazi bűnbánatra kellene indítson, mert sok esetben valós alapja van. A keresztyén ember ízetlen keresztyénsége helyett inkább Krisztus jó illata kellene legyen, ahogy ezt Pál egy másik gyülekezetnek mondja. Jó illat, mely Krisztushoz vonzza és nem tőle taszítja az embereket.

2. A keresztyén mint Istenek ereje

Vannak továbbá, Pál szavai szerint olyanok is, akiknek a keresztről való beszéd nem bolondság, hanem Isten megtartó ereje. Olyan erő ez, amely nem ismer akadályt. Akik tehát ebben bíznak, a megtartásban bíznak, amely Isten erejéből adatik. Furcsa és ellentmondásos, hogy ez az erő éppen abból a tényből fakad, hogy Isten hagyta magát az emberre lett Krisztusban megöletni a keresztyénen. Ez bármilyen ellentmondásos és emberileg érthetetlen, de mégis így van. Ez az egyetlen megtartó erő az ember életében, az elbukott ember számára. A keresztyén egy csodálatos erőforrás annak, aki abból merít erőt. A keresztyén élet olyan kell legyen, amely szüntelen ebből az erőforrásból, vagyis Jézus Krisztusból merít, táplálkozik. Az ószövetségi Mózesről olvassuk egy helyen, hogy negyven napig volt Isten jelenlétében a hegyen és miután lejtett a hegyről, csodálatosan és vakítóan fénylett az arca. Ő maga nem is érzékelte, de az őt látók le kellett takarják az arcát, mert annyira fénylett, hogy egyenesen vakított. Azért fénylett, mert Isten jelenléte által feltöltődött és másoknak is csodálatosan világított. De ez a világítás csak Isten jelenléte által lehetséges. Engedjük ekképpen munkálkodni Isten a mi életünkben, a keresztyén drága, megtartó, isteni ereje által! Csak ez adhat megoldást egyéni, családi, közösségi életünkben, nemzeti létünkben! Fogadjuk el tehát ezt az Isten által kínált lehetőséget és ne utasítsuk vissza! Ámen.

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

Jobb nekünk Nélküle?

Alapige: János 11,47–53

Bibliaváltozat: János 11,45–47

Húsvét előtti napokat élt Jeruzsálem. Nemcsak a nép készült feszült várakozással egy újabb ünnepre, hanem különös készülődésben volt a nép vezérkara, a főpapok és írástudók is. Jézus éppen ezekben a napokban ejti ámulatba a népet, amikor véghezviszi a legnagyobb csodát, feltámasztva a több napja halott Lázárt. Emiatt sokan hittek Benné, hiszen a nagy csoda híre futótűzként terjedt Jeruzsálemben és környékén. Jézus ellenfelei nagy gondba esnek: mit tegyenek Jézussal? Kénytelenek voltak elismerni ugyanis, hogy hatalmas csoda történt általa. Azt is kétségbeesetten észlelik, hogy egyre

többen pártolnak át Jézushoz. Veszélyeztetve érzik hatalmukat. Nagy kérdéstik lesz: mit tegyenek Jézussal?

Gulyás Pál mondja egyik versében: *Most se tudják eltemetni... Milliók ássák újra sírját. Milliók újra Sátánt hívják/ a föld óriási tűzéből, a mindent alakító éjből.* Igen, mert Jézus egyre több csodát tesz ma is. Ma is él, az Ő nevére ma is térdek hajolnak meg, az Ő szava ma is szíveket ejt rabul, az Ő szeretete meghódít bűnbe merült életeteket, és nem lehet fölötte elsiklani. Nem lehet elhallgatni azt, ami az ő nevében ma is történik. Nem lehet eltussolni a Jézus-ügyet. Kikerülhetetlen ez a Jézus! Előbb-utóbb valamilyen módon mindenkinek döntenie kell Vele kapcsolatban.

Akkor, ott, Lázár feltámasztása nyomán különös hithullám futott végig Jeruzsálemben és a környékén. Ma is van ilyen csoda. 1970-ben Indonéziában nagy lelki ébredés támadt egy hasonló csoda nyomán. Egy lelkész hatalmas tömeg előtt a szabadban prédikált, éppen a Lázár feltámasztásának történetéről. Az hangzott el az ajkáról, amit Jézus mondott Mártának bátorításul: Én vagyok a feltámadás és az élet. Éppen akkor ért oda ehhez a szabadtéri keresztyén gyülekezethez egy halottas menet, egy muzulmán közösség. Ennek élén haladt a törzsfőnök. A halott az ő közeli rokona volt, aki fiatalon hunyt el. Amikor a halottas menet odaért, a törzsfőnök fülét megütötte Jézus szava: Én vagyok a feltámadás és az élet. Nosza, megállnak, a törzsfőnök odaráncigálja a halotthoz a lelkészt, s azt mondja: vagy ma is igaz, amit mondasz, vagy nem igaz. De, ha ma nem igaz, kétezer évvel ezelőtt sem volt igaz. Én azt szeretném, hogy ez a halott most itt föltámadjon!

A lelkész egész bensőjében elkezdett remegni a nagy kihívásra. Nem tudta megcáfolni a törzsfőnök szavainak igazságát. Nem tudta, mit tegyen. Mert, ha Jézus valóban él, akkor a törzsfőnök előtt be kell bizonyítania, hogy Ő ma is a feltámadás és az élet. Ekkor a lelkész egy belső hangot hallott Jézustól, aki azt mondta neki: menj oda s az én nevemben támaszd fel! Odament a koporsóhoz, remegő ajkakkal, de végül kimondta: Jézus nevében, kelj fel! S valóban megtörtént a csoda. Ez a lelkész az 1970-es években Magyarországon is járt, személyesen számolt be az esetről egy magyarországi teológusnak, aki egyik könyvében leírta azt. Ennek a csodának a nyomán Indonéziában azon az egyetlen napon nyolcvanezer ember tért meg. Ennyi muzulmán lett keresztyénné.

Igen, ha van feltámadás, akkor van értelme az életnek. Ha van feltámadás, akkor nem ott van mindennek a vége, hogy jön a koporsó és a sírhant. Ha van feltámadás, akkor a Heidelbergi Káté 45. kérdésére adott felelet ma is igaz. Mit használ nekünk Krisztus feltámadása? Először: feltámadásával legyőzte a halált. Ez a múltban történt. Másodszor az a haszna, hogy minket is új életre támaszt. Ez a mostani haszna. Megmozdul valami, kibillen a régi menetéből, a megszokott kerékvágásból. Mozgolódás támad Jézus körül. Az evangéliumra életek újulnak meg, felülnek a megholtak. Megnyílnak a lelki szemek. A Jézus nevére leszakadnak a bűnbilincsek. Kiegyenesedik a meggörnyedt lélek. Elszakad a Sátánhoz kötő kötél. Csakhogy erre sokan úgy reagálnak, mint Jézus csodáira a főpapok és írástudók: nekünk ez nem jó. Nem jó, ha az ember kilép a megszokott kerékvágásból. Olyan megszokott az Ószövetség törvényvilágának a rendje: minek ez a Jézus, aki mindent fölbolygat? Olyan megszokott a mi egyházunk többszáz éves rendje is. Minek azt Jézus által fölbolygatni?

Annak idején Jézus a jeruzsálemi templomban felborította a pénzváltók asztalait, a galambárusok székeit. Ostort csattogtatott a szent helyen, hogy megtisztítsa azt. De a 72 emberből álló nagytanács rögtön összegyűlt, s azt mondta: nem kell ide Jézus. Olyan új folyamatot indíthat el, amit nem tudunk később ellenőrizni. Olyan szellem szabadul ki a palackból, amit nem lehet majd visszadugni. Idejében elejét kell hát venni a dolgoknak. A farizeusok összeülnek, s hangot adnak félelmüknek: egyre többen hisznek Jézusban.

Ha ekképpen hagyjuk őt, mindenki hinni fog benne. S ennek súlyos következményei lehetnek reánk nézve. Eljönnek a rómaiak, politikai zendülést fognak itt szimatolni, s elveszik tőlünk ezt a helyet, elveszítjük a népet is. Tehát a nép érdekében kell nekünk határozottan fellépni a felforgató Jézus ellen.

Nos, hát félték a néptől, félték a rómaiaktól is. Aztán látva Jézus isteni hatalmát, ettől kezdték félni a maguk hatalmát, befolyását, végső soron a jövendelmüket. Ma is sok ember dilemmája ez. Egyfelől jó lenne hinni, mert hát azért irigylésre méltó a hívők élete. Nézzük csak, milyen derűsek, békések, mennyivel másként viselik a keresztet, mint a hitetlenek. Ezeknek van valamijük, ami nekünk nincs – mondja a világ. Irigylésre méltók, hiszen még örök életük is van, mert megbékültek Istennel. Jó lenne, jó lenne az a hit, ami nekik van. Igen, ám, de mit veszítek én ennek fejében – kérdezi sok ember. Akkor itt kiderül, hogy mihez is ragaszkodunk. Az az ember, aki félti Jézustól saját életét, ragaszkodik hatalmához, bűnös életmódjához, megrögzött szokásaihoz, ebből semmit nem akar elveszíteni. Semmit. Jézus ne borítsa fel az életem eddigi rendjét, még akkor sem, ha ez bűnös rend. Jézus ne avatkozzon bele életvitelembe, hiszen ez részéről intoleranciának minősülne. Megvan a jogom az életemhez, ifjúságomhoz, szórakozáshoz, a magam pénzéhez, munkarendjéhez. A Jézus hatalma veszélyezteti ezt.

A nagytanács végül döntött: semmit sem akar veszíteni, ezért Jézusnak kellett elvesznie. Attól a naptól azért azon tanakodtak, hogy őt megöljék. Az eredeti szöveg még többet árul el: azon a napon elhatározták, hogy megölik. Döntöttek Jézus ellen. Igaz az, amit Kalász Márton mai költő mond *A világ báránya* című versének egyik részében: *Kihívod aztán a rettenetet. Világ báránya, hallod-e? Járja eszelős köreit a farkas.* Jézus nagyon jól tudta, hogy neki föl kell áldoztatnia a kereszt oltárán. S azt is érzekelte, hogy a papi fejedelmek, írástudók, a nagytanács mind-mind járta eszelős köreit, mint a farkas az Isten Báránya ellen. S végül eldöntötték, azaz egyetértettek abban, hogy megölik Jézust. Döbbenetes egyetértés ez. Rettenetes, égbekiáltó, amikor emberek abban értenek egyet, hogy elveszítik Jézust. Amikor abban értenek egyet a papi fejedelmek, hogy elfojtják az ébredést. Amikor elhatározzák, hogy az írmagját is kiirtják az ilyen nyughatlan mozgolódásoknak, nehogy esetleg az emberek mégis fölismerjék, hol az igazság.

Mert nem a papi nagytanácsnál, hanem Jézusnál van az igazság. Jaj annak, aki ennek az Igazságnak az útjába áll! Mert, nézzük csak, mivel indokolták a papi fejedelmek, hogy elveszítik Jézust? Nehogy elveszítsük ezt a népet, és ezt a helyet. A nép érdekében feláldozzuk Jézust. Végül is ez a legokosabb matematikai számítás. Csak egy embert áldozunk fel, azért, hogy megmentsük az egész népet, persze, közben a magunk hatalmát is.

Testvéreim, nézzünk végig a történelmen! Hányszor hivatkoztak a népre azok, akik a maguk hatalmához görcsösen ragaszkodtak. A nép érdekében van szükség áldozatokra. Igen, az ország érdekében van szükség arra – mondták a hatalomra éhesek minden forradalmi mozgolódásnál –, hogy áldozatokat hozzunk. Utólag kiderült nálunk is, hogy 1989-ben hatalmi puccs és nem forradalom volt.

Különös az, amikor Kajafás kimondja: jobb nekünk, és jobb nektek, hogy egy ember haljon meg a népért, s az egész nép el ne vesszen. Kajafás öntudatlanul próféciaát mond. Ugyanazt fogalmazta meg emberi szavakkal, ami korábban már eldőlt a mennyben: jobb, hogy egy ember haljon meg, Jézus, hogy az egész emberiség el ne vesszen a kárhozatban. Jobb. Igen, Isten is így döntött a mennyben, csak hogy ezt irántunk való szeretetéből tette, Kajafásék pedig gonoszságból döntöttek így. Meg is lett ezért a büntetésük. Mert az, amitől félték, hogy elveszítik a szent helyet és a népet, be is következett Kr. u. 70-ben, amikor a rómaiak végigtaposták Jeruzsálemet, lerombolták a templomot, elpusztították a népet és a papságot is vele együtt. Így építi be Isten a rosszat is

az ő üdvözítő tervébe. Nem véletlenül fogalmazott úgy Luther, hogy az ördög Isten ördöge. Isten még a gonosz szándékait is be tudja építeni a maga üdvözítő munkájába.

Emlékszünk, amit József mondott a testvéreinek Egyiptomban, miután a testvérei gonoszága miatt megjárta a nagy mélységeket, s már a fáraó jobbkezeként fogadta őket: Ti gonoszt gondoltatok ellenem, de Isten azt jóra fordította.

Nagy kérdés az a mi személyes életünkre nézve, hogy milyen szempontok szerint döntünk adott esetekben. Nézzünk meg néhány ilyen szempontot. Van egy ilyen pl., hogy jó ez nekem? Azt hiszem, ez mindnyájunk számára ismerős. Hadd mondjak erre néhány példát. Egy sportoló egyszer azt mondta a világháború küszöbén: csak addig ne törjön ki a háború, amíg kijutok az olimpiára. Csak a saját érdekére gondolt. Egyszer Szabolcs-Szatmár megyében árvíz volt, ahol egy szegény ember viskója összedőlt. Aztán új házat kapott helyébe, s végül örült, hogy árvíz sújtotta a vidéket. Arra nem gondolt, mennyi szenvedést és kárt okozott sok embernek, csak a maga nyereségére. Jó ez nekem? Ez az önző ember kérdése.

Aztán van egy másik kérdés is: jó ez neki, a másik embernek is? Ez már az a humanizmus, amelyik számol a másik érdekeivel is. A közmondás szerint: a kecske is jóllakjon, de a káposzta is megmaradjon. Élni, és a másikat is élni hagyni. Ez a kevésbé önző emberi gondolkodás.

Aztán van egy harmadik is: jó ez neki, még akkor is, ha ez nekem nem is olyan jó? Ez már közelít a jézusi gondolkodáshoz. Erre hadd említsem a szép újszövetségi példát, az irgalmas samaritánus esetét. Elmegy a pap és a lévita a kifosztott és megsebesített ember mellett. Jön az idegen, s az lehajol a zsidóhoz, felsegíti, pedig őt is az a veszély fenyegeti, hogy ugyanazok a rablók megtámadják és kirabolják. De ezzel a veszéllyel nem törődik, csakhogy a másikat mentse. Ha nekem nem is olyan jó, de a másik érdekében mégis megteszem.

Aztán van a negyedik, az igazán jézusi szempont, ami a legkevésbé ismerős. Amikor azt kérdezem: jó ez? Ha mindenki rossznak, de Jézus jónak minősíti azt a lépést, azt a döntést, akkor mindenképpen ellenében azt tegyem, akkor is, ha a világ emiatt bolondnak fog minősíteni. Ezt tudjuk a legnehezebben gyakorolni.

Gyökössi Endre írja le egyik lelkigondozói esetét, amikor egy zűrzavaros család esete került eléje. Már mindenki azt mondta, hogy abban az esetben semmi más megoldás nincs, csak a válás. Ő maga is úgy gondolta emberileg, hogy itt már valóban csak a válás jöhet. Mégis meg merte kockáztatni Jézus szavának kimondását a Hegyi Beszédből: Én pedig azt mondom nektek. Jézus mást mond. Föléje lehet emelkedni minden fájdalomnak, csalódásnak, keserűségnek, mindent el tud fedezni a jézusi szeretet, s ennek jegyében újat lehet kezdeni. Megtörtént a csoda. A válás küszöbére sodródott házaspár hallgatott a logika számára képtelennek tűnő jézusi tanácsra. Végül nem váltak el, s meggyógyult a családi életük.

Térjünk vissza zárásképpen az Igéhez. A jeruzsálemi nagytanács úgy döntött: nekik nem jó, hogy Jézus életben maradjon. Kajafás azt mondja indoklásul: a népért. János, az evangélista hozzáfűzi, hogy nem csak a népért, hanem azért is, hogy az Istennek elszéledt gyermekeit egybegyűjtse. Íme, Jézus halálának ez a mai gyümölcse is. Végül is, ha Jézus nem halt volna meg a kereszten, s nem váltotta volna meg a bukott embert, s nem győzte volna le feltámadásával a halált, akkor mi ma nem lennénk az Ő nevében együtt. Kinek lenne hatalma arra, hogy egybegyűjtsön ennyi embert? Bármilyen rendezvényre, emberi beszédre ma már alig gyűl össze néhány ember. Csak a Jézus hatalma, az Isten Lelkének vonzó ereje az, ami képes összegyűjteni a szétszórtságból, hogy az Ő közelében átéljük a megtartás csodáját. Jó nekünk, hogy az egy igaz ember Jézus önként vállalta, hogy elveszzen helyettünk és érettünk, azért, hogy mi megtartassunk. Ámen.

Prédikációk húsvét ünnepére

Bustya Dezső

Marosvásárhely

Húsvét öröme és parancsa

Alapige: Lukács 24,46–47

Bibliolvasás: Lukács 24,1–12

Felolvasott szent leckénkből a megfeszített és a halálból feltámadott Jézus Krisztusnak a szavait halljuk. A félelmes szívű tanítványokat maga a feltámadott Úr győzte meg arról, hogy ő él. Emlékeztette őket mindarra, amit Mózesről kezdve az Írásokban Őfelőle megírtak. Abban a pillanatban a tanítványok értelme megvilágosodott és felébredt bennük a hit.

Óhajtanám, testvéreim, hogy ezen a mi mostani ünneplésünkön ne csupán az emberi bizonyágtevőnek, az igehirdetőnek a szavait hallanátok. Túl az emberi szavakon, adja meg Isten, hogy ti is magának a Feltámadottnak az üzenetét értsétek meg, mint ma éppen hozzátok szóló vigasztaló üzenetet és kötelező parancsot. Mert az Igében húsvét örömről és parancsáról van szó. A halálon győzelmet vett Jézus Krisztus három dolgot mond az akkori és a mindenkori tanítványoknak. Először arra világít rá, hogy az Írások szerint neki *szenvednie kellett*; másodszer arról szól, hogy *fel kellett támadnia* a halálból: csakis így állhat most a tanítványok szeme előtt; harmadszor pedig kifejezi azt a határozott igényét, hogy az Ő nevében *prédikáltatni kell* a megtérést és a bűnöknek bocsánatát. Alapigénket úgy is szemlélhetjük, mint amely rávilágít a *múlt* titkára, megdobogtatja szívünket a *jelen* örömeivel és feltárja előttünk a *jövendő* bennünket is kötelező feladatát. Halljuk hát Isten üzenetét a húsvét múltjáról, jelenéről és jövődöbéli jelentéséről.

I.

Kedves Atyámfiai, Jézus Krisztus a tanítványokra való tekintettel jelent meg előttük feltámadása után. Az üres sírról való híradást hallottuk istentiszteletünk kezdetén. A szent asszonyok isteni küldöttekkel is találkoztak, akik azt hirdették, hogy ne keressék a holtak között az élő, az Ő Mesterük feltámadott, ahogyan azt előzőleg megmondotta volt. De az asszonyok beszámolója az apostolok előtt csak üres beszédnek, álomnak vagy káprázatnak tűnt. Ezután Lukács evangélista beszámol az emmausi tanítványok történetéről: hogyan haladt velük a Feltámadott, mint ismeretlen útítárs, majd hogyan ismertette meg magát azokkal. A következő jelenetben Jézus megjelent magának a tizenegy apostolnak. Nem akarta ugyanis, hogy azok a félelem sötétjében maradjanak, hanem hitre akarta őket segíteni. Oda akarta őket eljuttatni, hogy a győzelem állomásáról visszatekintve megérthessék: miért vezetett olyan titokzatos és sötét út ehhez a győzelemhez.

Így van megírva, és így kellett szenvedni a Krisztusnak... Azt kérdezhetné valaki: mért kellett így szenvednie? Mi tudjuk, hogy nem valami kegyetlen sors szeszélyéből. Hanem miért? A mi bűneink miatt. Így jutott nyilvánosságra Istenünk irántunk való nagy szeretete. Ilyen csodálatos módot talált a mi Istenünk az emberiség megmentésére. A sok szenvedést, amit Jézus a kereszten és azelőtt is testében-lelkében elszenvedett, mind mi okoztuk és okozzuk Neki. Ő magára vette önként minden gonoszágunk bünte-

tését és elhordozta azt. Hangsúlyozzuk: önként, érthetetlen és kifogyhatatlan szeretetéből tette ezt. Így szeret téged és engem Isten!

Ami a Golgota hegyén nagypénteken történt, egyáltalán nem húzta át, nem keresztelte Isten akaratát. Isten akarta az ő Fiának halálát. Előre hirdette is azt. Így íratott meg minden előre; Jézus szenvedésében és halálában semmi sem történt esetlegesen. Azt jelenti ez, hogy Isten átmeneti, látszólagos veszteségeit a végső, dicsőséges eredmény fényében kell látnunk. Erre tanítanak meg minket az Írások, vagyis a Biblia üzenete.

Sok évszázaddal azelőtt, hogy megtörténtek volna, Isten mindent előre kihirdetett és megíratott. A prófétai jóvendöléseknek be kellett teljesedniük. Milyen csodálatos könyv is a Biblia! Háttha még arra gondolunk, hogy nemcsak a múlt, de a jövőndő is benne van ebben a könyvben! Nemcsak azok a dolgok, amelyek eddig beteljesedtek, hanem azok is, amelyeknek ezután kell beteljesedniük. Nagyon jó ezt tudnunk. A jelen keserűségében így nyerjük el a jövőndő vigasztalását. Amikor felnyílnak előttünk az Írások, értelmünk megvilágosodik, és érteni kezdjük egyébként titokzatos emberi sorsunkat.

Testvérek, áldjuk és magasztaljuk Istenünket, amiért mindent előre megíratott: a próbákat, a szenvedéseket is, de a győzelmet is. Megíratta elsősorban Jézus Krisztus felől, de Őbenne és Őáltala lehull a lepel a saját életünk, sorsunk titkáról is. Egykor majd teljes világosságban látjuk meg mi is: így íratott meg, ezt az utat kellett végigjárunk, próbáltatásokon át a végső győzelemig. Tehát így világosodik meg előttünk a húsvétot megelőző múlt: Krisztus szenvedése és halála; de egyben a magunk szenvedéssel, próbákkal tele életűja is igaz megvilágításba kerül.

II.

A feltámadás fényében, mint láttuk, érthetővé lesz a kereszt eseménye. Aki olyan rettentő halált szenvedett a Golgota hegyén, azt Isten nem hagyta a sírban, az enyészetben. Feltámasztotta a harmadik napon: ez szintén az Írások szerint történt, amint a Feltámadott Jézus erre is rámutatott a tanítványok előtt. A 16. zsoltár 10. versében olvasuk: „Mert nem hagyod lelkemet a seolban; nem engeded, hogy a te szented rothadást lássson.” Ennek az írásnak is be kellett teljesednie, be is teljesedett. Az üres sír csodája azt hirdeti, hogy a mi hitünk mögött nem egy koporsó, nem egy sírhalom áll, ahová esetenként elzarándokolhatnánk, hanem az élő Krisztus!

Húsvétkor ennek az evangéliumnak örvendezünk. Nemcsak kereszt van, de üres sírbolt is van. Az a Jézus Krisztus, aki szenvedett és meghalt a mi bűneink miatt, feltámadott és él. A mennyben az övé a legdicsőségesebb hely; erről valljuk az Apostoli Hitvallásban, hogy „ül a mindenható Atya Isten jobbján” Ugyanakkor itt, közöttünk is jelen van. Istensége mindeneket betölt. Mi is általa örvendezünk, imánkat, könyörgésünket Ő viszi a Mennyei Atya elé.

Jézus arra hivatkozik, hogy a harmadnapon való feltámadás is az Írások szerint történt. Három nap: aránylag rövid idő volt az, amíg Jézus teste a sírban pihent. Utána feltámadott. Mi ennek a csodának a jelentősége ránk nézve? Legfőképpen az, hogy a halál alkalmával csak ez a földi, romlandó test került a sírba. Ez a test, amely születésünk óta kopik, rongálódik, vénül, elhasználódik. Nem kár érte, ha tudjuk, hogy a halállal egyáltalán nem semmisülünk meg: a halál pillanatában minden hívő azonnal Krisztushoz költözik. Szeretteink, akik előre mentek ezen az úton, Nála vannak. A húsvét ezt a vigaszt is ajándékba adja nekünk: a sír csak az átmenetre, átköltözésünkre utaló földi jel. Olyan, mint a színházi öltöző: mielőtt új ékességben az üdvösség színpadára lép-nénk, levetkezzük az ócska, rút külsőt, hogy felöltözzük a dicsőséges új, lelki testet, amelyben Krisztushoz hasonlóak leszünk. A húsvét jelen életünkre való ajándéka azt

jelenti, hogy amint a Hitvallás gyönyörűen kifejezi: Krisztus feltámadásának ereje (már most) minket is új életre támaszt! Krisztust felöltözve az üdvösség, az örök élet fényében járunk.

III.

Urunk feltámadásának öröme nem maradhatott néhány tanítványnak a boldog titka. Jézus feltámadása után elindult a világmisszió. Kétezer éve, hogy minden templomban hirdetik: immár végbement a megváltás nagy műve. A meghalt és feltámadott Jézus vére által biztosított minden megtérő bűnös számára a bűnök bocsánata. Milyen nagy szeretet az, amely ezt végbevitte értünk!

Ezt a nagy ajándékot, ezt a végtelen szeretetet tudomására kell hozni mindenkinek a *pogányok között*. Miért kell Jézus keresztyéről és feltámadásáról prédikálni? Azért, hogy megnyíljék a mindenkori ember szíve, értelme és sokan elfogadhassák a kegyelmet, megtérjenek, s így a bűnbocsánat és örök élet részesei lehessenek!

Ezért lettünk mi is hívőkké. Sok húsvéti prédikációt hallhattunk eddig; azonban nem szabad itt megállnunk. Nekünk is a jó hír továbbadóivá, misszionáriusokká kell lennünk. Ma is azért hallottuk a bizonyágtételt, hogy sokak szívében felbredjen a hit; akik pedig már hisznek, hitüket az úrasztala jegyeivel erősítsék meg. Áldjuk és magasztaljuk kegyelmes Istenünket a húsvéti hit örömeért és vigasztalásért. És hirdessük mi is másoknak boldogan: Krisztus feltámadott! Győzelmet vett az élet! Ámen.

Gyenge János
Kolozsvár

Mindenkor az Úrral leszünk

Alapige: 1Thesszalónika 4,13–18
Bibliolvasás: Máté 28,1–10

A felolvasott bibliai versek részét képezik annak a válasznak, magyarázatnak, melyet Pál apostol a thesszalónikabeli gyülekezetnek küldött, azt követően, hogy Timóteus visszatért Thesszalónikából és beszámolt a tapasztaltokról. Ugyanis Pál apostol, a Thesszalónikában tapasztalt zavargások miatt, jobbnak találta, ha ő nem megy vissza oda, ezért Athénból Timóteust küldték vissza Thesszalónikába, hogy erősítse és intse a gyülekezet tagjait. Timóteus örömhírrrel tért vissza az apostolhoz, a keresztyének hitéről és szeretetéről számol be. Ez örömmel töltötte el az apostolt, olyannyira, hogy így kiált fel: „Szinte meglevénedünk, ha ti erősek vagytok az Úrban!” (3,8) Ha Timóteus az elmúlt napokban a mi gyülekezetünkben járt volna, vajon milyen hírekkel tért volna vissza innen? Mi szépet, bátorító dolgot mondhatna el az apostolnak? Vajon a rólunk szóló őszinte beszámoló megörvendeztethetné az apostolt? Mit mondhatna Timóteus a hitünkéről és szeretetünkéről?

Pál apostol második térítői útja alkalmával Filippiből érkezett Thesszalónikába, Silással együtt. Itt volt a zsidóknak egy zsinagógája. Pál három szombatot át vitatkozott az itteni zsidókkal az Írásokról. Beszélt nekik Jézus Krisztus szenvedéséről, haláláról és feltámadásáról. Sokan hittek az ő tanításának, különösen a görögök és némely előkelő asszonyok, de a zsidók közül sokan nem hittek. Ez utóbbiak felháborították az egész várost Pál és Silás ellen. A város előljáróinak sikerült kimenekíteniük őket és elmentek Béréába. Pál nem ment többet vissza Thesszalónikába, hanem, amint már az előbbieken hallottuk, Timótheust küldte vissza, hogy erősítse és intse a gyülekezet tagjait. Pál

munkatársa itt azt tapasztalta, hogy a gyülekezet hitben és szeretetben gyarapodott, de vannak olyan kérdések is, amelyekben még nem látnak tisztán. Ezeket is elmondta visszatértekor Pál apostolnak, aki levelében sorra veszi ezeket és megpróbálja a helyükre tenni a dolgokat.

Az egyik ilyen kérdés az volt, hogy mi történik azokkal, akik meghalnak? Hová kerülnek? Bizonyára az elmúlt napokban, hetekben közülünk is sokan megfogalmazódott ez a kérdés. Ilyenkor, nagypéntek-nagyszombat-húsvét körül többet foglalkozunk az elköltözés, meghalás gondolatával. Sokszor úgy gondoljuk, hogy értjük miről is van szó, hogy hiszünk a feltámadásban, az örök életben, de amikor ténylegesen bizonyítanunk kellene ebben a kérdésben, elbizonytalanodunk. Gyakran, amikor másokat szeretnénk vigasztalni elesettségükben, gyászukban, azt érezzük, hogy szavainknak nincs súlya, nincs hitele.

Valószínű, hogy Pál és Silás, ottlétük alatt, csak érintőlegesen beszéltek az Úr eljövételéről, az egészen közelinek tekintett parúziáról s nem beszéltek a meghaltak hollétéről, állapotáról. A hangsúly tehát az Úr eljövételén volt. Különösképpen az okozott nagyobb bizonytalanosságot, hogy a Pál keresztyén tanítása szerint Jézus Krisztus még az ő életükben vissza fog jönni. S ha ez rövidesen bekövetkezik, akkor mi lesz azokkal, akik a közelmúltban haltak meg, vagy éppen az előző napokban. Lehetséges, hogy ők is, olyan rövid idő után, fel fognak támadni?

A pogány környezet reménytelenségének a tudata is ránehezedett a még kiskorú, törekeny hitű keresztyénekre. A pogányok is hittek, valamilyen formában, a lélek halhatatlanságában, de a test feltámadását nem remélték. Az akkori misztériumi vallások is keresték és ígérték a halhatatlanság felé vezető utat. Ezekről mondja Pál apostol, hogy „nincs reménységük”. Ezt a fajta reménytelenséget próbálja eloszlatni Pál a felolvasott bibliai versekben. Az apostol nem szeretné, ha a thesszalonikabeliek ebben a kérdésben tudatlanok lennének és szomorkodnának. Ez viszont nem csak az akkori keresztyéneknek jelentett vigasztalást és hitbeli megerősödést, hanem a mindenkori keresztyén ember számára. Bizonyára ma is sokan élnek tudatlanságban és reménytelenségben a halottak hollétének kérdésében. Ezt igazolja az a tény is, hogy gyakran találjuk szemben magunkat különböző keresztyén temetéseken, megemlékezéseken pogány szokásokkal, a szent és a profán, vagy pogány elemek keveredésével. Elképesztő méreteket tud ölteni az emberi tudatlanság, meggondolatlanság, hiszékenység, és ez tapasztalható felekezet-re való tekintet nélkül. Említésre méltó a gyakori felekezetközi kölcsönhatás is, ami előtt nem egyszer még a szolgálattelvő lelkipásztorok is szemet hunynak. Azt is tapasztalhatjuk, hogy egyik-másik lelkipásztor nagyon könnyedén „juttatja” az elhunytat vagy a mennybe, vagy a pokolba, benne képzelvén magát az Igaz Bíró ítélőszékében.

A thesszalonikabeliek kérdése az apostol kijelentésében rejlő idő közelségének a feszültségében fogalmazódott meg: mi lesz azokkal, akik meghaltak, ha hamar visszajön Jézus? Nem az a kérdés, hogy hova kerülnek a meghaltak, hanem az, hogy mi fog történni azokkal, akik közülük a közelmúltban távoztak az élők sorából, ha Jézus hirtelen megjelenik. Pál apostol akkori víziójában Jézus Krisztus visszajövele még az ő életükben be fog következni. Legalábbis így értelmezték akkor Thesszalonikában az apostol tanítását. Komolyan várakoztak a visszajövő Úrra és teljes szívből örültek a nagy napnak. De azon töprengtek, hogy mi lesz azokkal, akik keresztyénekké lettek, de már elköltöztek a földi életből, arra gondolván, hogy a meghalás és a feltámadás időben túl közel lesz egymáshoz. Vajon a parúzia előtti halál nem húzta-e keresztbe elhivatásukat, küldetésüket? Mindenesetre úgy tűnik, hogy ez egy előre nem látható dolog, amire még az evangélium hirdetői sem figyeltek fel, vagy talán nem tartották annyira fontosnak.

Az apostol válasza erre a kérdésre mintha nem úgy hangzana, ahogyan mi azt ma- napság elváránk. Nemcsak arról nem szól, hogy nem túl hamar jönnek vissza, hanem arról sem, hogy hozzánk képest ők egy lépéssel előbb vannak, már célba érkeztek, az Úrnak dicsőségében vannak, amire nekünk, élőknek, még várunk kell. Más helyeken beszél erről Pál apostol, de itt nem. Arról sem szól, hogy a meghaltak a mennybe men- tek, pedig ez által választ kaphattak volna a halottakra vonatkozó gyötrő kérdésekre, amennyiben ez a Jézus követőinek a reménységéhez tartozott volna. Pedig itt vigaszta- lásról van szó. A 18. vers, a felolvasott szakasz vége és célja így hangzik: „Vigasztaljá- tok tehát egymást ezekkel az igékkel.” A thesszalónikaiaknak nem szabad szomorkod- niuk, mint a többieknek, akiknek nincs reménységük. De nem fogalmazódik meg a konkrét válasz, a minden szomorúságot legyőző bizonyosság, hogy a ti szeretteitek a mennyben vannak, dicsőségben, hanem egy rövid vigasztalás hangzik fel: „Velük együtt”. A következő nagy üdvtörténeti eseményt, az Úr visszajövetelét és a közösség kiteljesedését velük együtt fogjuk megélni, közösen. Az egész vigasztalás két rövid szóban rejtőzik: velük együtt. Velük együtt elragadtatunk mi is, akik élünk. Egyik sem érezheti magát előnyben a másikkal szemben. Mind a már meghaltakra, mind a még életben levőkre érvényes ez: együtt és egy időben.

De mi van addig? – kérdezhetjük. Mi történik addig, akár most is az elhunytakkal? Erre a kérdésre sem ad választ a mai Igénk. Ez nem annyira fontos kérdés. Ha azok, akik az Úrban halnak meg, az Úr eljövetelkor, velünk együtt, jelen lesznek, akkor min- den a legnagyobb rendben van. Talán nem is szükséges erről ennél többet tudni. Itt be- tekintést nyerünk az igazi bibliai gondolkozásba. Hogy is van az, hogy megmentett énem van és el van telve Isten nagyságos dolgaival? Belső személyes égető kérése ez: Szenteltesd meg a Te neved, Jöjjön el a Te országod, Legyen meg a Te akaratod... itt, a földön is. Az a mennyei kegyelem, amiben kicsiny egyéni énem részesülni fog az, hogy jelen leszek ott és akkor, amikor Isten nagyságos dolgai végbemennek. Ami addig történik velem, az nem fontos. Mennyivel másképpen gondolkodunk mi erről napjaink- ban. Egyedül csak a saját énünk érdekel és annak a sír fölötti, vagy a síron túli sorsa. A közösség, az egyház s annak kiteljesedése, Jézus győzelme, Isten nagyságos dolgai egy- szerűen hidegen hagynak bennünket, mintha ezek kiesetek volna református keresztyén szemléletünkéből. Csak az üdvös számunkra, amikor a Biblia itt és máshol is, a mi oly szeretett énünk halál utáni állapotáról csak keveset mond és a mi tulajdonképpeni re- ménységünket és vigasztalásunkat Jézushoz és az Ő eljövendő nagy tetteihez kapcsolja. Nem lenne elegendő vigasztalás számunkra bármely halálesetkor, hogy Jézus eljövete- lével Jézus győzelmét, Jézus dicsőséges uralkodását át fogjuk élni, Vele együtt? Mi a mi reménységünknek az alapja saját halálunkkal és általában a halottainkkal kapcsola- ban? „Mert ha hisszük, hogy Jézus meghalt és feltámadt” – olvassuk az Igéből, vagyis arra kell rájöttünk, hogy a mi reménységünk nem szakadhat el hitünkötől és nem járhat úgymond külön utakon. A hitünkötől nő ki a reménységünk. Teljesen világos hitünk számára a Jézus útja. Jézus meghalt, de nem maradt a sírban, hanem feltámadt. Ezt vi- szont nem magánemberként csak magáért tette, hanem Krisztusként (Felkentként), mint az ő népének Királya, mint az Ő testének feje. Ő mindenekben az első, Ő az első termés a gabonaföldről, aki az egész nagy aratást követni fogja. Ezért is meggyőző a befejezés és mind a nyugtalan thesszalónikaiak számára, mind a mi számunkra ma is bizonyossá- got nyújtó: „Azonképpen Isten is előhossa azokat, akik elaludtak, a Jézus által, ő vele együtt.” Ez azt jelenti, hogy fölösleges minden olyan próbálkozás, mely a lélek halha- tatlanságát igyekszik bizonygatni, hogy abba vessük reménységünket. Isten Jézus Krisztusban bemutatott nagy tette egy egészen más, erős fundamentumot jelent. Ha mi ehhez a Jézushoz tartozunk, aki meghalt és feltámadott, akkor halálunkban sem va-

gyunk magányosak és elhagyottak. Mi Krisztus által, vagy Krisztusban halunk meg. Itt már sejti az apostol azt, amit a Rómabeliekhez írott levelében olyan nyomatékosan, meggyőzően és vigasztalóan tanít: „Mert közülünk senki sem él önmagának és senki sem hal meg önmagának. Mert ha élünk az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Azért akár éljünk, akár haljunk, az Úréi vagyunk. Mert azért halt meg és támadott fel és elevedett meg Krisztus, hogy mind holtakon, mind élőkön uralkodjék.” (Róm 14,7–9) Ezek szerint, ha akár vértanúhalálban van részünk, vagy valamilyen betegség miatt múlnak ki, vagy bármilyen nemű egyedi vég is rendeltetett számunkra, halálunk is a Jézus kezében van. Itt tovább is léphetünk a gondolatmenetben. Mivel Isten gondját viselte Jézusnak a halála és feltámadása közötti időszakban is, ugyanúgy gondoskodik az elhunytakról haláluk után, és Jézussal együtt őket is majd előhossa. A Filippibeliekhez írott levelében saját magáról mondja, hogy szorongattatik a két lehetőség között, kívánván elköltözni és Krisztussal lenni, mert ez sokkal jobb, mint itt maradni, de a gyülekezetek további hitbéli erősítése miatt mégis jobbnak találja még maradni. És ez még nem is lenne a kiteljesedés, a teljes dicsőség. Az apostol kissé érdekes fogalmazása, hogy Isten „előhossa” Jézus által, Vele együtt azokat, akik elaludtak. Kissé betekintést enged a közbevetett állapotba. A meghaltak halottak maradnak. Azonban a halott nem jelent nem létezőt, alvót sem jelent. A Krisztusban meghaltak olyan halottak, akik felett ott van az Úr Jézus Krisztus, mint az élők felett is. Egyébként nem mondaná az apostol, hogy „Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg...” Ebben az állapotban sincsenek elválasztva Krisztustól, átöleli őket az Ő dicsősége, békessége, oltalma. Nincsenek elveszve. Ez az ismeret számunkra is elegendő kell hogy legyen. A mi halottaink is Krisztusban el vannak rejtve és a parúzia napján meg fognak jelenni.

Jézus visszajövetele egy parancsszóra fog történni. Ennek időpontját csak az Atya tudja a mennyben. Tehát ez benne van az Atya tervében. A menny értesül erről a parancsról, amit a főangyal fog hírül adni: itt az óra! Majd fel fog csendülni Isten harsonája. Ezt követően megjelenik maga az Úr, alászáll az Atya jobbjáról, a mennyből.

Az Úr visszajövetelének leírása nem az apostol fantáziájából származik, nem az ő bölcsességének, tudásának a produktuma, hanem az Úr szava, Isten Igéje áll mögötte. Ezzel még hitelesebbé teszi ezt a tanítást erről az egészen nem egyszerű témáról. Az Úr szavával mondjuk ezt néktek. Így vezeti be Pál apostol az úrvacsoráról szóló tanítását is az 1Kor 11-ben: „Én az Úrtól vettem, amit néktek előtökbe is adtam.”

Az Úr eljövetelekor először fel fognak támadni azok, akik Krisztusban aludtak el. Tehát a parúzia először a holtak birodalmába köszönt be, ahonnan az elhunytak elő fognak jönni. Őket senki nem előzi meg. Felöltik a megdicsőült testet, mely az Úr dicsőséges testéhez hasonlatos lesz és elnyerik az isteni élet teljességét. Csak ez után részesülnek a Krisztus hatalma általi átváltozásra azok, akik még életben lesznek. Majd következik az együttes elragadtatás a felhőkön, a levegőbe, az Úr fogadására. Itt már együtt lesznek mind a meghaltak, mind a még életben maradtak, de egy egészen más állapotban. Mintha megszűnne a gravitáció is, de mintha megszűnne az idő is, mert egy örömteljes szüntelen együttlét kezdődik Krisztussal, az Ő birodalmában. Itt teljesedik ki a szemtől szembe való látás csodája, amikor már nem tükör által homályosan fogunk látni, hanem tisztán, valóságosan. A hívő testvérek közössége, a győzelemre jutott küzdő egyház tagjai örökre együtt lesznek egymással és Jézus Krisztussal. Érdekes módon ez a dicsőséges találkozás Krisztus és a földi egyház között a levegőben történik. Ilyen tiszta, bensőséges szeretetviszony van a Fő és a test között, Krisztus és az egyház között, hogy azt már semmi visszatartó földi erő nem tudja többé megzavarni. Az apostol nem részletezi, hogy tovább mi fog történni, csak nagyon határozottan leszögezi, hogy

mindenkor az Úrral leszünk. Ez viszont elég biztatás számunkra is, mert ebből tudjuk, hogy a továbbiakban csak az történhet, amit az Úr akar. Benne pedig nem kételkedünk. Vigasztaljuk hát egymást ezekkel az Igékkel! Ámen.

Pataki Levente

Bogártelke

A tőlem telhető szeretettel

Alapige: János 21,15–17

Bibliolvasás: 1János 5,1–5

Szeretem azt, ahogy Isten Jánoson keresztül láttatja velünk az evangélium eseményeit. Ha megfigyeljük a születéstörténet leírását, akkor máris szembeötlő az, ahogy János evangélista lejegyzí az Ige testté léételét. Ő az egész eseményt felülről szemléli, ezért is szokták – ha jól tudom – Jánost úgy megjeleníteni az ikonfestészetben, mint sasmadarat.

Jézus születésének a leírása hasonló ahhoz, amit az Ószövetség első könyvének első soraiban olvasunk: *kezdetben volt az Ige*. Ez az Ige maga volt az Élet és a Világosság. Ez a Világosság jött el a földre, de a sötétség nem fogadta be Őt. Amit Lukács így jegyez le: *nem volt helyük a vendégfogadó házban*, azt János így örökíti meg: *saját világába jött, s az övéi nem fogadták be*. Amit Lukács csak egy elutasító vendégfogadónak lát onnan a földről nézve, azt János az Ő saját világának elutasításaként éli meg és veti papírra, pergamenre.

Jánosnál a húsvéti események is mintha szemléletesebbek lennének, mint a többi evangélistánál. Természetesen mindez nem jelenti azt, hogy a három szinoptikus evangélium értéke nem lenne egyenértékű a János evangéliumával.

Egyre telnek a napok a húsvéti események után. Figyeljük meg, hogyan építi fel János az evangéliumában ennek a beszélgetésnek a leírását.

Én azt mondanám, hogy Jézus igazi emberismerete, nem utolsósorban pedig az ember iránt érzett önzetlen szeretete, *agapéja* nyilvánul meg abban, ahogy Péterhez közelel.

Miben érhető tetten mindez? Abban, hogy Jézus megvárja a megfelelő időt a Péterrel való együttlétre. Ez pedig többnyire az intimitás ideje is, amikor Péter egyedül marad a Feltámadt Úrral. Minden bizonnyal másként nézne ki ez a beszélgetés, ha az első alkalommal hangzott volna el, amikor az Úr megjelent a bezárt ajtók mögött lévő tanítványoknak.

Milyen sokat kell még tanulnunk Tőle, nemde? Mi, emberek, nagyon sok esetben úgy próbálunk tisztázni személyes problémákat, hogy az illetőt mások előtt megszegyentjük, vagy éppen megalázzuk.

Jézusnak nem ez a szándéka, sőt még azt a megfogalmazást is kerülném, hogy neki személyes problémája lett volna Péterrel. Ő nagyon jól ismerte azt az embert, akit egykoron elhívott, hogy emberek halászává tegye.

Minden bizonnyal ez a beszélgetés egy arcpirongató együttlét, ahol nem Jézus arca pirul a kérdések feltevése miatt, hanem Péternek kell pironkodnia. Igazán most szembe-sül azzal, amit Jézus már jelzett feléje akkor, amikor ő azt bizonygatta, hogy kész a halálba is követni az Ő Urát.

Nem fér sok kétség ahhoz, hogy ez a beszélgetés, ami kettőjük között zajlik, nem a nyilvános előtt, a tanítványi közösségben megy végbe.

Egész biztosan Simon is érezte, hogy egyszer sor fog kerülni erre a beszélgetésre, s még akkor is, ha nehéz volt szembenézni Jézussal és a történetekkel, de azt a hatalmas terhet valakinek el kellett vennie a Péter szívéből, amit senki más nem tudott megmozdítani onnan csak az, Aki minden vétket eltörölt az ő kereszthalálával.

Jézusnak feltétlen tisztázni kellett egy nagyon fontos kérdést az ő tanítványával.

Micsoda lelkipogondozói tapintattal nyúl itt Jézus a Simon Péter lelkéhez! Tanuljunk belőle úgy is, mint lelkipásztorok, és úgy is, mint egymásnak felebarátai.

Pedig ha valaki, akkor Ő megtehetné, hogy számon kérjen, hogy dorgáljon, hogy kifejezze mérhetetlen fájdalomát arra nézve, ahogy Péter viselkedett. Mondhatná azt neki, hogy aki meg akarja menteni az ő életét, elveszíti azt.

Milyen jó, hogy Jézus nem az én fejemmel gondolkodott. Milyen jó, hogy az Ő gondolatai nem az én gondolataim. De megfordítva is igaz: milyen kár, hogy nem tudok sok esetben az Ő fejével gondolkodni és azzal a szeretettel lehajolni az ellenem vétőkhöz, ahogy erre Ő megtanított.

Ha mégis van valami éle ennek a beszélgetésnek, akkor az abban nyilvánul meg, hogy Jézus az ő oszlopapostolát nem Péterként, hanem a régi emberként, Simonként szólítja meg.

Vajon mit jelentsen mindez? Egyáltalán van valami jelentősége ennek? Szerintem van: nem csak az ő apostola felé, hanem ma itt felénk is jelzi, hogy miként kerekedik felül az óemberünk az újemberen.

Vajon sikerül-e számára a változás, s lesz-e Simonból újra Péter – köszikla?

Ismerve Péter hátralevő életének alakulását, azt mondhatjuk: igen! De azt hiszem, abban mindannyian egyetértünk, hogy szükség volt erre a beszélgetésre. Szükség volt erre az intimitásra az Úrral.

Úgy érzem, nekünk is szükségünk van ilyen meghitt együttlétre Vele. Olyan ez, mint egy személyes gyónás. Boldog az az ember, aki megtalálja naponta azt a belső gyóntatószobát, ahol együtt lehet Vele. S bár sokszor nehéz a szemébe nézni, s pirul az arcunk meg a fülünk, de olyan jó érzés, mikor tudjuk, hogy mi ketten mindent megbeszeltünk.

Aki egyszer így négy szemközt marad az Úrral, az nem kerülheti ki ezt a szelíd szemet, amely ránk néz, s ha nem is vádol, de azért számon kér. Ilyenkor bárki légy is, könnybe lábad a szemed.

Jézus kérdése által Simonban egy néhány nappal ezelőtti esemény emlékképei szakadnak fel. Amit szeretett volna elfelejteni, amit szeretett volna meg nem történné tenni, amire minden bizonnyal sem akkor, legkevésbé pedig most sem volt büszke, az most újra felszínre került.

Jézus nem azért hoz a felszínre dolgokat bennünk, hogy kellemetlen perceket okozzon vele, hanem azért teszi, mert a kibeszéletlen, rendezetlen dolgok elfekélyesednek az ember belsejében, s ezáltal könnyen kárt vallhat a lelke.

Azt is megkérdeztem magamtól, hogy vajon ezt az egész beszélgetést nem Simonnak kellett volna kezdeményeznie? Hiszen ő volt az, aki megtagadta Mesterét! De nem volt hozzá elég ereje. Te magadra ismersz-e Simonban? Én bevallom őszintén, hogy igen. Mindig könnyebb akkor rendezni a dolgainkat, ha maga a sértett keres fel akkora szeretettel, amilyennel ezt Jézus is teszi.

Mi az, ami itt még hiányzott Simonból ahhoz, hogy ő legyen ennek az egésznek a kezdeményezője? A feltétel nélküli alázat. Nos, ezzel az alázattal jön Jézus és fogalmazza meg a számunkra is aktuális kérdést: *Szeretsz-e engem?*

A háromszor tagadónak most három majdnem azonos kérdést kell megválaszolnia Jézusnak. Jézus csak a háromszori pozitív válasz után erősíti meg megbízatásában.

Te ma mit válaszolnál Jézus kérdésére?

„Úgy látom sok követőd jobban szeret, mint én, mert még sok mindent szeretek a világban!” Vagy: „vannak nálam hűségesebbek is, de sokan még úgy sem szeretnek téged, mint én!” Vagy: „nem tudom Uram!”

Péter azonban nem ítél meg másokat, s nem próbálja szépíteni tettét, annál is inkább, mert tudja, olyan Valakivel van dolga, Aki jól ismeri minden rezdülését. Lám, Ő már tudta, hogy a fogadkozása tagadásba fog torkolni. Nem is próbál más bűnbakot keresni, mert ezzel sem menne semmire.

Jézus közelében egyértelmű, hogy elkövetett bűneimre nem hozhatok fel mentséget.

Amikor én is ott állok meg előtte, mit mondhatok mást, mint Simon Jézus előtt: te tudod, Uram, hogy ki vagyok! És te tudod azt is, hogy milyen szeretettel szeretlek!

Ez a párbeszéd magyar nyelven nem sok titkot fed fel abból, ami ott történt. A lényegét csak az eredeti szöveget ismerve lehet megérteni.

Jézus első kérdése szó szerint így hangzik: *önzetlenül szeretsz-e engem, azzal a szeretettel, amivel Én szeretlek?* (az eredeti szövegben itt az *ἀγαπᾶς με* szerepel) Tovább fokozhatnánk a szó eredeti jelentését ismerve valahogy így: „szeretsz-e engem az isteni szeretettel?”

Simon válasza mindhárom alkalommal ugyanaz: *igen, Uram, kedvellek, a tőlem telhető emberi szeretettel!* (az eredeti szöveg szerint: *φιλω σε*)

Így lesz az eddig fölfelé licitáló Simonból alázatosan lefelé licitáló Péter.

Péter a háromszori tagadás után már ismeri a képességeit. Most már nem akarja újra azt a hőst eljátszani, akit eljátszott akkor, mikor a Mesternek azt ígérte, hogy a halálba is követni fogja.

Azzal kezdtem ezt az igehirdetést, hogy micsoda tapintat jellemzi a mi Krisztusunkat, s íme, a folytatásban is tapasztalni lehet mindezt.

Jézus, mikor harmadjára teszi fel kérdését, a kérdése valójában így hangzik az eredeti fordításban: *szeretsz-e engem a tőled telhető emberi szeretettel?*

Mi jut itt kifejezésre ebből a jézusi megfogalmazásból? Az, hogy nem kér többet Pétertől, mint amiről meg van győződve, hogy teljesíteni tudja. Nem kér emberfeletti isteni szeretetet, mert tudja, hogy az nem telik tőlünk. Az már egy másik kérdés, hogy erre az ágápéra kellene törekednünk!

Ezek után jön a megbízás: *legeltesd a juhaimat!* Gondoskodj a rád bízottakról! Tanítványnak lenni felelősséggel járó szolgálat és teljes odaszánást igényel. Jézus erre szeretné emlékeztetni Pétert, mintegy megértetve vele, hogy mi vár rá.

Testvérem, szereted-e Őt annyira, hogy Neki szolgálj? Ugye, szereted?! Ámen.

Surányiné Réti Katalin

Szabadka

Asszony, miért sírsz? Kit keresel?

Alapige: János 20,16

Bibliaolvasás: János 20,11–18;

Az apostolok cselekedetei 3,12–21

Nehéz minden húsvét ünnepén valami újat mondani – legalább is számomra. Nehéz, mert a feltámadás egy olyan titok, egy olyan misztérium, egy olyan csoda, amit nem lehet magyarázni. Csak térdre hullni előtte.

Mai történetünk úgy kezdődik, hogy Mária a sírbolton kívül állt és sírt. Valami nagy tehetetlenséget, összezavarodottságot, szomorúságot érezhetett: *Hova tűnt az Úr teste?*

Ki vihette el és hová tették? Kérdéseire azonban nincs válasz. Miközben tovább sír, behajol a sírboltba és meglátja hirtelen, hogy két angyal ül ott fehérben, ahol korábban Jézus teste feküdt.

Kinek ismerős, testvéreim, ez az érzés, ez az élethelyzet? Ez a mély szomorúság, csalódottság, összezavarodottság, amit Mária is érezhetett? Amikor valami olyasmi történik velünk, körülöttünk, szeretteinkkel, amit nem értünk, sehogy sem tudunk felfogni ép eszünkkel. Amikor csak azt érezzük, hogy NINCS, hogy valami, valaki HIÁNYZIK, valaki elment, nagy űrt hagyott maga után és kimondhatatlanul fáj ez a hiány.

Mária sokáig csak a sírbolton kívül sírdogált. Talán nem is mert behajolni a sírboltba, talán úgy érezte, hogy nincs lelki ereje hozzá, talán félt attól, amit ott láthat, amivel szembesülnie kell: a nagy, kongó ürességgel, a semmivel, a halállal. De amikor mégis összeszedi lelki erejét és betekint a sírba, akkor ott angyalok várják. Micsoda meglepetés, micsoda ellentmondás!!! A sötét, hideg, halálszagot árasztó sírbolt mélyén fényes angyalok. Hogy lehetséges ez?

Testvéreim, mindannyiunknak megvannak a maga mélységei, a maga sebei, krízishelyzetei, mondhatnánk így is, hogy a maga sírboltjai, amelyektől félünk. Félnünk megbolygatni őket, félünk szembenézni velük, félünk feltenni bizonyos kérdéseket. Legszívesebben messze elkerüljük őket, mert nem tudjuk, hogy mivel is találjuk szembe magunkat, ha betekintünk a sírboltba. Legyen ez a történet számunkra biztatás. Ha valaki be mer hajolni a maga sírjába, ha valaki szembe mer fordulni énjének sötét oldalával, múltjával, mulasztásaival, bűneivel, fájó hiányaival, akkor meglehet, hogy a sír mélyén angyalok várják. Angyalok, akik mindent megváltoztatnak. Akik a történeteknek egy teljesen új irányt adnak.

Asszony, miért sírsz? Máriát a sírbolt mélyén ez a kérdés várja. Mond el, öntsd ki a te szívedet, fogalmazd meg, hogy mi a te nagy bánatod. *Mert elvitték az én Uramat, és nem tudom, hova tették* – feleli Mária.

És akkor, amint megfordul, látta, hogy Jézus áll ott, de nem ismerte fel, hogy Jézus az. Hirtelen azt gondolta, hogy a kertész, a temetőőr az. Milyen érdekes... Előtte mindenhol kereste az Urat, mindent megtett volna, bármilyen messze is elment volna, hogy megtalálja hiányzó holttestét és most ott áll előtte pár méternyire az élő, a feltámadt Úr. Vajon miért nem ismeri fel Mária elsöre a feltámadott Urat? Talán azért, mert a feltámadott Jézus, noha ugyanaz volt, mégis valahogy teljesen más. Feltámadott testben jelent meg.

Vagy talán azért, mert Mária annyira csak a halott Jézusra tudott gondolni, hogy az élőben hirtelen nem ismeri fel Őt. Kicsit olyan ez, mint az az ember, aki tétován keresi a szemüvegét, mindenhol keresi a tokját, hisz úgy emlékszik, hogy abba tette. Mégsem találja sehol. Végül észreveszi, hogy a szemüvege ott hever az orra előtt az asztalon, s csak azért nem vette észre, mert a tokot kereste, nem pedig a szemüveget.

Nagy költőnk, József Attila nagyon sokatmondóan ír erről egyik Istent kereső versében:

„Az Isten itt állt a hátam mögött
s én megkerültem érte a világot.”

Vajon te hol, merre keresgéled testvérem az Urat? És milyen Istent keresgélsz? Egy olyan Istent, aki már meghalt (akit a sírba tettek és már sohasem kel ki onnan), ahogy a filozófus Nietzsche mondta, vagy egy olyan Istent, aki él és ott van előtted, ott van egészen közel hozzád, ott van a mindennapjaid minden apró rezdülésében és történetében.

Milyen jó, testvéreim, hogy sokszor tétova keresgéléseink közepette maga az élő, a valódi Isten egyszer csak nevünkön szólít:

Mária! Itt vagyok! Én vagyok az!

Mária nem a testi vonásairól ismeri fel az Urat, hanem a hangjáról. Arról a hangról, ami nevén szólítja őt, ami személyesen megszólítja őt és amiben annyi puhaság és annyi szeretet van most is. Tamás, a másik tanítvány, a sebeiről ismeri fel az Urat, Péter pedig, aki korábban elárulta őt, a kérdéseiről ismeri fel: *Szeretsz-e engem? Szeretsz-e még engem?*

Vajon te már átélted-e testvérem, hogy az Úr neveden szólít? Hogy személyesen ismer téged olyan mélységekig, ahogy senki más nem ismer: ismeri kérdéseid, kételyeid, félelmeid, tétováságod, de iránta való gyermeki, őszinte szeretet és szolgálatkészségedet is. Ha igen, akkor ez lesz számodra a legnagyobb bizonyíték arra, hogy valóban feltámadt az Úr.

Egyszer valakitől megkérdezték: „Mondja már meg, honnan tudja olyan biztosan, hogy Jézus feltámadt?” – Az illető csendesen, de határozottan azt válaszolta: „Tőle, magától!”

Sok embert az a kérdés izgat a leginkább, és talán meg is reked ennél a kérdésnél, hogy hogyan, miként támadt fel Jézus és hogy történik majd a mi feltámadásunk. Magyarázza ezt már meg valaki és akkor hinni fogom. Nem tudjuk megmagyarázni, testvéreim. Ha ezt pontosan tudnánk, ha ezt magyarázni lehetne emberi szavakkal, bölcs teológiai vagy tudományos fogalmakkal, akkor a feltámadás, ez az óriási titok, ez a nagy isteni misztérium nem volna csoda, hanem csak egy olcsó trükk. De itt a legnagyobb isteni csodával állunk szembe, ahol csak annyit mondhatunk, mint Mózesnek az égő csipkebokorból szóló hang: *Vedd le a te sarud, mert szent ez a föld, ahol jársz.*

Isten nagy csodáit valóban csak levetett saruval, alázatos szívvel és gyermeki őszinte rácsodálkozással tudjuk megközelíteni. Hiába akarta felismerni Jézusban az Isten Fiát Pilátus, vagy Heródes, aki azt remélte Jézustól, hogy majd neki is mutat egy-két csodát. Nem tudták. Egyfajta lelki vakságban szenvedtek.

De Mária és később sok más tanítvány is, sőt végül még a Jézust üldöző Saulus is, akiből aztán Pál apostol lett, felismerik a feltámadott Jézust. Nem a szemükkel, hanem egy másik érzékükkel, a hitükkel.

Jézus él és életünk, életed része akar lenni! Neveden szólít és szeretetéről mi is felismerjük őt: amivel megszólít, amivel megbocsát, amivel békeséget ad az életünkben.

Jézus él és nevében ma is megtelik sok-sok templom. Nem lennének ma már keresztények, templomok, gyülekezetek, ha Jézus nem élne. Csak az Élet vonzza az életet.

Legyen hát húsvét ünnepe az öröm, a csoda ünnepe, és annak a drága ígéretnek az ünnepe, amit Jézus így ígért meg nekünk: „Mert én élek és ti is élni fogtok!” (Jn 14,19) Ámen.

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

Feltámadás és élet

Alapige: János 11,25–26

Bibliolvasás: Lukács 24,1–7

Különös kérdés fogadott ma reggel mindenkit a templomajtón: Jézus feltámadott! Hiszed-e ezt? A kérdést nem mi találtuk ki, hanem ezt maga az élet Ura, Jézus tette fel a kétségbeesett Mártának, aki a testvérét gyászolta. Jeruzsálem tövében, Bethániában

hangzott el ez a kérdés. Én vagyok a feltámadás és az élet. Hiszed-e ezt? Ezzel a kérdéssel minden húsvétkor szembesülünk. Minden ilyen ünnepi felvonulás nekünk szegezi a kérdést: Hiszed-e azt, amiről a húsvét beszél? Hiszed-e azt, hogy Jézus Krisztus húsvét hajnalban áttörte a sír vaspáncélját, s legyőzte az ősellenségünket? Hiszed-e azt, hogy a kígyó nem marhat többé halálra, mert valaki eljött az asszony magvaként, s a kígyó fejére taposott? Vajon, amikor ott állunk a koporsó mellett, vagy a temetőkertben járunk, amikor halálos beteg ágyánál vagyunk: hiszed-e, hogy nem az elmúlásé, az enyészeté az utolsó szó, hanem azé a Jézusé, aki nemcsak Mártának, hanem nekünk is újra hirdeti: Én vagyok a feltámadás és az élet!

A húsvéti csodának nem volt emberi szemtanúja. Kérdezhetné hát valaki, milyen alapon hirdetjük, hogy Jézus feltámadt és él? Mégis kétezer éve a Benne hívők állítják és hirdetik, hogy Jézus él. A kommunista időkben figyelte meg egy lelkipásztor, hogy mintegy ötven egyetemista egyik templom udvarán egymás kezét fogva énekelte hangosan: Jézus él, Jézus él, minden ember tudja meg, hogy Jézus él. Ha valaki megkérdezte őket, miért éneklük ezt, azt válaszolták egyöntetűen: mert találkoztunk Vele. Ugyanezt az élményt mondhatta magáénak az a néhány asszony, akikkel szembejött a Feltámadott, s lenyűgözte őket ez a találkozás. Amikor az emmausi tanítványokkal találkozott a Feltámadott, ujjongva vitték a nagy hírt Jeruzsálembe: láttuk az Urat. Akikhez mentek, azok is ugyanerről adtak számot: mi is láttuk Öt.

Ma is ezek azok a különös találkozások, amikor az ember lelke megtelik a nagy felismeréssel, hogy visszajött a sírból az, akit lepecsételt kamrában akart eldugni az ember. Ma is embermilliók lépnek ki otthonaikból, s indulnak el a templomok felé, mert tudják, hogy nem emberi ráció érvelése győzheti meg a kételkedőket, hanem az a sok megváltozott élet, amiből már eltűnt a halálfélelem, a kétely és a szorongás. Ezeket már magával ragadta az a felismerés, hogy valamilyen különös mennyei élet fakadt húsvét hajnalán. Ennek az új életnek a foglyai lehetünk mindnyájan. Egy szent csoda, Isten hatalmas dinamikája ez, ami megragadja azokat, akik egy ideig ellene rugódoznak. Ez a szent életáradás elérkezhet hozzád is. Mert nem statikus, régmúlt esemény a húsvéti feltámadás, hanem hatalmas erőkiáradás, ami megragadja a mai kételkedőket is.

Különös ez a feltámadás, mert nem lehetett meg nem történtté tenni azt, ami megtörtént. Pilinszkyt kérdezték meg: hiszi-e Jézus feltámadását, s ha igen, miért? „Hiszem, mert olyan csendes volt. A feltámadás számomra épp csendességében isteni. Olyan, mint a teremtés hajnala, s azóta is a hajnalok. A csírázás, a születés és a fogantatás fokozhatatlan erejű intimitása jellemzi. Tökéletes természetességében így csodálatos, igaz és reális, ezért nem is lehet rá más válasz, mint hogy valóban feltámadt.” Mint ahogy nem értjük, mert titokzatos csendben, mégis ellenállhatatlan erővel csírázik ki a gabonamag a föld mélyében. Ahogyan a téli dermedt világ egyszer csak csendben megmozdul, s elindul a tavasz. Mert nem a dermedt világ, hanem az életé az utolsó szó. Ez történt húsvét hajnalán abban a sírkamrában, ahol elindult az isteni új tavasz.

Harsányi Lajos mondja a *Húsvéthajnali varázs* című versében: *A kert fölött az éj suhog. / A fák, mint örök állnak. / Még itt kísért borzalma a / Nagypénteki halálnak. / De hirtelen egy villanás / Cikáz a kerten végig. / A Getsemaneh bokrai / a villanást megérik. / A hajnal ébred. Annak a / Gyémánt szeme sugárzik? / – Nem, nem! Valaki jár itt!... / Angyalsereg gyűl hirtelen / A Getsemaneh-kertben. / Az utat végig térdelik, / A hajnal felsugárzik. / – A Megfeszített jár itt!*

Vajon átélhető-e ma is ugyanez a csoda? Amikor megjelenik a bokrokon az élet és felismerhető a lélek világában, hogy valaki jön és megáll életünk kertjében, letörli a könnyet, megerősíti hittünket. Valaki jön, és azt mondja: ne sírj, mert győzött a Júda törzséből való oroszlán?

Ez a győztes Krisztus mondja: Én vagyok a feltámadás és az élet. Aki hisz bennem, ha meghal is, él az. Első hallásra szűk értelmünk nem tud mit kezdeni ezzel a kijelentéssel. Mi a megfogható dolgokra hagyatkozva ítéltünk, de mindezekben a hit szeme túllát. S ha társul értelmünk mellé az élő hit, ezért tudjuk vallani, hogy noha van temetőkert és sírhant, de Jézus ennek ellenére él. Mert a sírhant fölött ott lépked az élő Krisztus, s már étellel teljes mindaz, ami eddig olyan üresnek és hiábavalónak tűnt.

Dsida Jenő mondja: *Az én Uram újra él most, / országútján mendegél most, / áprilisban fürdik, és / aranyozza napsütés, / ahol lépked, jobbról-balra / ezer madár fakad dalra, / s ring, hullámszik a vetés.* Mert, ahol Jézus lépked, ott minden megmozdul, ott minden éled. S ha ezer madár fakad dalra, hogyne énekelnénk mi is. S ha ring a vetés a Teremtő érkezésére, hirdetve azt, hogy az elvetett gabonamagból élet sarjad, akkor hogyne ringna s hullámozna a mi lelkünk is Jézus érkezésére. Hogyne vallanánk mi is, hogy Valaki jár itt. Mert ha ez a Valaki a maga titokzatos csendjében érzékelhető módon nem járna itt, akkor mi most nem lennénk a templomban, hanem másutt. Akkor nekünk a húsvét nem jelentene semmit. De így többet jelent, mint az, hogy most a természetben rügy fakad, bimbó bomlik és fű sarjad.

Szeretnénk mi is, hogy semmi ne szorítsa dermedtre a szívünket, szeretnénk romlandó testünkben is átélni azt, hogy a hitünk megújulhat, a lélek bennünk megerősödhet, és túlláthatunk a földi lét határain. Mert számunkra Krisztusban kinyílt egy új világ. Azt mondja egy német keresztyén: A túlsó világ nélkül az itteni világ vigasztalan talány. Ezért mondja Jézus ott a sírkamra közelében a gyászoló testvéreknek: Én vagyok a feltámadás és az élet. Jézus kinyitja a testvérek szemét a túlsó világ meglátására, s ki akarja nyitni a mi szemünket is, hogy észrevegyük az érzékelhető világ határán túli világot, aminek garanciája ő maga.

Azt mondja Képes Géza költő: *Túllát szemem a mindenség határán, / hol nincs halál, csak csupa újrakezds. / Ne hagyjatok itt térferegni gyáván! / Az első ég, föld, s minden tenger elvész. / De új világok óceánja vár rám, / hol uralkodik a mérleg és a bárány.* Ez a hitnek a szava, a hitnek a látása, ami felismeri, hogy van egy új világ, amiben már nincs halál. Ott uralkodik a Bárány, a feltámadott győztes Úr. Ezért, noha tudom, hogy porsátram egyszer összeomlik, de utoljára Ó a porom felett megáll. Úgy, ahogy Jób vallotta, aki tíz gyereket, vagyonát és egészségét veszítette el.

Ezt a hitet akarja nekünk adni Jézus, hogy hinni tudjuk: amikor lehullunk az életfárról, nem a semmibe hullunk, hanem akkor is valaki gyöngéden a kezében fogja tartani a hullásunkat (Rilke). Sik Sándor így utal az átköltözésre: *Testvérekézből Istenkézbe, őszi fecskét költözésre, / én Istenem, majd elhívsz már az egészbe.* Igen, akinek már megjelent az élő Krisztus, az tudja, hogy a földi létből való kilépés nem egyéb, mint Isten kezébe érkezés. A töredékes világból a nagybetűs Egészbe való megérkezés. Ezt akarta Jézus a tudomásunkra hozni, akik folyamatosan temetünk és gyászolunk, s akiket majd az utánunk maradók temetnek és gyászolnak, azért, hogy ne a gyászé legyen az utolsó szó.

Jézus a feltámadás és az élet. Hiszed-e ezt? A mai ember annyi mindent hajlandó elhinni. Lásd hiszékenyek sokaságát, csalók és guruk áldozatait, horoszkópot. S nincs keletje a jézusi tanításnak. Pedig ez tudna megnyitni olyan új távlatot előtted, aminek ismeretében nem kellene már félned a holnap árnyaitól sem.

Ernesto Cardenal, dél-amerikai keresztyén író mondja: „Mi nem szomorúan megyünk ki ebből a világból, mint azok, akik száműzetésbe mennek, hanem vidáman, mint a száműzöttek, akik újra hazamehetnek.” Az ilyen hazatérésre akar készíteni minket Jézus, a halál legyőzője. Van itt valami megfejthetetlen titok, amit kétezer év gonoszsa-

ga és hitetlensége nem tudott kitörölni a világból. A keresztyénség újra virágzik. Vajon minek a jele ez? A feltámadt, győztes Krisztus hatalmának a jele.

Napóleon a Szent Ilona szigetén, száműzetésében ezt írta: „Ismerem az embereket, s azt mondom, hogy Jézus nem ember. Az ő vallása titok, amely önmagában való, emberfeletti ismereten alapul és amely nem emberi felismerés. Nagy Sándor, Julius Caesar, Nagy Károly és én nagy birodalmakat alapítottunk. De mi volt az, amin lángeszünk alkotása alapul? Erőszak. Egyedül Jézus az, aki a birodalmát a szeretetre alapította, s még ma is milliók halnak meg érte. Nem egyetlen napon, nem is egyetlen csatában győzött a keresztyénség. Nem, hanem egy hosszú, évszázadokon át tartó háború során, amelyet az apostolok indítottak el, és Jézus követői folytattak. Embereknek hosszú láncolata a világ minden táján elszórva, akik nem viselnek más jelet magukon, mint a kereszt titkában való közös hitet. Én hamarosan meghalok. Testemet átadják az anyaföldnek, férgek eledeléül. Mily hatalmas távolság van az én mélységes nyomorúságom és Krisztus örök országa között, amelyet hirdetnek, szeretnek, áldanak és az egész föld színén terjesztenek.”

Íme, milyen meggyőző erejű felismerése ez az egykor neves császárnak Krisztus nagyságáról.

Testvéreim! Jézus kijelenti önmagáról: Én vagyok a feltámadás és az élet. Hiszed-e ezt? Mit tudsz erre a kérdésre válaszolni? Hiszem! Vagy, mint Tamás, a kételkedő: semmiképpen el nem hiszem? De Jézus még őt is meggyőzte. Nem hiszékenységet akar Ő tőlünk, hanem meggyőződéses hitet, aminek köszikláján áll már kétezer éve a keresztyénség, és aminek fundamentumán állva emberek sokasága hívja ma is segítségül ennek a feltámadott Krisztusnak a nevét. Ebben a névben megnyugszik, és boldog elcsendesedéssel adja át magát ennek a Krisztusnak, aki átsegíti őt a mennyei dicsőségbe, hogy megtalálja örök helyét az atyai házban. Ámen.

Prédikáció a nemzetközi homiletikai irodalomból

Jürg Birnstiel

Megajándékozott élet

Missziós lelkületű, beteg ember halálára – hű gyermeke temeti

Alapige: Róma 6,23

Elköltözött testvérünk hálás volt azért az örök életért, amit ajándékba kapott Jézus Krisztus által. Ebben az elrejtettségben halt meg, mivel tudta, hogy rábízhatja magát az ember arra, amit Jézus Krisztus mond. Ő egyszer azt mondta:

Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz én bennem, ha meghal is, él. (Jn 11,25)

Tehát testvérünk él, akkor is, ha meghalt!

Amikor testvérünket kórházba kellett szállítani, gyermeke mindent példásan intézett.

Amint elköltözött testvérünket felkerestem a sürgősségi osztályon azon a napon, amikor beszállították, kifejezésre juttatta, hogy egyre nehezebb számára az élet. Évek óta elszomorító volt egészségi állapota, és egyre kisebb lett a mozgástere.

Le kellett mondania arról, hogy részt vegyen a gyülekezeti életben, amit annyira szeretett. Az imaórákra, amiket oly szívesen látogatott, már alig tudott eljönni. Nem volt életunt, mert örvendező és pozitív személyiség volt, a hit jelentette számára az életet, azonban fájdalommal és akadályoztatásokkal teherré lett számára az élet.

Aki életben tartotta, az a gyermeke volt. Ő akarta, hogy mindenben jelen legyen életében. Ő példaadóan gondoskodott édesanyjáról, aki hálás volt betegágán is azért, mert gyermeke nagy áldás az életében.

A temetési Ige testvérünk életét teljes egészében meghatározta.

1. A bűn ereje

Mert a bűn zsoldja a halál, az Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban. (Róm 6,23)

A bűn zsoldja a halál. Ez volt az, ami testvérünket foglalkoztatta. Ez volt az egyik leglényegesebb indok, amiért szívén viselte a misszió ügyét: azt a sok-sok embert, akik félelmetes reménytelenségben élnek. Ők elveszettek Isten számára. Akármilyen sok jót tesznek is.

A Biblia világosan kifejezésre juttatja:

Mindenki vétkezett, és híjával van az Isten dicsőségének. (Róm 3,23)

Nincsen olyan ember, akármilyen jó életet folytat is, aki saját erejéből olyan életet folytat, amelyik tetszik Istennek. Mert Isten előtt mindenki, mindig, nagymértékben vétkezik. Talán nem úgy, hogy más is azonnal lássa, de úgy, hogy Isten látja.

Vannak dolgok, amiket az ember nem lát meg azonnal, mint az önzés, féltékenység, irigység, veszekedés, büszkeség, felfuvalkodottság. Mindezekben nem gyönyörködhet Isten.

Ez foglalkoztatta testvérünket, jóllehet nem ez volt az egyetlen ok, amiért a szívén viselte a misszió és az evangélizáció ügyét. Ha ugyanis ennek a bibliai versnek így lenne vége – *Mert a bűn zsoldja a halál* –, akkor úgyis minden reménytelen lenne, akkor nem kellene misszióba menni.

2. A kegyelem ajándéka

Az idézett igeverv folytatása így hangzik:

Az Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.

Ez az ajándék motiválta testvérünket, amit Isten készen tart az embereknek. Azt akarta, hogy a láthatóan reménytelen emberek halljanak Isten ezen nagyszerű ajándékáról, és részesüljenek abban az örök életben, amit ő maga már megkapott.

Kedves testvérünk ezt a csodálatos üzenetet adta tovább mindenhol, ahol élt. Elmondta, hogy Isten szeretné őket megajándékozni. Nem a saját teljesítményükért. Nem különleges vallási teljesítményünk alapján lesz reménységük, és nem ezért teljesedik ki az életük.

Ehelyett Istentől kell elfogadnunk az örök életet, ajándékba. Hagynunk kell, hogy Isten megajándékozzon vele. Pál apostol így ír erről a római gyülekezet tagjainak:

Ezért Isten ingyen igazítja meg őket kegyelméből, miután megváltotta őket a Krisztus Jézus által. Mert az Isten őt rendelte engesztelő áldozatul azoknak, akik az ő vérében hisznek, hogy igazságát megmutassa. Isten ugyanis az előbb elkövetett bűnöket elnézte. (Róm 3,24 sk.)

Testvérünk szóval és tettel hangsúlyozta ezt a kiváló üzenetet azoknak, akiket szeretett: *Higgyetek Jézus Krisztusban, aki meghalt a bűnötökért a kereszten. Akkor gazdagon megajándékoz benneteket Isten, és a legfontosabbat ajándékozta nektek, amit valaha kaphat az ember: örök életet.*

3. Bátorítás testvérünk gyermekének

Testvérünk tehát békésen elaludt, mivel hitével szilárdan Jézusban gyökerezett, és benne volt elrejtve.

Mi itt maradunk és szerettünk távozása mindenekelőtt gyermeke életében jelent mély fordulópontot.

Gyermeke évekig közös háztartásban élt drága szülőjével. És amikor csökkent az ereje, gondoskodott róla, aki hálás volt iránta, és lelkendezve beszélt róla. Odaadással mondta, hogy milyen jól végzi a munkáját és milyen önfeláldozó.

Bizonyára hiányozni fog a kedves szülő. De nemcsak az elismerése, hanem az a sok imádság is hiányozni fog, amiket Isten elé tárt.

Senki sem pótolhatja a szülőt. Mi legfeljebb segíthetünk, őt azonban nem pótolhatjuk.

De egyet lehet és érdemes tenni: követni a példáját, és minden helyzetben, örömben és szenvedésben bizalommal Jézusra tekinteni. Úgy, ahogy ezt A zsoltárok könyvéből való igevers kifejezi:

Örömré derülnek, kik rátekintenek, nem pirul az arcuk. Kiáltott a nyomorult; az ÚR meghallgatta, és minden bajából kiszabadította. Az ÚR angyala őrt áll az istenfélők mellett, és megmenti őket. Éreztétek, és lássátok, hogy jó az ÚR! Boldog az az ember, aki hozzá menekül. (Zsolt 34,6–9)

Testvérünk megelőzött minket, befejezte földi életét. A halál azonban számára nem az utolsó állomás, mivel tudta, hogy sokkal nagyobbat és pompásabbat fog kapni, amit nem kaphatott meg ebben a világban! Amivel Isten megajándékozta, azt senki és semmi, sem élet, sem halál nem veheti el tőle: ez az örök élet, amivel Isten ajándékozta meg megtérésekor, élete legfontosabb órájában. Ez erősebb, mint a halál, mert Jézus mondja: *Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz én bennem, ha meghal is, él. (Jn 11,25)*

Ez a mi vigasztalásunk: testvérünk él, jóllehet meghalt. És mindnyájan, akik osztozunk vele ebben a hitben, újból viszontlátjuk őt az örökkévalóságban a teremtő megváltó és megszentelő Istennél. Ámen.

A Genezáret partján

(Lelkigondozói rovat lelkipásztorok részére)

Gyökössy Endre

II.

Mérlegen – a céljaink*

Célok – élet nélkül?

A nyár folyamán egy fiatal özvegynek kondoleáltam, aki két kisgyermekkel maradt özvegyen. S mert férje hirtelen halálának körülményeiről semmit sem tudtam, levélben megkérdeztem: mi történt tulajdonképpen?

Hamarosan megérkezett a válasz:

„Azt kérdi, mi történt? Nos, a férjem elégett a saját tüzeiben. Feltette magában, hogy mindent megszerez nekünk, amit manapság egy jobban kereső ember megszerezhet. Meg is valósította – éjt nappallá tévő munkával –, amit akart. Kis nyaralónk felavatása ünnepén, szűk baráti körben pezsgőnyitás közben (amit már nem is ivott meg) lett rosszul. Bár egyik orvos barátja tüstént bevitte autójával a kórházba, de már csak két napig élt. A második szívroham végzett velem. Alig múlt negyvenéves, de orvos barátjának a kórboncnok azt mondta, hogy minden szerve tíz-tizenöt évvel volt idősebb a koránál.

Most itt ülök a malterzagú nyaralónk teraszán, amelyet el kell majd adnunk, hogy kifizethessük a kölcsönöket, és leveleket írok azoknak, akik írtak. Magának is. Kérem, mondjon értem egy imát, és a gyermekeinkért, akiket még fel kellene nevelnem.”

Ha egy derék hívő ilyen történetet hall, máris tudja idézni a Biblia bölcsességét: *Mert minden rossznak gyökere a pénz szerelme, amely után sóvárogva egyesek eltévelyedtek a hittől, és sok fájdalmat okoztak önmaguknak* (1Tim 6,10) – és esetleg hozzáfűzi a saját véleményét is arról az „átkozott” pénzről.

Tulajdonképpen miért is átkozott az a pénz, ami önmagában véve egyszerű fizetési eszköz, nagyjaink arcképével? Nem olyan-e a haragunk, mint a kisgyermeké, aki gyufával játszik s amikor megégeti magát, dühösen rátípor és szidni kezdi a csúnya, rossz gyufát, ami őt bántotta?

Vajon nem mi használjuk-e átkozottul rosszul a pénzt, ami nemcsak meg-, hanem eléget bennünket? Hiszen a „bolond gazda” példázatában Jézus sem azért ítéli el a csüreit bővítő gazdát, mert a csüreit bővíti; az Úrnak nem a bőség ellen volt kifogása, hanem mert a gazda bolondul hitt a bőség megtartó erejében (vö. Lk 12,16–21). Pál sem a pénzt ostromozza, hanem a pénz iránti rajongást, amely elszakít a hittől.

Tulajdonképpen nem a dolgok átkozottak, hanem a mi *viszonyulásunk* átkozottul rossz. Nem Pál tanácsolja-e: *A gazdagok tegyenek jót, legyenek gazdagok a jócselekedetekben (is), adakozzanak szívesen, javaikat osszák meg másokkal.* (1Tim 6,18) Gondoljunk csak az egykori nagy egyházi alapítványokra, templomokra, iskolákra, szeretet-házakra, kegytárgyakra – jószívű és jószándékú adakozóknak köszönhető sok minden. A baj nem a pénzben van, hanem a *kuporgató lelkiületben*: amikor a pénz vagy egy úgynevezett nagyobb „csűr” nem eszköz, hanem öncél. Ha valaki magáért a pénzért vagy nagyobb csürfélékért addig zsuporgat, amíg ő maga is össze nem zsuporodik testestől, lelkestől, mint az a nevezetes koldus, aki éhen halt egy pénzzel teli matracon. Vagy aki

* Gyökössy Endre: *Isten iskolája*. Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Budapest.

azért hal meg fiatalon, de előregedett szervezettel, hogy csak azért is mindene legyen, ami sok mindenkinek van már, de ha lehet, valamivel több, szebb, drágább, mutatósabb. Legyen az akár egy előre megvásárolt kripta.

Az előző fejezetben említettem már, hogy újféle ragály pusztít: a belső türesség. De nagy veszély az *örök sodrás* is, amely szívja, sodorja az örök embert. Ha időben meg nem fogódkodik, elszívja az erejét, az idejét, az életét a „nekem is legyen, sőt nekem több legyen, szomszédpukkasztó legyen, ha beleszakadok is!”

Nos, megtörténhet, hogy az ember öregedvén, bölcsebb lévén, egy ilyen sodrás után arra döbben rá, amire a Prédikátor, aki igazán becsületesen leírta, mi mindent szerzett – de levonja a végső tanulságot is:

Nagyszerű dolgokat alkottam: házakat építettem, szőlőket ültettem, kerteket és ligeteket létesítettem, és beültettem azokat mindenféle gyümölcsfával.

Csináltattam víztárolókat, hogy öntözni lehessen belőlük az erdőben sarjadó fákat.

Szereztem szolgálókat és szolgálókat, voltak házamnál született szolgálóim is. Marhacsordám és juhnyájam is több volt, mint mindazoknak, akik elődeim voltak Jeruzsálemben.

Gyűjtöttem ezüstöt és aranyat is: királyok és tartományok kincsét. Szereztem énekeseket, énekesnőket, és ami a férfiakat gyönyörködteti: szép nőket.

Naggyá lettem, és felülmúltam mindazokat, akik elődeim voltak Jeruzsálemben. De megmaradt a bölcsességem is.

Nem tagadtam meg magamtól semmit, amit megkívánt a szemem. Nem vontam meg szívemtől semmi örömet, hanem szívből örültem mindannak, amit fáradsággal szereztem, hiszen ez volt a hasznom minden fáradozásomból. De amikor szemügyre vettem minden művemem, amit kezemmel alkottam, és fáradozásomat, ahogyan fáradozva dolgoztam, kitűnt, hogy mindaz hiábavalóság és hasztalan erőlködés; nincs semmi haszna a nap alatt. (Préd 2,4–11)

Lehet, hogy körülnézett egy családi vacsorán, és meglátta örökösei szemében a „meddig él még az öreg” kérdést, és ez készítette erre a megjegyzésre, vagy egyszerűen közelgő halálának a gondolata. De nem mindenki jut el erre a bölcsességre.

Ezért újra és újra kérjük Istentől: „Adj, Uram, világos életcélt mindnyájunknak, hogy értelme legyen az életünknek, és szabadíts meg a kuporgatás szellemétől és a bőség megtartó erejébe vetett rögeszmétől, hiszen az csak arra képes, hogy idő előtt elsodorjon és elszakítson Tőled és embertársaintól is.”

Igen, mindnyájan ebben az életveszélyes – *örök élet-veszélyes* – szívó-sodrásban élünk.

Valahol olvastam, hogy a legtöbb országban, ahol vízeséssel meg-megszakított hegyi folyócskák vannak, amelyek kenukkal, csónakokkal szakaszonként használhatók – a vízesések előtt jóval a környező sziklafalakra, sőt egy-egy, a folyó közepéből kimeredő sziklára négy betűt festenek, messze látszó festékekkel: P. O. N. R. Ez pedig azt jelenti: *Point of No Return*, azaz: pont, ahonnan nincs visszatérés.* Azért nincs, mert onnan tízhúsz méternyire a vízesés sodrása már beszívja a csónakot. Innen csak úgy lehet megmenekülni, hogy veszni hagyják a kenut és benne mindent, s addig kapaszkodnak egy kiálló sziklába, míg valaki meg nem menti a szerencsétleneket.

Hadd említsek meg két Bibliabeli jó ismerőst, akik valahogy így menekültek meg az utolsó pillanatban, a végső lehetőségbe kapaszkodva!

Az egyik *Jákob*, akinek a neve azt jelenti: *ravaszdi, csaló*. Ha van az Ószövetségben ember, aki semmi csalástól, trükkötől, hamisságtól, ravaszdi ügyeskedéstől nem riadt vissza, csakhogy birtokolhassa azt, amit birtokolni akart, akkor az Jákob volt. De te-

---

* Ez a témája Gyökössy E. egyik novelléjének is, amely P. O. N. R. címmel olvasható a *Mai példázatok* c. kötetben (Szent Gellért Kiadó)

gyük hozzá, csak addig, amíg egy éjszakán a Jabbok révénél rá nem döbbsent, hogy a tulajdon, többszörösen becsapott bátyja, Ézsau várja seregével, s bizony nem tudta, milyen lelkülettel várja... Ebben a reszkető, szorongató félelemben szenderedik el a bizonytalanság éjjelén, belátva, hogy másnap mindenét, még az életét is elveszítheti... S ebben a különös alvó-szendergő állapotban a maga „sodródó kis csónakjából” Isten karjába veti magát és úgy, de úgy szorítja magához a különös jelenséget (a Biblia Valakinek nevezi), hogy az addig nem tud Jákobtól szabadulni, míg meg nem áldja őt és új nevet nem ad neki, az Izráel nevet (vö. 1Móz 32,25–29). Titokzatosan szép és döbbenetes ősi szimbólumokat hordozó képes beszédben leírt történet ez: amikor valaki az „innen már nincs visszatérés” utolsó pillanatában és pontján Isten karjába veti magát, abba fogódzik. És megmenekül.

A másik hasonló módon megmenekedett ember az Újszövetség Zákeusa, aki kicsiségét pénzzel, vagyonnal akarta kompenzálni, kiegyenlíteni. Vagyona, státusa révén akart felebarátjai fölé nőni, és tiszteletüket vagy legalábbis csodálatukat kiérdemelni. De csak megvetés sugárzott feléje mindenünnen.

Amikor Jézus lehívja Zákeust a fügefáról, ahová azért kapaszkodott, hogy láthassa Őt, nemcsak arról a fáról, hanem az uborkafájáról is lehívja Zákeust. És tudjuk, hogy Zákeus is kiveti magát az utolsó pillanatban a maga tákolta „hajócskájából”... s megígéri Annak, Akibe belekapaszkodik, hogy vagyona felét a szegényeknek adja, s ha valakitől valamit kizsarolt, négyannyit ad helyébe. Jézus válasza: *Ma lett üdvössége e háznak.* Azaz: most menekültél meg, családdal együtt, életre és örök életre (Lk 19,1–9).

Fenyegyet az üresség; vigyázzunk, hogy be ne töltsön. Mert a semmi – megsemmisít. Sodrásban vagyunk, talán az utolsó pont előtt, ahonnan nincs visszatérés: kapaszkodni, kapaszkodni tessék! Valahogy úgy, mint Jákob, mint Zákeus.

Dávid így ír erről a kapaszkodóról:

*Várván vártam az URat
és Ő lehajolt hozzám,
meghallotta kiáltásomat.
Kiemelt a pusztulás verméből,
a sárból és iszaptól.
Sziklára állította lábamat,
biztossá tette lépteimet.
Új éneket adott a számba,
Istenünknek dicséretét...*

(Zsolt 40,1–4)

Csak egy valakinek nem kell kapaszkodnia: annak, aki nemcsak belekapaszkodott már ama titokzatos Sziklába, hanem arra is építette életét, jövődjét, mert nem csak hallgatta, hanem meg is hallotta és meg is fogadta Jézus tanácsát: *Aki hallja tőlem ezeket a beszédeket és cselekszi azokat, hasonló lesz az okos emberhez, aki kősziklára építette a házat. És ömlött a zápor, és jöttek az árvizek, feltámadtak a szelek, és nekidőltek annak a háznak, de nem omlott össze, mert kősziklára volt alapozva...* (Mt 7,24–25)

És bizony jönnek, jönnek, hömpölyögnek az árvizek, és már régen feltámadtak a szelek, elsodró viharok, és egyre inkább nekidőlnek a háznak, a házannak, a házunknak – nekem és nekünk.

Hol állunk? Min állunk? Kire építettünk? Míg minden recseg-ropog körülöttünk – megállunk-e? Állunk-e? Kősziklára alapoztuk-e az életünket?

Alkalmi prédikációk

Igehirdetés úrvacsoraosztásra

Sógor Gyula

„...az Úr Jézus azon az éjszakán, melyen elárultaték...”

Alapige: 1Korinthus 11,23b

Az úrvacsorát Jézus azon az utolsó éjszakán szerezte. Már csak egy nap választja el a haláltól. Biztosan tudja, hogy mi vár rá. Tudja, hogy az éjszaka sötétsége borul nemcsak a földre, hanem az emberi szívekre is. Sötétség üli meg a földet. S az éjszaka sötétsége jó alkalom arra, hogy az ember szabadon garázdálkodhassék. Éjszaka, sötétség kell ahhoz, hogy a bűn végezhesse a maga romboló munkáját. Éjszaka talán még Júdás sem szégyenkezik. Még Pétert is megejtí az éj sötétjében a tagadás sötét lelke. Milyen sokszor elsötétíti a bűn a mi életünket. Éjszaka száll reánk. Nappali világosságban is pokoli sötétségben botorkálunk. Mintha annak az éjszakának a sötétsége a mai napig tartott volna. Beárnyékolja a mi életünket. Annak az éjszakának a sötétsége, mint egy kísértetes árnyék, itt lebeg felettünk. Az árulás éjszakájában élünk mindnyájan. Sok hajlandóság van bennünk, hogy Júdáshoz hasonlóan cselekedjünk. A 30 ezüst pénz minket is megszedít és mindenre képesek vagyunk érte. Vajon nem éppen ezért áruljuk el Krisztust ma, mert az egyházban többre értékeljük ezt a kincset, ezt a mindent megfertőző, mindenkit rabul ejtő pénzt? Olyan kincseket gyűjtünk, amelyeket a rozsdá és a moly megemész, s amelyet kiáthatnak a tolvajok és elrabolhatják. S nem értékeljük a drága kincset, a menyzeit, az Isten országát. Ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is. Gyümölcsseiről ismerhetik meg az embert igazán. Amíg a pénz és vagyon és minden földi érték első helyet foglal el a te életedben, addig beletartozol a Júdások, a Krisztust elárulók sorába. Az Isten országára csak az méltó, aki kárnak és szemétnak tudja ítélni minden meglévő értékét és aki keresi ezt az elrejtett, drága, mennyei kincset. A gazdag ifjú távol maradt Krisztustól és az ő országától, mert többre értékelte a vagyonát, mint az Isten országát. De nemcsak akkor áruljuk el Jézust, ha megtagadjuk őt, hanem ha nem teszünk bizonyosságot róla. Aki vallást tesz Jézusról az emberek előtt, arról Jézus is vallást tesz a mennyei Atya előtt, aki megtagadja őt az emberek előtt, azt megtagadja ő is a mennyei Atya előtt. Vajon nem mi vagyunk-é azok, akik szégyellik a Krisztus evangéliumát? Ha a világ megvádol és azt mondja, hogy ti is beletartoztok Jézus társaságába, akkor megtagadjuk a vele való közösségünket. Nem ismerjük őt! Semmi közünk hozzá. Milyen sokszor elszaladunk gyáván, mint a tanítványok, amikor pedig védelmeznünk kellene az igazságot. Tudunk-é mi szenvedni az igazságért, Jézus Krisztusért? Hányszor elárulom Krisztust, amikor eltűröm, hogy gyalázzák Krisztust, Istent, az Anyaszentegyházat. Sőt, magam is sokszor beállok ezek sorába. Milyen sokszor megtagadjuk a közösséget az egyházzal!

Ne felejtse el, hogy nem a tökéletesek, hanem a bűnösök egyháza ez. Ha kiszakadsz belőle, s szeretet nélkül ítéleted, eleven szentet gyűjtesz a fejedre. Mert ha te nem vagy külön, ítéleteddel önmagadat is elítéled. Amilyen mértékkel mérték, olyannal mér majd Isten is nektek.

De milyen jó, hogy Istennek, az Anyaszentegyháznak semmit sem árt az emberek árulása.

A Júdás árulása is benne volt az Isten üdvtervében. Szükséges volt, hogy Jézust elárulják. Azt hinné a közönséges szemlélő, hogy ez az árulás a Jézus végét jelenti. Nagy tévedés! Nem véletlen az, hogy Jézus éppen azon az éjszakán szerezte az úrvacsorát, amelyen elárulták. Miközben az ember életére tör, ő veszi a kenyeret és a poharat és önmagára mutat. Én vagyok az örök élet kenyere és itala. Az ember a halálát akarja, ő pedig önként meghal, hogy az embernek élete lehessen. Micsoda ellentét ez! Kinn az árulás éjszakája. Itt benn szeretetvendégség. Milyen különös, hogy a meghitt baráti körben meghúzódik az áruló. Jézus még az árulóknak is helyet ad az ő otthonában. Még a rablógyilkosoknak is megígéri: ma velem leszel a paradicsomban. Nem lehetek annyira bűnös, hogy Jézus a maga társaságába be ne fogadhatna. Az árulóknak és bűnösöknek is adja az ő kegyelmét. Bűnös az egyház, romlottak az emberek benne. Isten éppen ennek a bűnös közösségnek ígéri a megújító lelket. Éppen a mi éjszakánkban, a mi utálatos és meghasonlott életünkben szerzi és adja az ő kenyerét és italát, hogy életünk legyen.

Azért van úrvacsora, hogy megromlott életünk sötét éjszakájába mennyei világosság sugározzék.

Júdás is együtt vacsorált Krisztussal. Evett abból a kenyérből, amelyre mutatva Jézus ezt mondotta: az én testem.

Nehogy azt gondoljuk, hogy a Júdás életében semmi változást nem idézett elő ez az úrvacsora! Az a kenyér, amit Jézustól kapott, táplálta benne a lelkiismeret lángját. A megtört kenyér törésre vitte őt. Nem tudjuk, hogy táplálta-e az örök életre. De azt tudjuk, hogy ez a kenyér indította el a bűnbánat útjára. Júdás egy igazi bűnét megbánó lélek volt.

Öngyilkosságba való menekülése mutatja, hogy igazán megbánta tettét. Bárcsak benned is meghasonlást, őszinte bűnbánatot táplálna az a kenyér, amellyel itt táplálkolsz. Ámen.

Temetési igehirdetés

Székely Csilla Imola
Oláhdellő

Elveszített fullánk

Alapige: 1Korinthus 15,54–57

Testvéreim, nagyon nehéz bármit mondani, még megszólalni is. De segítségemre van Isten Igéje, Ő mondja helyettem:

„Naponként a halállal nézünk szembe, oly igaz ez, testvéreim, mint a veletek való dicsekvésem a Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.” (31. v.)

A kérdés a halál viszonylatában mindig a *hol?* Hol van a fullánk? Hol vannak szeretteink, akik előre mentek?

A halál személyes ügyünk – nem lehet mások helyett meghalni. De élni sem lehet mások helyett. Ezért oly igazán egyedülálló minden emberi élet. Ezért vált megismételhetetlen csodává kedves elhunyt testvérünk élete is.

Mióta önmagáról tud az ember, mindig foglalkoztatta a halál kérdése... Helyesebb lenne úgy mondani, az élet-halál kérdés, mivelhogy igaza van annak a bölcsnek, aki egyszer azt mondta: „A jó, a szép és az igaz csak ellentétek viszonyában élhető át és

érthető meg igazán.” (Carl Gustav Jung) Hadd tegyem hozzá: a jó, a szép és az igaz csakis úgy létezik, hogy szemben áll a rosszal, csúnyával, hamissal, mert csak akkor lehet igaz valami, ha hiányzik belőle minden hamisság, minden áligazság.

Ezeket azért mondom, mert az élet ugyanígy csak ellentétekben létezik! Élet akkor lett, amikor halál, mindaddig élőkről, más szóval élőlényekről beszél az Írás.

Ha életről beszélek, akaratlanul halálról is szólok, mert a kettő elválaszthatatlan. Az életről pedig Isten azt gondolja, hogy fogantatással, majd születéssel kezdődik és születéssel ér véget! „Én vagyok a feltámadás és az élet: aki hisz énbennem, ha meghal is, él” – mondja Jézus (Jn 11).

Érdekes módon: meghal és él nem ellentétek! Csakis földi szemmel ellentét a földi élet és halál (az élet folyamat, a halál pillanat)... Ha Krisztus nézi, akiről hisszük, hogy él és nagyobb a halálánál, akkor tudjuk, hogy a mennyben más törvények uralkodnak. Így kérjük: legyen meg az Ő akarata, amint a mennyben... mert az Ő akarata Élet a halál után.

Ismét eszembe jut az 56. zsoltár: „Istenben bízom, nem félek, ember mit árthat nekem?” Istenben bízom, nem félek, a halál sem árthat nekem. Az árt nekem, ami Isten nélkül történik... De a halálom Annak akarata, aki életemmel együtt, életemhez fűzve adta halálomat is. Érkezésemmel adta a búcsúzás bizonyosságát. Fogantatásommal adta elmúlásomat.

Nem az a baj, hogy egy kijelölt pillanatban meghalunk, még ha fájdalmas is. Baj az, ha az életet nem éltük! (Isten üzeni az élők felé.)

Ugye nem kérdés számunkra, hogy meghalunk-e, az viszont rázós kérdés, vajon élünk-e?!

Egyszer nemzetközi konferenciát tartottak nagynevű teológusok és filozófusok, biológusok és genetikusok az élet-halál kérdésköréről: arra keresték a választ, hogy van-e élet a halál után? Egy híres mester tanítványai észrevették, hogy mesterük egyszer sem szólal fel a viták során, noha ők feszült kíváncsisággal várták a véleményét. Végül megkérdezték tőle:

– Mester, te mit mondasz, van-e élet a halál után?

Kis szünet után így szólt a mester:

– Tudjátok, nem is ez a kérdés: van-e élet a halál után. Az igazi kérdés ez: van-e élet a halál előtt?!

Ne csak „túlélő” az életet (ne is próbáld, úgysem fog sikerülni... – az élet egy életveszélyes dolog). A tanítványság előtti élet mérhetetlenül kényelmesebb meg biztonságosabb, de üresebb is! Amikor egyszerű, együgyű emberek Jézus tanítványaiává lettek, akkor érezték meg, hogy eddig csak léteztek, de most már igazán élnek!

Időnk elmúlik és öregedve nem az fáj, hogy búcsúzni kell, sokkal mélyebbre hasít belénk a fájdalom amiatt, amit nem tettünk meg, amit nem éltünk át, amit elmulasztottunk...

„Az idő múltával egyre kevésbé bánjuk, amit megtettünk, de amit nem tettünk meg, arra soha nincs vigasz.” (S. J. Harris)

Jézus mondja: „munkálkodjatok, amíg világosságotok van!”

Keressük a választ kérdéseinkre: mi a halál?!

A biológusnak van valamiféle válasza: halál az, amikor egy folyamat megszakad, az anyagcsere leáll...

Az orvos azt mondja: halál az, amikor egy picike szívbillentyű megakad, egy aprócska rög az agyban fennakad, a vérkeringés leáll...

Nem hazudik sem a biológus, sem az orvos, de válaszuk nem teljes. Mert nem is lehet az. A válasz Istennél van, aki azt mondja: a halál fullánkja vesztett, ártalmatlanná

tett, legyőzött, vesztes hatalom. A fullánk, a hatalom Istennél van. Halál, ott a te fullánkod!

És mint utolsó ellenség, el is töröltetik a halál.

Keresve kérdeztük: mi a halál?

A válasz egy másik kérdésben van: Ki az élet?

Elmondod-e magadról, hogy Ő neked is feltámadás és élet? A te feltámadásod és életed? Ezt nem mondhatja el helyetted senki más.

Mondhatnak bármit teológusok, filozófusok, biológusok és genetikusok az életről, nekünk mégiscsak az a döntő, hogy Teremtő Istenünknek mi a véleménye életünkről... Bármi is legyen ez a gyönyörűségekkel és fájdalmakkal tele élet, értelmet, értékét Istentől nyeri.

Én nem tudom pontosan megmondani, mi ez a földi élet, nem tudom megfogalmazni, nem tudom értékelní vagy meghatározni, csak annyit tudok, hogy abban *jelen van Isten*.

Hogy mi a halál?

Hát élet. Mert abban is *jelen van Isten*.

Nincs tovább.

Többet nem mondhatok. Egyetlenegy szót tudok csupán, mint az egyszeri figyelmetlen diák, akit vallásórán a lelkész megkérdez:

– Mi volt a kérdés, fiam?!

– Nem tudom, mi volt a kérdés, de tudom, hogy a válasz: Isten.

Ő majd mindent elmagyaráz, amikor majd mi is egyenként vele színről-színre találkozunk.

Mert feltámadunk. „Hirtelen, egy szempillantás alatt..., mert meg fog szólalni a harsona és a halottak feltámadnak romolhatatlanságban”. (52)

Nem tudok ennél szebb vigasztalást. Ámen.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.

Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület

Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Dávid Zoltán

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Füle Lajos

Feltámadott az Úr!

Feltámadott az Úr bizonynal!
Ki nem hiszi, magára vessen!
Harang szaván repül az Ige,
nem tér vissza Hozzá üresen.
Nytva a sír! Csapatban jönnek,
s dalolnak húsvéti lelkek.
Felszívja az öröm a könnyet
szívükben is, úgy énekelnek:

„Igazak az aranymondások,
gyógyítása nem volt kuruzslás.
Halál, hol van a te fullánkod?
Nem rémíthet többé a múlás.
Valóság az Isten országa,
bontsuk ki, mint zászlót, szívünket!
Feltámadott az Úr s itt járt ma,
ünnepnap van, győzelmi ünnep!”